

**Eduskunnan
pankkivaltuuston
kertomus
2022**

Helsinki 2023

K 18/2023 vp

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALTUUSTON KERTOMUS
2022**

*

Eduskunnalle

Helsinki 2023

ISSN 1796-9794 (verkkojulkaisu)

Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus

2022

Sisällys

Alkusanat	4
Pankkivaltuuston kokoonpano kertomusvuonna	5
Osa 1. Suomen Pankki kertomusvuonna	5
1.1 Suomen Pankin tehtävät, pankkivaltuuston asema ja Suomen Pankin hallinto	5
Suomen Pankin tehtävät ja pankkivaltuuston asema	5
Suomen Pankin strategia ja hallinto	6
Johtokunta	6
1.2 Euroopan keskuspankin rahapolitiikka ja toimintaympäristö	7
Rahapolitiikan tavoitteet ja työkalut	7
Makrotaloudellinen toimintaympäristö	8
Euroopan keskuspankki normalisoi rahapolitiikkaansa kertomusvuonna	9
1.3 Suomen Pankin toiminta kertomusvuonna	11
Rahapolitiikan valmistelu ja toteuttaminen	11
Rahoitusvakaus	12
Varallisuuden hallinta	13
Muu toiminta	16
Raha ja maksaminen	21
1.4 Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita	23
Hallintoa ja johtokuntaa koskevat asiat	23
Suomen Pankin tilinpäätös vuodelta 2022 ja tilintarkastus	23
Tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus	25
Muita käsiteltyjä asioita	25
Osa 2. Finanssivalvonta kertomusvuonna	27
2.1 Finanssivalvonnan tehtävät, pankkivaltuuston asema ja Finanssivalvonnan hallinto	27
Finanssivalvonnan tehtävät ja pankkivaltuuston asema	27
Finanssivalvonnan hallinto	27
2.2 Finanssivalvonnan toiminta kertomusvuonna	28
Finanssivalvonnan vuoden 2022 tavoitteet ja niiden toteutuminen	29
Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista 2023	31
2.3 Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita ja esittämiä arvioita	32
Pankkivaltuuston arvio edellisestä kertomusvuodesta ja Finanssivalvonnan toimet sen johdosta	32
Pankkivaltuuston arvio Finanssivalvonnan toiminnasta kertomusvuonna	35
Osa 3. Erityisteemat	37
Keskuspankin ohjauskorkojen vaikutus inflaatioon	37
Keskuspankkien päätökset rahapolitiikan virityksestä	38
Raha- ja finanssipolitiikan yhteisvaikutus inflaatioon	39

Kotitalouksien velkaantuneisuus ja velkakestävyys.....	40
Korkojen nousu loi uudenlaisen toimintaympäristön monelle velalliselle vuonna 2022.....	40
Kotitalouksien velkaantuneisuus voi syventää talouden laskukierrettä	42
Kotitalouksien liiallisen velkaantumisen hillitsemiseen tarvitaan entistä tehokkaampia keinoja	43
Finanssisektorin varautumisella tuetaan yhteiskunnan toiminnan jatkuvuutta kaikissa oloissa	45
Päivittäismaksamisen turvaaminen vakavassa häiriötilanteessa ja poikkeusoloissa	45
Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteko ja päätös huoltovarmuuden tavoitteista	45
Säätely osana infrastruktuurin kriisinkestävyttä	46
Suomen Pankin taloudellinen tulos heikkenee korkojen noustessa	47
Taseen rakenne määräytyy keskuspankkitehtävistä.....	47
Suomen Pankin tase on kasvanut rahapolitiikkatoimien johdosta.....	48
Kiinteäkorkoiset rahapoliittisista syistä hankitut arvopaperit on rahoitettu vaihtuvakorkoisilla keskuspankkitalletuksilla	49
Suomen Pankin tulostulokset	49
Suomen Pankin voitonjako valtiolle	50
Liite 1. Suomen Pankin tilinpäätös vuodelta 2022.....	52

Alkusanat

Keskuspankin tärkein tehtävä on hintavakauden ylläpitäminen. Kymmenen viime vuotta, vuodesta 2013 lähtien, inflaatiouauhti on alittanut EKP:n 2 prosentin inflaatiotavoitteen, ja ongelmana on ollut pikemminkin deflaation eli hintatason alenemisen riski. Vuoden 2021 syksyllä inflaatiouauhti alkoi kiihtyä, ja aluksi tilapäisenä pidetty inflaation kiihtyminen osoittautui pitkäaikaisemmaksi ilmiöksi. Vuoden 2022 loppuun mennessä kuluttajahintojen vuosimuutos oli kasvanut 9,1 prosenttiin.

Euroopan keskuspankki on mandaattinsa mukaisesti reagoinut inflaation kiihtymiseen nostamalla keskeisiä ohjauskorkojaan heinäkuusta 2022 alkaen. Korkojen nousuvauhti on ollut ennätysellisen nopeaa. Ohjauskorkoja nostettiin joulukuuhun mennessä yhteensä 2,5 prosenttiyksikköä, ja korkojen nousut ovat jatkuneet vuoden 2023 puolella. Ohjauskorkojen nousu on välittynyt markkinakorkoihin. Esimerkiksi 12 kuukauden euriborkorko on noussut vuoden 2022 alun negatiivisista lukemista lähelle 4:ää prosenttia maaliskuuhun 2023 mennessä.

Korkojen nousu vaikuttaa myös Suomen Pankin tulokseen. Normaalioloissa Suomen Pankin tuloksesta suuri osa seuraa siitä, että Suomen Pankki ei maksa taseensa velkapuolella olevalle setelistölle korkoa, mutta saa korkotuottoja antolainauksesta liikepankeille. Negatiivisten korkojen aikana Suomen Pankki on myös saanut merkittävän määrän tuloja liikepankkien keskuspankkitalille tekemistä talletuksista, joille on maksettu negatiivista korkoa. Korkotason muuttuessa positiiviseksi näille liikepankkien talletuksille maksetaan positiivista korkoa, joka pienentää Suomen Pankin tulosta. Osana Euroopan keskuspankin rahapoliittisia elvytystoimia Suomen Pankki on ostanut taseeseensa merkittävän määrän Suomen valtion velkakirjoja, joiden korko on lähellä nollaa tai negatiivinen. Tämän vuoksi Suomen Pankin tulos tulee vallitsevien korko-odotusten valossa lähivuosinakin olemaan ennen varausten muutoksia negatiivinen. Suomen Pankin aikaisempina vuosina tekemät varaukset kuitenkin kattavat tappiot siten, että pääomistustarvetta ei nykyisten korkoskenaarioiden toteutuessa ole.

Tämä kertomus on Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 11 pykälän 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu pankkivaltuuston vuosittainen kertomus eduskunnalle. Pankkivaltuuston kertomus eduskunnalle vuodelta 2022 sisältää erilliset osat Suomen Pankin toiminnasta ja hallinnosta (osa 1) sekä Finanssivalvonnan toiminnasta ja hallinnosta (osa 2) kertomusvuoden kuluessa. Kertomuksen kolmas osa sisältää neljä erityisteemoihin keskittyvää Suomen Pankin asiantuntijoiden valmistelemaa kirjoitusta.

Kertomus perustuu osin Suomen Pankin vuosikertomukseen ja Finanssivalvonnan toimintakertomukseen sekä Finanssivalvonnan johtokunnan pankkivaltuustolle antamaan kertomukseen.

Kertomuksen tilastoluvut perustuvat maaliskuussa 2023 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Pankkivaltuuston kokoonpano kertomusvuonna

Pankkivaltuutettuina toimivat kertomusvuonna 2022 seuraavat kansanedustajat:

Holopainen, Mari

Jokinen, Kalle

Kankaanniemi, Toimi

Kiviranta, Esko

Lindtman, Antti

Mustajärvi, Markus

Orpo, Petteri

Viitanen, Pia

Vähämäki, Ville

Puheenjohtajana toimi Antti Lindtman ja varapuheenjohtajana Toimi Kankaanniemi. Työjaoston kolmantena jäsenenä toimi Petteri Orpo ja ylimääräisenä jäsenenä Esko Kiviranta.

Pankkivaltuuston sihteereinä toimivat valtiotieteiden tohtori *Lauri Kajanoja* 31.1.2022 saakka ja kauppatieteiden tohtori *Kimmo Virolainen* 11.2.2022 lukien sekä oikeustieteen maisteri *Anne Hedman*. Pankkivaltuuston neuvonantajana toimi valtiotieteiden tohtori *Roope Uusitalo*.

Osa 1. Suomen Pankki kertomusvuonna

Tässä osassa kuvataan Suomen Pankin toimintaa sekä euroalueen rahapolitiikkaa ja sen toteutusta kertomusvuonna. Kuvauksen painopiste on pankkivaltuuston toiminnassa ja sen toiminnan kannalta keskeisissä asioissa. Yksityiskohtaisemmin Suomen Pankin toimintaa kertomusvuonna on kuvattu verkkojulkaisussa *Suomen Pankin vuosikertomus 2022*.¹

1.1 Suomen Pankin tehtävät, pankkivaltuuston asema ja Suomen Pankin hallinto

Suomen Pankin tehtävät ja pankkivaltuuston asema

Suomen Pankki on julkisoikeudellinen laitos, joka toimii eduskunnan takuulla ja hoidossa. Suomen Pankin asema on määritelty Suomen perustuslaissa. Pankin toimintaa säätelevät Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussääntö sekä laki Suomen Pankista.

Kansallisena keskuspankkina ja osana Euroopan keskuspankkijärjestelmää (EKPJ) Suomen Pankin ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintavakautta. Sen tehtävänä on osallistua rahapolitiikan valmisteluun ja toteuttaa Euroopan keskuspankin (EKP) neuvoston määrittelemää rahapolitiikkaa. Suomen Pankin tehtävänä on myös edistää maksu- ja rahoitusjärjestelmän vakautta ja tehokkuutta sekä luoda edellytyksiä vakaalle talouskasvulle ja hyvälle työllisyydelle. Lisäksi Suomen Pankin tehtäviin kuuluvat operatiiviset keskuspankkitehtävät, kuten pankkien maksuliikkeen hoitaminen sekä käteisrahan saataavuudesta ja aitoudesta huolehtiminen. Suomen Pankki huolehtii myös EKP:n toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen laatimisesta ja julkaisemisesta.

Suomen Pankkia valvoo eduskunnan valitsema yhdeksänjäseninen pankkivaltuusto. Pankkivaltuuston tehtävät jakautuvat kolmeen osa-alueeseen: valvontaan, keskeisiin hallintotehtäviin ja muihin tehtäviin. Pankkivaltuusto antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen Suomen Pankin toiminnasta ja hallinnosta

¹ Ks. <https://vuosikertomus.suomenpankki.fi/>.

sekä käsittelemistään tärkeimmistä asioista. Lisäksi pankkivaltuusto voi tarvittaessa antaa kertomuksia rahapolitiikan toteuttamisesta ja muusta Suomen Pankin toiminnasta.

Suomen Pankin strategia ja hallinto

Suomen Pankin toiminta-ajatus on kiteytetty muotoon "Suomen Pankki on kestävä talouden ja vakauden rakentaja". Toiminta-ajatus nojaa lainsäädäntöön, ja sitä toteutetaan sekä kansallisen keskuspankin että eurojärjestelmän jäsenen rooleissa.

Toiminta-ajatusta täydentää yhteenveto Suomen Pankin ydintehtävistä, joita ovat:

- hintavakauden ylläpito
- rahoitusjärjestelmän vakauden edistäminen
- maksujärjestelmän tehokkuudesta ja turvallisuudesta huolehtiminen
- kestävä kasvun ja korkean työllisyyden tukeminen Suomessa ja Euroopan unionissa (EU).

Suomen Pankin vision 2030 mukaan Suomen Pankki on vaikuttava ja arvostettu keskuspankki, joka ylläpitää hinta- ja rahoitusvakautta kaikissa olosuhteissa päämääränään kansalaisten hyvinvointi. Visio on purettu toimintaa ohjaaviksi yhdeksäksi periaatteeksi, ja Suomen Pankin arvot toimivat osaltaan ohjenuorina toiminnassa.

Suomen ja Euroopan talous- ja turvallisuustilanteen näkymien muututtua nopeasti vuoden 2022 aikana Suomen Pankin johtokunta päivitti kesäkuussa strategiset painopisteet. Suomen Pankin päivitetty strategiset painopisteet vuosille 2023–2025 ovat:

- EKP:n rahapolitiikka muuttuneessa inflaatioympäristössä
- varautuminen ja huoltovarmuus
- eurooppalaisen maksamisen tulevaisuus
- makrovakauseräpolitiikan EU:n laajuinen revisio
- kotimainen talouspoliittinen vaikuttaminen
- kestävä talouskasvun ja ilmastotavoitteiden edistäminen EU:ssa.

Merkittävä osa johtamisjärjestelmää ovat myös johtokunnan jäsenten työnjako sekä osastojen ja ydinprosessien tehtävien määrittelyt. Keskeisiä välineitä toiminnanohjauksessa ovat myös toiminnasuunnittelu, henkilöstö- ja budjettikehykset, riskien kokonaisvaltainen arviointi sekä suoriutumisen arviointi ja kehityskeskustelut.

Johtokunta

Suomen Pankkia johtaa johtokunta, johon kuuluu puheenjohtaja eli pankin pääjohtaja sekä kaksi muuta jäsentä. Johtokunta huolehtii Suomen Pankille kuuluvien tehtävien hoitamisesta ja pankin hallinnosta, jollei laissa ole toisin säädetty.

Johtokunnan puheenjohtajana toimii *Olli Rehn* ja varapuheenjohtajana *Marja Nykänen*. Johtokunnan kolmas jäsen on *Tuomas Välimäki*. Marja Nykäsen ensimmäinen kausi Suomen Pankin johtokunnan jäsenenä päättyi 31.1.2022. Pankkivaltuusto nimitti 29.10.2021 Marja Nykäsen Suomen Pankin johtokunnan jäsenen virkaan uudeksi 1.2.2022 alkavaksi viiden vuoden toimikaudeksi ja määräsi samalla Marja Nykäsen johtokunnan varapuheenjohtajaksi 1.2.2022 lukien.

Johtokunnan sihteerinä toimii johdon sihteeristön osastopäällikkö *Elisa Newby*.

Johtokunnan työnjaon mukaisesti vastuualueet olivat seuraavat:

Johtokunnan puheenjohtaja Olli Rehn

- rahapolitiikan valmistelu
- kotimaan talouspoliittinen vaikuttaminen
- ulkoinen viestintä
- kansainväliset asiat

- sisäinen tarkastus
- Euroopan keskuspankin neuvoston jäsen
- Suomen edustaja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) hallintoneuvostossa

Johtokunnan varapuheenjohtaja Marja Nykänen

- rahoitusmarkkinakysymykset
- makrovakauseräpolitiikka
- tilastot
- lakiasiat
- talous- ja henkilöstöhallinto
- turvallisuus- ja kiinteistöasiat
- sijoitustoiminnan ja rahapolitiikan riskien valvonta
- rahoitusvakauseräprosessi
- eläkerahaston johtoryhmän toiminta
- Finanssivalvonnan johtokunnan puheenjohtaja

Johtokunnan jäsen Tuomas Välimäki

- rahoitusvarallisuuden sijoittaminen
- rahapolitiikan toimeenpano ja markkinaoperaatiot
- akateeminen tutkimus ja siirtymätalouksien tutkimus
- rahahuolto ja maksuliike
- digitalisaatio ja IT-asiat
- Euroopan keskuspankin neuvoston varajäsen

1.2 Euroopan keskuspankin rahapolitiikka ja toimintaympäristö

Rahapolitiikan tavoitteet ja työkalut

Euroopan keskuspankin ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta. EKP:n neuvoston omaksuman määritelmän mukaan tämä tarkoittaa, että kuluttajahintojen vuotuisen nousun tulisi olla keskimäärin 2 % keskipitkällä aikavälillä. EKP voi toimillaan tukea myös muita EU:n talouspolitiikan tavoitteita, kunhan hintavakaus ei vaarannu. Näihin tavoitteisiin kuuluvat muun muassa tasapainoinen talouskasvu, hyvä työllisyyskehitys ja ilmastonmuutoksen torjunta.

EKP:n rahapolitiikan keskeisen vaikutuskanavan muodostavat reaalikorot. Reaalikorolla tarkoitetaan nimelliskoron ja odotetun inflaation erotusta. Keskuspankki vaikuttaa lyhyisiin reaalkorkoihin ensisijaisesti päättämällä ohjaukoroistaan, jotka määrittävät pankkien saaman keskuspankkirahoituksen hinnan. Reaalikorot vaikuttavat yritysten investointipäätöksiin, kotitalouksien kulutuspäätöksiin ja kokonaistaloudelliseen kehitykseen.

Eurojärjestelmä toteuttaa EKP:n neuvoston määrittelemää rahapolitiikkaa operatiivisen ohjausjärjestelmän avulla. Järjestelmän keskeisimpiä osia ovat markkinaoperaatiot, maksuvalmiusjärjestelmä ja vähimmäisvarantojärjestelmä. Ohjausjärjestelmän avulla vaikutetaan pankkijärjestelmässä olevan likviditeetin määrään ja lyhytaikaisten markkinakorkojen tasoon. Likviditeettiä lisäävissä markkinaoperaatioissa vastapuolipankit voivat hakea luottoa vakuuksia vastaan, ja likviditeettiä vähentävissä operaatioissa ne voivat tehdä talletuksia keskuspankkiin. Vähimmäisvarantovelvoitteella luodaan rakenteellista likviditeetin tarvetta pankeille. Maksuvalmiusjärjestelmän yön yli -talletus ja yön yli -luotto antavat pankeille mahdollisuuden tasoittaa lyhytaikaisia likviditeetin vaihteluita.

Rahapolitiikan toimintaympäristö on vuosien 2007–2010 globaalista finanssikriisistä lähtien tarjonnut keskuspankeille uusia haasteita. Toimintaympäristön muutoksiin vastatakseen EKP on käyttänyt rahapolitiikassaan myös ns. epätavanomaisia toimia, joihin ovat kuuluneet omaisuuserien osto-ohjelmat, pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot ja pankkien keskuspankkitalletuksille maksettavan koron laskeminen negatiiviseksi. Niiden tavoitteena on ollut vastapuolipankkien likviditeetin turvaaminen, rahapolitiikan

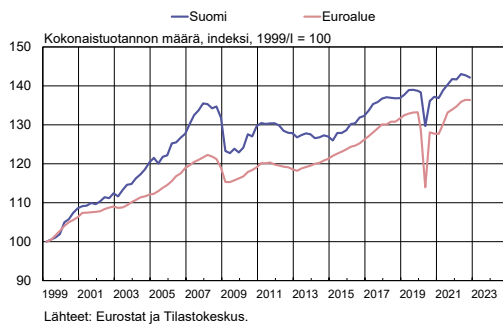
välittymismekanismin toiminnan varmistaminen, rahoitusmarkkinoiden vakauden takaaminen ja rahapolitiikan keventäminen.

Makrotaloudellinen toimintaympäristö

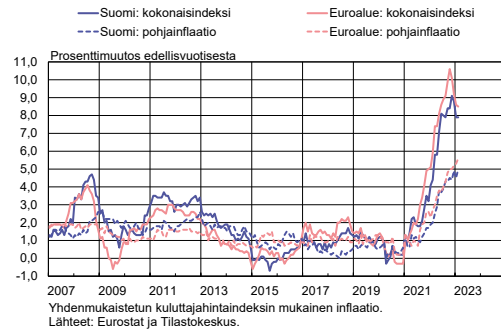
Alkuvuonna 2022 euroalueen talous toipui yhä koronapandemian aiheuttamasta jyrkästä supistumisesta. Pandemian jälkeinen vahvistunut kansainvälinen kysyntä, tuontihintojen voimakas nousu ja pandemian aiheuttamat tarjontahäiriöt kiihdyttivät inflaatiota. Venäjän helmikuussa aloittama hyökkäyssota nosti voimakkaasti energian hintoja ja kiihdytti inflaatiota globaalisti ja tuontienergiasta riippuvaisella euroalueella erityisesti. Energian kallistuminen sekä geopoliittisten jännitteiden ja epävarmuuden kasvu synkensivät talousnäkyviä.

Kertomusvuoden makrotaloudellinen ja rahapoliittinen toimintaympäristö sekä euroalueella, eräissä Euroopan unionin maissa että Suomessa on tiivistetty kuvioihin 1–10. BKT:n määrä kasvoi vuonna 2022 euroalueella 3,6 % ja Suomessa 2,1 % (kuvio 1). Kuluttajahinta- ja pohjainflaatio kiihtyivät vuoden 2022 loppua kohti poikkeuksellisen nopeiksi (kuvio 2). Pohjainflaatio kuvaa hintakehitystä siten, että siitä on poistettu energian ja elintarvikkeiden hinnat. Sekä EKP:n rahapoliittiset korot että markkinakorot nousivat rahapolitiikan asteittaisen kiristämisen vuoksi (kuvio 3). Myös valtionlainojen korot nousivat selvästi tarkasteluvuonna (kuvio 4). Asuntojen hinnat alkoivat laskea Suomessa, ja niiden nousuvauhti hidastui koko euroalueella vuonna 2022 (kuvio 5). Asuntolainakanta kasvoi Suomessa edelleen vuonna 2022 mutta kasvu pysähtyi loppuvuodesta (kuvio 6). Uusien asuntolainojen korot nousivat sekä euroalueella että Suomessa (kuvio 7). Yrityslainakannan kasvu kiihtyi alkuvuodesta 2022 mutta hidastui loppuvuodesta (kuvio 8). Sekä yrityslainakannan keskimääräiset korot (kuvio 9) että uusien yrityslainojen korot nousivat selvästi vuonna 2022 (kuvio 10).

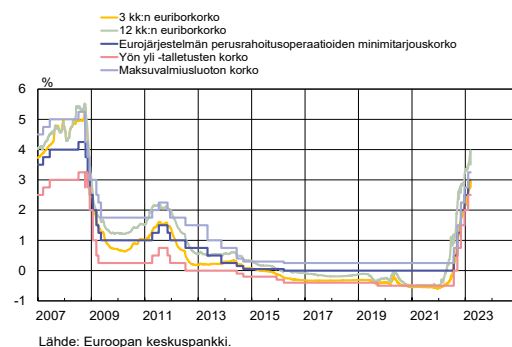
Kuvio 1. Kokonaistuotanto

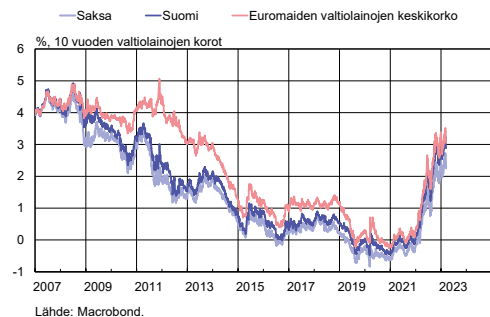
Kuvio 2. Inflaatio

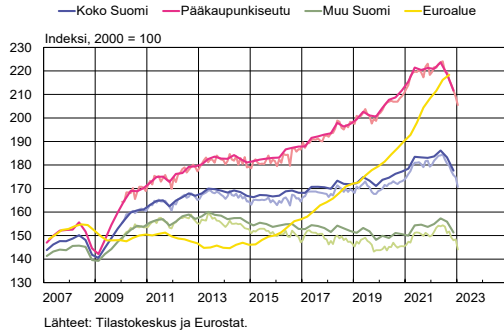
Kuvio 3. Rahapoliittiset korot

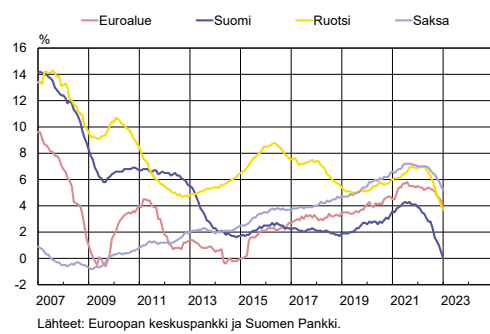
Kuvio 4. 10 vuoden valtionlainan korko

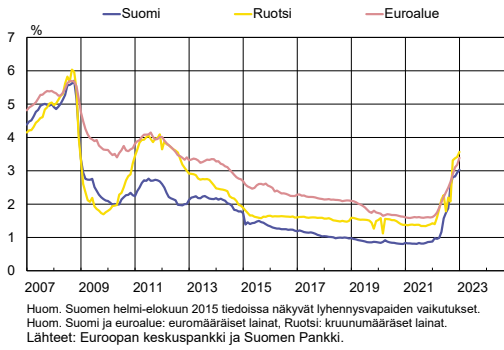
Kuvio 5. Asuntojen hinnat Suomessa ja euroalueella

Kuvio 6. Asuntolainakannan vuotuinen muutos

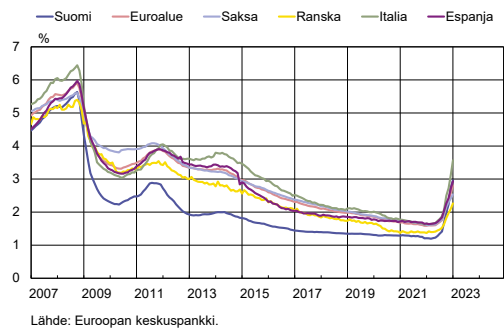
Kuvio 7. Uusien asuntolainojen korko

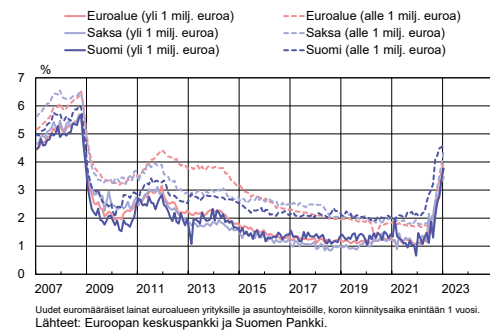
Kuvio 8. Yrityslainakannan vuotuinen muutos

Kuvio 9. Yrityslainakannan korko

Kuvio 10. Uusien yrityslainojen korko

Euroopan keskuspankki normalisoi rahapolitiikkaansa kertomusvuonna

Ennen vuotta 2022 korot olivat poikkeuksellisen alhaisia ja ohjaukorot negatiivisia. Inflaation odotettiin pysyvän sitkeästi EKP:n inflaatiotavoitetta hitaampana. Koronapandemian aiheuttama globaali talous-

kriisi johti deflaatoriskin kasvamiseen. Keskuspankit vastasivat talouskriisiin asettamalla rahapolitiikkansa erittäin keveäksi, ja korkojen alarajalla taloutta elvytettiin osto-ohjelmilla ja pitempiaikaisilla luotto-operaatioilla.

Inflaation voimakas kiihtyminen sai EKP:n käynnistämään rahapolitiikan normalisoinnin, mikä tarkoittaa vaiheittaista irtautumista arvopaperiostoista ja muista epätavanomaisista toimista sekä ohjauskorkojen palauttamista rahapolitiikan keskeiseksi välineeksi. EKP:n neuvosto päätti rahapolitiikan kiristämisen periaatteista joulukuussa 2021. Arvopaperien netto-ostoista luovuttaisiin asteittain ja ohjauskorkoja nostettaisiin euroalueella vasta sen jälkeen, kun arvopaperien netto-ostot olisivat päättyneet.

EKP lopetti arvopaperien netto-ostot heinäkuussa 2022. Eräänntyvien joukkovelkakirjojen uudelleensijoituksia kuitenkin jatkettiin. Joulukuun 2022 kokouksessaan EKP:n neuvosto päätti taseeseen hankittujen arvopaperien määrän asteittaisesta supistamisesta maaliskuusta 2023 alkaen.

Korkopolitiikassa viestittiin varovaisuutta. Euroalueen korot olivat olleet pitkään poikkeuksellisen lähellä efektivistä eli tosiasiallista alarajaansa, jonka alle nimelliskorkojen laskeminen on hankalaa. Rahapolitiikan ennen aikaista kiristämistä koronapandemien jälkeen haluttiin välttää.

Inflaation kiihdyttyä odotettua enemmän ja pidempiaikaisesti EKP:n neuvosto nosti heinäkuun 2022 kokouksesta lähtien ohjauskorkoja poikkeuksellisen nopeasti. Talletuskorkoa nostettiin heinä-joulukuussa yhteensä 2,5 prosenttiyksikköä. EKP:n keskeiset ohjauskorot olivat vuoden 2022 alussa -0,50 % (talletuskorko), 0,00 % (perusoperaatioiden korko) ja 0,25 % (maksuvalmiusluoton korko). Vuoden 2022 loppuun mennessä ne olivat 2,00 % (talletuskorko), 2,50 % (perusoperaatioiden korko) ja 2,75 % (maksuvalmiusluoton korko). Neuvosto myös viestitti lisänostojen olevan tarpeen vuoden 2023 puolella.

Koronnostot päättivät seitsemän vuotta jatkuneen negatiivisten korkojen ajanjakson euroalueella. Samalla siirryttiin korkojen ennakoivasta viestinnästä ohjauskorkopolitiikkaan, jossa päätökset tehdään kokouksissa aina tuoreimpien tietojen perusteella.

Rahapolitiikan normalisointi on johtanut rahoitusolojen kiristymiseen, mikä vähentää inflaatiopaineita taloudessa. Rahapolitiikalla ei kuitenkaan pystytä hidastamaan inflaatiota välittömästi hintavakaustavoitteen tuntumaan. Sillä voidaan vaikuttaa keskipitkän ajan inflaationäkymiin sekä siihen, miten kustannuspaineita lisäävä tarjontahäiriö välittyy eteenpäin palkkoihin ja inflaatio-odotuksiin. Rahapolitiikan kiristystahti määräytyy inflaationäkymien ja inflaatio-odotusten mukaan tavoitteena inflaation hidastaminen keskipitkällä aikavälillä 2 prosentin vauhtiin.

Rahapolitiikan normalisoinnin käynnistäminen on pysäyttänyt eurojärjestelmän taseen kasvun. Vuoden 2022 lopussa eurojärjestelmän konsolidoidun taseen koko oli noin 8 000 mrd. euroa, mikä on noin 65 % suhteessa BKT:hen. Osto-ohjelmat käsittävät taseesta noin 5 000 mrd. euroa.

Euroalueella rahapolitiikan erityispiirteenä on ollut euroalueen maiden talouskehityksen erilaisuus. Se voi pahimmillaan eriyttää euroalueen rahoitusmarkkinoita ja estää rahapolitiikan virityksen tarkoituksenmukaisen välittymisen markkina- ja lainakorkoihin. Rahapolitiikan normalisoinnin lisäksi yleinen epävarmuus taloudellisesta tilanteesta ja julkisen velan kestävydestä on osaltaan vaikuttanut siihen, että euroalueen valtionlainojen pitkät korot ovat nousseet.

Jos perusteeton tai hallitsematon markkinakehitys uhkaa muuttaa vakavanlaatuisesti rahapolitiikan vaikutusta euroalueen eri maissa, EKP:n neuvostolla on käytössään välineet välittymismekanismien suojaamiseksi. Yksi tällainen väline on mahdollisuus kohdentaa joustavasti pandemiaan liittyvän osto-ohjelman (PEPP, pandemic emergency purchase programme) uudelleensijoituksia. Lisäksi neuvosto päätti heinäkuussa 2022 uudesta TPI-välineestä (transmission protection instrument) rahapolitiikan välittymisen turvaamiseksi.

Rahapolitiikan tehokas välittyminen kaikissa olosuhteissa tukee rahapolitiikan normalisointia ja inflaatiotavoitteen saavuttamista keskipitkällä aikavälillä. Hintavakauden saavuttamista euroalueella tukee olennaisesti se, että keskuspankki on itsenäinen päättäessään rahapolitiikan virityksestä ja julkisen talouden velanhoitokyky on kestävä.

1.3 Suomen Pankin toiminta kertomusvuonna

Rahapolitiikan valmistelu ja toteuttaminen

Eurojärjestelmän jäsenenä Suomen Pankki osallistuu euroalueen yhteisen rahapolitiikan valmisteluun, päätöksentekoon ja toimeenpanoon. Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn on eurojärjestelmän ylimmän päättävän elimen, EKP:n neuvoston, jäsen. Suomen Pankin asiantuntijat olivat sekä mukana rahapolitiikan päätösten valmistelussa ja muussa taustatyössä että osallistuivat eurojärjestelmän rahapolitiikan komitean ja markkinaoperaatioiden komitean työskentelyyn.

Suomen Pankki vastaa rahapolitiikan toteutuksesta Suomessa. Suomessa sijaitsevat luottolaitokset pitävät keskuspankkitilejään Suomen Pankissa ja voivat osallistua operaatioihin Suomen Pankin välityksellä. Suomen Pankki on osallistunut myös eurojärjestelmän laajennetun omaisuuserien osto-ohjelman toteuttamiseen.

Rahapolitiikkaa toteutettiin kertomusvuonna suuren epävarmuuden oloissa. Talouskasvu oli alkuvuodesta heikkoa, mutta sen odotettiin vahvistuvan vuoden loppua kohti. Selvästi yli EKP:n tavoitetason kiihtyneen inflaation odotettiin hidastuvan loppuvuodesta koronapandemian aiheuttamien tilapäisten tarjontarajoitteiden väistyessä. Venäjän hyökkäys Ukrainaun helmikuun lopulla heikensi kasvunäkymiä ja kasvatti huomattavasti inflaatiopaineita. Inflaatioennustetta vuosille 2022 ja 2023 korotettiin kesällä merkittävästi energian hinnannousun vuoksi.

EKP kiristi rahapolitiikkaansa vuonna 2022 nostamalla ohjaukorkojaan, lopettamalla rahapoliittisten arvopaperiomistusten kasvattamisen, poistamalla asteittain koronakriisin aikana tekemiään vakuushelpotuksia ja heikentämällä pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden korkoehjoja.

Pandemiaan liittyvän osto-ohjelman (PEPP, pandemic emergency purchase program) netto-ostot päättyivät maaliskuussa, ja laajennettujen omaisuuserien osto-ohjelman (APP, asset purchase programme) netto-ostot päättyivät heinäkuussa. Joulukuussa EKP:n neuvosto päätti, että laajennettujen omaisuuserien osto-ohjelmassa ostettujen arvopaperien uudelleensijoituksia vähennetään keskimäärin 15 mrd. eurolla kuukaudessa maaliskuun 2023 alusta alkaen.

Eurojärjestelmä ei toteuttanut uusia kohdennettuja pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita (TLTRO, targeted longer-term refinancing operations) vuonna 2022. Ensimmäiset kaksi TLTRO III -sarjan operaatiota erääntyivät, ja pankit maksoivat eurojärjestelmän tasolla niistä erääntyneitä luottoja takaisin yhteensä 54 mrd. euroa.

Lokakuussa EKP:n neuvosto päätti muuttaa kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden kolmannen sarjan (TLTRO III) korkoja, ja pankeille tarjottiin mahdollisuus alkuperäistä aikataulua nopeampaan luottojen takaisinmaksuun. Korkoehjojen muutoksen jälkeen euroalueen pankit kiihdyttivät takaisinmaksuja marras- ja joulukuussa. Pankit maksoivat eurojärjestelmän tasolla TLTRO III -luottoja aikaistetusti takaisin yhteensä 826 mrd. euroa ja suomalaiset pankit yhteensä 6 mrd. euroa.

EKP käynnisti ohjaukorkojen nostot kesällä 2022 varmistaakseen, että inflaatio palautuu takaisin 2 prosentin inflaatiotavoitteeseen keskipitkällä aikavälillä. Heinäkuussa EKP:n neuvosto päätti nostaa kolmea keskeistä ohjaukorkoaan 0,5 prosenttiyksiköllä. Koronnostot jatkuivat jyrkinä pitkin loppuvuotta. EKP:n neuvosto nosti ohjaukorkoja 0,75 prosenttiyksiköllä syyskuun rahapolitiikkakokouksessaan, uudestaan 0,75 prosenttiyksiköllä lokakuun kokouksessaan ja 0,5 prosenttiyksiköllä joulukuun kokouksessaan. Eurojärjestelmän talletuskorko sekä perusrahoitusoperaation ja maksuvalmiusluoton korot olivat vuoden lopussa 2,00 %, 2,50 % ja 2,75 %. Korkojen nostojen viestittiin jatkuvan vuonna 2023.

Euroalueen pankkijärjestelmän ylimääräinen likviditeetti eli pankkien keskuspankissa pitämät vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävät talletukset pienenevät noin 4 390 mrd. eurosta vuoden 2021 viimeisellä pitoperiodilla noin 4 080 mrd. euroon vuoden 2022 vastaavalla jaksolla. Suomen Pankkiin tehtiin vuonna 2022 vähimmäisvarantovaateen ylittäviä talletuksia keskimäärin 148 mrd. euroa, kun vuonna 2021 määrä oli 151 mrd. euroa. Vähimmäisvarantovelvoite oli keskimäärin vain noin 3,8 mrd. euroa.

Vuonna 2022 rahapolitiikkaan liittyvät velkakirjaomistukset kasvoivat Suomen Pankin taseessa 90 mrd. eurosta 96 mrd. euroon. Siitä APP-ohjelmassa ostettuja velkakirjoja oli 68 mrd. euron edestä ja PEPP-ohjelmassa ostettuja velkakirjoja 28 mrd. euron edestä. APP-ohjelmassa ostettuja Suomen valtionlainoja ja valtioidonniaisia velkakirjoja oli Suomen Pankin taseessa vuoden 2022 lopussa 37,3 mrd. euron edestä ja yhteiseurooppalaisten instituutioiden velkakirjoja 2,1 mrd. euron edestä. PEPP-ohjelmassa ostetut arvopaperit raportoidaan Suomen Pankin taseessa yhtenä lukuna. Suomen Pankin PEPP-ostot koostuvat pääasiassa julkisen sektorin velkakirjoista, mutta sisältävät myös yrityssektorin velkakirjoja ja katettuja velkakirjoja.

Vuonna 2022 Suomen Pankin rahapolitiikan vastapuolina oli 16 luottolaitosta. Vastapuolijoukko säilyi muuttumattomana edellisvuoteen verrattuna. Joukko muodostui suomalaisista luottolaitoksista sekä pohjoismaisten pankkien Suomessa toimivista sivuliikkeistä.

EKP aloitti maaliskuussa 2022 koronapandemian vuoksi tehtyjen vakuushelpotusten asteittaisen purkamisen. Ensimmäisessä vaiheessa heinäkuusta alkaen muun muassa kaikkien vakuuskelpoisten omaisuusarvon vakuusarvon laskennassa käytettäviä aliarvostuksia nostettiin lähemmäksi koronapandemiaa edeltävää tasoa.

Osana koronapandemian aikaisten toimien asteittaista purkamista Suomen Pankki päätti poistaa lisälainasaamiskehikostaan heinäkuusta alkaen mahdollisuuden käyttää vakuutena sellaisia lainasaamisia, joilla on julkisen sektorin ns. koronatakaus. Suomen Pankin vastapuolten toimittamia vakuuksia oli pantattuna Suomen Pankille vuoden 2022 aikana keskimäärin noin 40 mrd. euron edestä eli saman verran kuin edellisvuonna. Pantattujen vakuuksien määrä alkoi kuitenkin vuoden loppua kohden supistua, kun pankit maksoivat pitkiä rahoitusoperaatioitaan takaisin.

Heinäkuussa 2022 EKP:n neuvosto päätti toimista, joilla ilmastonmuutos otetaan yhä paremmin huomioon rahapolitiikan toimeenpanossa. Osa näistä toimista tulee kohdistumaan myös eurojärjestelmän vakuuskehikkoon tulevien vuosien aikana.

Vuonna 2022 eurojärjestelmä varmisti globaalisti merkittävien valuuttojen saatavuuden ylläpitämällä olemassa olevia pysyviä valuutanvaihtojärjestelyjä Yhdysvaltain, Englannin, Japanin, Sveitsin ja Kanadan keskuspankkien kanssa. Lisäksi eurojärjestelmä päätti jatkaa Kiinan keskuspankin kanssa voimassa olevaa kahdenvälistä valuutanvaihtojärjestelyä 8.10.2025 asti.

Eurojärjestelmä varmisti edelleen euromääräisen likviditeetin saatavuuden myös euroalueen ulkopuolella. EKP ilmoitti jatkavansa euroalueen ulkopuolisten keskuspankkien kanssa voimassa olevaa takaisinostojärjestelyä (EUREP, eurosystem repo facility for central banks), Puolan keskuspankin kanssa maaliskuussa solmittua kahdenvälistä valuutanvaihtojärjestelyä (swap line) sekä Albanian, Andorran, Pohjois-Makedonian, Romanian, San Marinon ja Unkarin kanssa voimassa olevia kahdenvälisiä takaisinostojärjestelyjä (repo line) 15.1.2024 asti.

EKP:n dollarimääräisten rahoitusoperaatioiden kysyntä pysyi aiempien vuosien tapaan vähäisenä.

Rahoitusvakaus

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja sen laukaisema energiakriisi Euroopassa haastoivat Suomen taloutta ja rahoitusjärjestelmää vuoden 2022 aikana: inflaatio kiihtyi, talouden näkymät heikentyivät ja rahoitus kallistui. Välttämättömien kulujen kasvu kiristi monien kotitalouksien ja yritysten taloutta.

Rahoitusvakauden riskejä kasvatti muun muassa kotitalouksien kasvanut velka. Myös energiayhtiöiden kasvaneet rahoitustarpeet ja maksukyvyyn haasteet horjuttivat rahoitusvakautta. Suomen Pankki pitää maksukyvyyn tukemista tärkeänä, jotta rahoitusvakausjärjestelmää horjuttavilta laajoilta maksuvaikteilta vältyttäisiin.

Rahoitusjärjestelmän vakautta, finanssikriisien riskiä ja rahoitusjärjestelmän kriisinsietokykyä pyritään hallitsemaan makrovakauspolitiikalla. Sillä huolehditaan myös pankkisektorin vakavaraisuudesta.

Suomessa aiemmin tehtyjen sääntelymuutosten ansiosta pankeilla oli vahvat pääomapuskurit Venäjän hyökkäyssodan ja energiakriisin alkaessa. Näin ne kestivät heikentyneitä talousnäkyviä ja pystyivät ylläpitämään talouden rahoitusta.

Suomen Pankki ja Finanssivalvonta tekivät vuonna 2022 Suomen pankkisektorille stressitestin. Stressitesti koski kuvitteellista kriisiskenaariota, jossa kansainvälisen talouden ja rahoitusmarkkinoiden häiriöt koettelivat Pohjoismaiden taloutta ja asuntomarkkinoita. Stressitestin mukaan Suomen pankkisektori kestäisi skenaarion mukaisen häiriötilanteen hyvin. Luottotappiot kasvaisivat tuntuvasti, mutta pankkisektori säilyisi vakavaraisena.

Suomen Pankki arvioi kuitenkin, että pankkien ja lainanottajien kriisinkestävyyttä tulee vahvistaa entisestään, jotta koko rahoitusjärjestelmän vakaus voidaan varmistaa jatkossakin erilaisissa häiriö- ja kriisitilanteissa. Esimerkiksi pankkien pitää varautua entistä määrätietoisemmin rahoitussektoriin kohdistuviin kyberriskeihin. Lisäksi viranomaiset tarvitsisivat nykyistä tehokkaampia keinoja hillitä kotitalouksien liiallista velkaantumista.

Kotitalouksien ja yritysten uusien lainojen korot nousivat nopeasti vuoden 2022 jälkipuoliskolla. Suurin osa suomalaisten lainoista on sidoksissa euriborkorkoihin, jotka olivat jo keväällä plussan puolella ja nousivat sen jälkeen rivakasti. Koronnousu vaikuttaa eniten niihin velallisiin, joilla on paljon vaihtuvakorkoista velkaa suhteessa tuloihin ja joiden lainanhoitorasitus on jo valmiiksi hyvin suuri.

Suomen Pankki arvioi Venäjän Ukrainassa käymän hyökkäyssodan ja sen seurausten vaikutuksia suomalaisiin yrityksiin. Suorat vaikutukset osuivat aluksi niihin yrityksiin, joilla oli toimintaa tai kaupankäyntiä Venäjällä. Välilliset vaikutukset yrityksiin Suomessa ja muualla Euroopassa ovat kuitenkin huomattavasti laajempia esimerkiksi energian ja raaka-aineiden kallistumisen ja saatavuusongelmien takia.

Kaasun ja sähkön hinnan voimakkaat vaihtelut aiheuttivat merkittäviä haasteita energiayhtiöiden likviditeetille eli maksukyvyille. Vakuusvaatimusten kasvu johdannaismarkkinoilla lisäsi myös energiayhtiöiden lyhytaikaisia rahoitustarpeita.

Energiayhtiöt käyttävät johdannaisia, kuten futuureita, suojatakseen tulevan tuottonsa energian markkinahinnan vaihteluilta. Esimerkiksi sähköntuottaja voi tehdä futuurisopimuksen, jolla se sitoutuu myymään sähköä tulevaisuudessa ennalta sovittuun hintaan. Sähköfutuurin ostaja taas sitoutuu ostamaan sähköä tulevaisuudessa kiinteään hintaan. Vuonna 2022 keskusvastapuoliselvityksen läpikäyneiden energijohdannaisten vakuusvaatimukset kasvoivat ennätyksellisen korkeiksi sähkön ja kaasun hinnan heiluesssa energiakriisin vuoksi poikkeuksellisen voimakkaasti. Tilanne kärjistyi erityisesti elo-syyskuun vaihteessa energian futuurihintojen noustessa uusiin huippulukemiin.

Energijohdannaismarkkinat voivat uhata rahoitusvakautta, jos yhden tai useamman johdannaiskauppa käyvän yhtiön likviditeettiongelmat leviävät muualle rahoitusjärjestelmään. Laajamittaiset likviditeettiongelmat energia-alalla taas kasvattaisivat energiayhtiöitä rahoittaneiden pankkien luottoriskejä. Suomen Pankki arvioikin syksyn mittaan kotimaisten pankkien saamia energiayhtiöiltä ja energiasektorin lainanannon kehitystä. Tilanne energijohdannaismarkkinoilla rauhoittui syyskuun edetessä, kun futuurihinnat tasaantuivat ja julkiset tukitoimet hälvensivät välittömiä maksukyvyttömyospelkoja. Ongelmien juurisyy, energiakriisi, ei kuitenkaan ole vielä väistynyt.

Varallisuuden hallinta

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus

Suomen Pankin rahoitusvarallisuudella tarkoitetaan pankin oman sijoitustoiminnan alaisia tase-eriä, joita vuoden 2022 lopussa oli noin 11 mrd. euroa. Se koostui suorista valuutta- ja euromääräisistä korkosijoituksista, osake- ja kiinteistörahastosijoituksista, kultavarannosta sekä Kansainvälisen valuuttarahaston erityisten nosto-oikeuksien määräisistä eristä (SDR, Special Drawing Rights). Suorat ja epäsuorat valuuttamääräiset korkosijoitukset ja SDR-erät muodostavat valuuttavarannon. Suomen Pankin kultavarannon arvo oli 2,7 mrd. euroa vuoden 2022 lopussa. Rahoitusvarallisuuteen eivät sisälly eurojärjestelmän rahapoliittisiin toimiin liittyvät erät, esimerkiksi rahapoliittiset osto-ohjelmat tai pankeille myönnetyt lainat.

Vuonna 2022 markkinaolosuhteet olivat haastavat, kun sekä osake- että korkosijoitusten tuotot olivat globaalisti pääosin negatiivisia. Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden tuottokehitys oli kuitenkin vain lievästi negatiivinen, mihin vaikuttivat erityisesti dollarin vahvistuminen ja kullan arvonnousu.

Suomen Pankilla oli vuoden 2022 lopussa suoria korkosijoituksia 5 676 milj. euron arvosta. Suoria korkosijoituksia tehtiin valtioiden velkakirjoihin ja keskuspankkitalletuksiin (58,9 %), monikansallisten tai valtioliitännäisten liikkeeseenlaskijoiden velkakirjoihin (25,3 %), vakuudellisiin katettuihin velkakirjoihin (4,1 %), yritysten liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin (11,4 %) ja käteisinstrumentteihin (0,3 %).

Rahastomuotoisia korkosijoituksia oli yhteensä 269 milj. euron arvosta. Ne koostuivat kokonaisuudessaan sijoituksesta Kansainvälisen järjestelypankin (BIS, Bank for International Settlements) hallinnoimaan vihreiden velkakirjojen (green bond) rahastoon.

Vuonna 2022 Suomen Pankin pitkäaikainen sijoitustoiminta koostui osake- ja kiinteistösijoituksista, jotka toteutettiin epäsuorasti rahastojen kautta. Salkun koko oli vuoden lopussa yhteensä 1 328 milj. euroa. Osakesijoituksia tehtiin kehittyneiden markkinoiden maailmanindeksiä seuraaviin sekä vastuullisuus- ja ilmastoasiat huomioiviin indeksirahastoihin.

Suomen Pankin kiinteistösijoitukset on hajautettu useaan eurooppalaiseen listaamattomaan kiinteistörahastoon, joiden omistamat kiinteistöt sijaitsevat hyvillä paikoilla ja ovat siten helposti vuokrattavia. Tämä varmistaa sijoitusten tasaisen vuokratuoton pitkällä aikavälillä.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden kokonaistuotto vuonna 2022 oli -0,18 % eli -24,3 milj. euroa.

Korkojen nousun vuoksi korkosijoitusten tuotto oli negatiivinen, -192,9 milj. euroa. Yhdysvaltain dollarin määräisten korkosijoitusten tuotto oli -175,1 milj. euroa, Englannin punnan määräisten -17,6 milj. euroa ja Japanin jenin määräisten -0,4 milj. euroa.

Pörssiosakkeiden vuoden alun historiallisesti korkeilta arvostustasoilta palaututtiin vuoden lopulla kohti pidemmän aikavälin keskiarvoa. Muun muassa epävarmuus talouskasvun jatkosta, korkojen nousu ja geopolitiikkaan liittyvät riskit vaikuttivat pörssikurssien laskuun vuonna 2022.

Pörssilaskusta huolimatta yritysten tuloksentekeyky säilyi edelleen kohtuullisena, vaikkakin jatkossa tulosmarginaalien ylläpitäminen voi olla yrityksille haastavaa talouskasvun osoittaessa hiipumisen merkkejä. Suomen Pankin osakesijoitusten tuotto vuonna 2022 oli -17,7 % eli -269 milj. euroa.

Kiinteistörahastojen vuosittainen tuotto vaihtelee saatujen vuokrien ja kiinteistöjen arvonmuutosten mukaan. Vuosi 2022 oli kiinteistömarkkinoilla haastava. Korkojen ja hintojen nousu yhdistettynä epävarmoin talousnäkyymiin loi painetta arvostustasoihin, vaikkakin vuokranmaksukyky pysyi edelleen melko normaalina. Suomen Pankin kiinteistösijoitukset tuottivat vuonna 2022 markkinatilanteeseen nähden kohtuullisesti, 6,7 % eli 10 milj. euroa.

Osuus eurojärjestelmän rahapoliittisista saatavista

Rahoitusvarallisuutta merkittävämpi osa Suomen Pankin varallisuudesta on rahapoliittisista syistä ostettuja velkakirjoja ja rahapolitiikan toimeenpanossa syntyneitä lainasaatavia pankeilta.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimet toteutetaan hajautetusti eri jäsenmaiden ja EKP:n kesken, ja niiden riskit ja tuotot jaetaan suurelta osin kansallisten keskuspankkien kesken.

Suomen Pankin osuus eurojärjestelmän yhteisistä rahapoliittisista saatavista määräytyy ns. pääoma-avaimen mukaisesti. Kunkin maan pääoma-avain riippuu talouden suhteellisesta koosta. Vuoden 2022 lopussa Suomen Pankin osuus oli 1,837 %. Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman valtionlainojen sekä pandemiaan liittyvän PEPP-osto-ohjelman valtionlainojen aiheuttamat riskit kansalliset keskuspankit kantavat kuitenkin itse.

Eurojärjestelmän rahapoliittisten saatavien määrä pieneni vuoden 2022 aikana noin 700 mrd. euroa ja oli vuoden lopussa noin 6 300 mrd. euroa. Pienentyminen johtui erityisesti kohdennetuissa pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa (TLTRO, targeted longer-term refinancing operations) tehdyistä ennenaikaisista takaisinmaksuista. Omaisuuserien osto-ohjelman (APP, asset purchase programme) ja PEPP-osto-ohjelman netto-ostot päättyivät vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla. Eräänntyvien velkakirjojen uudelleensijoitukset jatkuvat näissä ohjelmissa edelleen vuoden 2022 päättyessä.

Suomen Pankin osuus rahapoliittisista saatavista pieneni noin 13 mrd. euroa ja oli vuoden lopussa noin 106 mrd. euroa.

Taulukko 1.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja osuus rahapoliittisista saatavista	31.12.2022	31.12.2021
	Milj. euroa	Milj. euroa
Rahoitusvarallisuus	11 037	10 946
Kulta	2 690	2 537
Valuuttavaranto	6 864	6 720
Euromääräiset korkosijoitukset	0	0
Osakerahastosijoitukset	1 328	1 513
Kiinteistörahastosijoitukset	156	176
Osuus rahapoliittisista saatavista	106 168	118 748
Rahoitusoperaatiot	24 327	40 446
Kohdennetut luotto-operaatiot ¹	24 203	40 375
Muut rahoitusoperaatiot ¹	123	70
Omaisuuserien osto-ohjelman velkakirjat	53 757	50 121
Suomen valtionlainat ja valtiosidonnaiset lainat	37 295	34 554
Yhteiseurooppalaisten instituutioiden lainat ¹	5 056	4 859
Katetut lainat ¹	5 085	5 019
Yrityslainat ¹	6 321	5 688
Pandemiaan liittyvän osto-ohjelman velkakirjat ²	28 046	28 070
Lopetetut ohjelmat	39	111
Arvopaperimarkkinaohjelma ¹	39	101
Katettujen lainojen osto-ohjelmat	0	10
Yhteensä	117 206	129 694

1 Pääoma-avainosuus (1,837 % 1.2.2020 alkaen) kansallisten keskuspankkien yhteismäärästä.

2 Pandemiaan liittyvän osto-ohjelman kohdalla taulukossa on esitetty Suomen Pankin taseessa oleva saatava.

Taulukossa 1 esitettyjen saatavien lisäksi Suomen Pankin taseessa oli 48 mrd. euron suuruinen eurojärjestelmän sisäinen saatava, joka koostui pääosin TARGET2-erästä. Suomen Pankin taseen loppusumma oli vuoden 2022 lopussa 190 mrd. euroa.

Riskienhallinta

Rahapolitiikan toteuttaminen sekä rahoitusjärjestelmän vakauden ja toimivuuden turvaaminen ovat keskuspankin ydintehtäviä. Tehtävän toteuttamiseen sisältyy riskejä, joista voi aiheutua tappioita. Suomen Pankki on varautunut riskeihin huolehtimalla taseen vahvuudesta eli kartuttamalla varauksia ja omia pääomia sekä hajauttamalla sijoituksia.

Suomen Pankin taloudelliset riskit muodostuvat markkina-, luotto- ja likviditeettiriskeistä. Markkinariskit ovat esimerkiksi valuuttakurssien, korkojen ja osakehintojen epäsuotuisia muutoksia.

Suomen Pankki sijoittaa osan rahoitusvarallisuudestaan kansainvälisille osake- ja kiinteistömarkkinoille. Sijoitukset tehdään rahastojen kautta, ja ne hajauttavat taseen muita riskejä.

Suomen Pankin taseessa on rakenteellinen korkoriski. Eurojärjestelmä päättää liikepankkien keskuspankkitalletuksille maksettavan korkotason rahapoliittisin perustein. Korkopäätös vaikuttaa välittömästi Suomen Pankin korkokustannuksiin. Rahapoliittiset saatavat ovat sen sijaan pääosin kiinteäkorkoisia. Näin ollen talletuksille maksettavan koron nosto heikentää Suomen Pankin korkokatetta. Tämä ero taseen varojen ja velkojen korkosidonnaisuudessa aiheuttaa rakenteellisen korkoriskin Suomen Pankin taseeseen.

Rahapolitiikan toteutukseen liittyvät kiinteäkorkoisten velkakirjojen ostot ovat olleet viime vuosina tehty matalalla tuottotasolla. Vuoden 2022 toisella puoliskolla eurojärjestelmän ohjauskorot lähtivät nousuun. Tällöin myös keskuspankkitalletuksille maksettava korko on noussut. Vuoden 2022 lopun tilanteessa vallitsevien korko-odotusten perusteella tämä rahoituskustannus painaa Suomen Pankin tuloksen lähivuosina negatiiviseksi.

Taseen rakenteellinen korkoriski pienenee rahapoliittisista syistä ostettujen kiinteäkorkoisten velkainstrumenttien erääntyessä. Erääntyvien velkakirjojen uudelleen sijoittaminen ylläpitää omalta osaltaan rakenteellista korkoriskiä.

Muu toiminta

Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa ja Suomen talouden ennustaminen

Suomen Pankki tarjoaa ajankohtaista, riippumatonta ja tutkittuun tietoon perustuvaa analyysia ja asiantuntemusta päätöksentekijöiden ja laajemminkin suomalaisen yhteiskunnan käyttöön. Suomen Pankin kannanotot keskittyvät ongelmien tunnistamiseen ja vaihtoehtoisten politiikkatoimien vaikutusten arviointiin. Kannanottoja esitetään muun muassa johtokunnan jäsenten puheissa ja Suomen Pankin lausunnoissa. Kannanotot perustuvat Suomen Pankille laissa ja EU:n perussopimuksessa asetettuihin tavoitteisiin ja itsenäiseen asemaan.

Suomen Pankin kannanottojen erityisinä teemoina vuonna 2022 olivat energiakriisin vaikutukset kotimaan talouteen ja kriisiin liittyvien politiikkatoimien arviointi. Aiempien vuosien tapaan Suomen Pankki analysoi talouden kehitystä, pitkän aikavälin talouskasvua ja julkisen talouden kysymyksiä sekä osallistui kotimaiseen talouspoliittiseen keskusteluun.

Energian hintojen nousu vaikutti kertomusvuonna voimakkaasti tuontien energiasta riippuvaisiin euroalueen maiden talouksiin ja johti monenkirjaviin tukitoimiin kuluttajiin kohdistuvien kustannusvaikutusten pienentämiseksi. Vaikka Suomessa energiakriisiin liittyvät tukitoimet ovat olleet kansainvälisesti verrattuna maltillisia, liian avokätiset ja huonosti kohdennetut tuet voivat hidastaa kysynnän sopeutumista ja ylläpitää nopeaa inflaatiota. Suomen Pankki korosti, että tukitoimet tulisi kohdistaa eniten kärsiville kotitalouksille ja toteuttaa siten, etteivät ne heikennä kannustimia energiansäästöön ja energiankulutusta vähentäviin investointeihin.

Suomen julkisessa taloudessa oli merkittävä rakenteellinen ongelma jo ennen koronapandemiaa, ja julkinen velkasuhde on kasvanut selvästi viime vuosina. Suomen Pankin joulukuussa 2022 julkaisema uusi arvio kestävyysvajeesta oli noin 13 mrd. euroa eli 4 % suhteessa BKT:hen. Kriisien jälkeen julkista taloutta on vahvistettava, jotta voidaan varmistaa kasvavien ikäsidonnaisten ja muiden välttämättömien menojen rahoittaminen. Suomen Pankki korosti vuoden 2022 aikana kannanotoissaan, että Suomessa on palattava sellaiseen valtiontalouden menokehykseen, joka johtaa lähemmäksi julkisen talouden tasapainoa. Tämän edellytyksenä on sekä vahva poliittinen sitoutuminen julkisen talouden kestävyteen että sellaisten uudistusten määrätietoinen toteuttaminen, jotka parantavat julkisten palveluiden tuottavuutta ja edellytyksiä pitkän aikavälin talouskasvuun.

Suomen Pankki painotti myös, että EU:n talouspolitiikan ohjauskehikon uudistamisesta pitäisi päättää ilman turhaa viivettä. Näin finanssipolitiikan säännöt tukisivat paremmin julkisen talouden pitkäjänteistä hoitamista sekä sitä, että finanssipolitiikalla on tilaa olla elvyttävää talouden ajautuessa taantumaan.

Suomessa työn tuottavuuden kasvu on ollut 2010-luvulla hitaampaa kuin muissa Pohjoismaissa. Työn tuottavuuden kasvua tukevien investointien vähyys, työikäisen väestön määrän supistuminen ja nuorten ikäluokkien koulutustason nousun pysähtyminen heikentävät Suomen talouden pitkän aikavälin kasvunäkymiä. Suomen Pankki on kannanotoissaan korostanut, että talouskasvun edellytyksiä voidaan parantaa panostamalla koulutukseen, tutkimus- ja innovaatiotoimintaan, työmarkkinoiden kehittämiseen, työperäisen maahanmuuton lisäämiseen ja kotoutumisen edistämiseen.

Suomen Pankki laatii ennusteita ensisijaisesti euroalueen yhteisen rahapolitiikan valmistelun ja päätöksenteon tueksi. Suomen talouden ennuste laaditaan osana eurojärjestelmän ennustetta yhteistyössä Euroopan keskuspankin ja muun eurojärjestelmän kanssa ja se julkaistaan aina kesä- ja joulukuussa. Laajaa ennustetta huomattavasti suppeampi väliennuste puolestaan julkaistaan aina maalisi- ja syyskuussa.

Suomen Pankin vuonna 2022 laatimissa ennusteissa olivat näkyvästi esillä Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan sekä sen kärjistämä energiakriisi ja inflaation kiihtyminen, mitkä heikensivät Suomen kasvunäkymiä. Vuoden 2022 aikana ennusteita tarkennettiin selvästi heikomman kasvun suuntaan erityisesti vuoden 2023 osalta.

Maaliskuun väliennusteessa korostettiin, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti olennaisesti kuvaa Suomen lähivuosien talouskehityksestä. Suuren epävarmuuden vuoksi maaliskuun väliennuste toteutettiin kahden erillisen skenaariolaskelman avulla. Suotuisampi skenaario oletti inflaation kiihtymisen ja vientikysynnän heikentymisen jäävän maltillisiksi ja arvioi talouden sopeutuvan uuteen tilanteeseen suhteellisen nopeasti. Tässä laskelmassa kokonaistuotannon ennustettiin kasvavan 2 % vuonna 2022 ja 1,5 % vuonna 2023. Heikomman kehityksen skenaario puolestaan oletti sodan pitkittyvän, Venäjän talouskriisin syvenevän ja Suomen talouden sopeutumisen olevan hidasta. Talouskasvu jäi tässä laskelmassa noin 0,5 prosenttiin vuosina 2022 ja 2023. Inflaatio nopeutuisi 5 prosenttiin vuonna 2022, josta se hidastuisi 3 prosenttiin vuonna 2023.

Kesäkuun ennusteessa talouden kasvun arvioitiin sijoittuvan maaliskuussa tehtyjen kahden skenaarion väliin. Raaka-aineiden ja energian kallistumisen sekä sodan vuoksi pahentuneiden tuotannon pullonkaulojen odotettiin kiihdyttävän inflaatiota. Talouden kasvaneen epävarmuuden ennakoitiin heikentävän sekä kulutuksen että investointien näkymiä. Talouden ennustettiin kasvavan 1,7 % vuonna 2022 ja kasvun hidastuvan siitä 0,5 prosenttiin vuonna 2023 sodan vaikutusten vuoksi. Talouskasvun arvioitiin kuitenkin piristyvän 1,5 prosenttiin vuonna 2024 kansainvälisen talouden vaikeuksien helpottaessa ja inflaation hidastuessa. Sodan ja koronapandemian vaikutusten oletettiin pienenevän asteittain.

Syyskuun väliennusteessa tuotiin näkyvästi esille energiakriisin ja inflaation kiihtymisen vuoksi kasvaneen taantumien uhka. Suomen talouden ennustettiin vahvan alkuvuoden myötä kasvavan 2,2 % vuonna 2022 mutta supistuvan 0,3 % vuonna 2023. Vuonna 2024 kasvun ennakoitiin palaavan reiluun prosenttiin eli lähelle Suomen talouden pitkän aikavälin kasvumahdollisuuksia. Väliennusteessa korostettiin, että poikkeuksellisen nopea inflaatio syö kotitalouksien ostovoimaa ja kuluttajien luottamus on erittäin vähäistä. Kuluttajahintojen nousupaineiden arvioitiin alkavan helpottaa vasta vuoden 2023 aikana energian hintojen nousun hidastuessa.

Suomen Pankki arvioi joulukuun ennusteessa talouden supistuvan vuonna 2023 hieman syyskuussa oletettua enemmän. BKT:n odotettiin supistuvan 0,5 % vuonna 2023 ja kasvun elpymään 1,1 prosenttiin vuonna 2024. Raakaöljyn ja raaka-aineiden hintojen laskun arvioitiin hidastavan kuluttajahintojen nousua mutta toisaalta kallistuneen sähkön ylläpitävän hintapaineita etenkin talvikuukausina. Kertyneiden kustannuspaineiden odotettiin välittyvän viipeellä ruoan, kulutustavaroiden ja palveluiden hintoihin. Inflaation arvioitiin alkavan hidastua vuonna 2023, kun tuotannon pullonkaulat lievenevät, rahapolitiikan kiristyminen alkaa vaikuttaa ja kotimainen kysyntä heikkenee. Epävarmuus oli vuoden 2022 lopulla edelleen merkittävää, vaikka jossain määrin vähentynyt vuoden mittaan.

Tutkimus

Kansainvälistä huippua tavoitteleva tutkimus tukee Suomen Pankin rahapolitiikan ja rahoitusvakauspolitiikan valmistelua ja vaikutusvaltaa eurojärjestelmässä. Suomen Pankki tekee tutkimusta ekonomisti-osastoillaan, pääosin rahapolitiikka- ja tutkimusosaston tutkimusyksikössä ja nousevien talouksien tutkimuslaitoksessa. Vakituisten tutkijoiden lisäksi molemmilla yksiköillä on aktiivinen vierailevien tutkijoiden ohjelma ja akateemisesti ansioituneita ulkopuolisia neuvonantajia. Tutkimuksen painopisteitä ovat raha- ja makrovakauspolitiikka, makrotalous, rahoitusjärjestelmä ja sen sääntely sekä nousevat taloudet.

Suomen Pankin tutkimuksia julkaistiin vuonna 2022 taloustieteen johtavissa aikakausjulkaisuissa. Uudessa tutkimusprojekteissa käsiteltiin laajasti esimerkiksi rahapolitiikan välittymistä ja inflaatio-odotuksia. Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitoksen toimintaa sävytti vuonna 2022 pitkälti Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama tarve ajankohtaiselle analyysille sekä viestinnälle.

Suomen Pankin tutkimuksia esiteltiin vuonna 2022 lukuisissa eurojärjestelmän tilaisuuksissa sekä kansainvälisissä ja kotimaisissa tapahtumissa. Elokuussa Suomen Pankki järjesti Financial literacy, household finance and beliefs -teematilaisuuden keskuspankkien kansainvälisen tutkimusverkoston (CEBRA) vuosikokouksessa Barcelonassa sekä Workshop on Banking and Institutions -työpajan yhdessä Strasbourg Universityn ja Fordham Universityn kanssa. Syyskuussa Suomen Pankki isännöi eurooppalaisen CEPR-järjestön (Centre for Economic Policy Research) kanssa hybridimuotoista tieteellistä konferenssia nimeltään Monetary Policy in the Post-Pandemic Era.

Lokakuussa Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos ja Yhdistyneiden kansakuntien yliopiston kehitystaloustieteen tutkimuslaitos UNU-WIDER järjestivät kansainvälisen konferenssin nousevien talouksien velkakysymyksistä sekä uusista vihreistä rahoitusinstrumenteista (Debt and Innovative Finance in Developing Countries).

Suomen Pankki järjesti lisäksi lukuisia lyhyitä pääosin hybridimuotoisia tutkimusseminaareja kertomusvuoden aikana. Pankin asiantuntijat julkaisivat useita englanninkielisiä VoxEU-kolumneja ja SUERF-järjestön Policy Briefs -artikkeleita tutkimuksistaan.

Tilastointi

Tilastojen laatiminen on yksi Suomen Pankin lakisääteisistä tehtävistä. Suomen Pankki vastaa käyttäjien tietotarpeisiin kehittämällä aktiivisesti tilastointia ja varmistamalla sen ajantasaisuuden, asianmukaisuuden ja kattavuuden myös toimintaympäristön muuttuessa. Suomen Pankki laatii itse rahalaitoksia, sijoitusrahastoja, arvopapereita ja maksuliikettä koskevat tilastot. Sen sijaan maksutase- ja rahoitustilinpitotilastot laatii Tilastokeskus.

Vuonna 2022 Suomen Pankin tuottamissa tilastoissa käyttäjien mielenkiinto kohdistui voimakkaisiin liikkeisiin rahoitusmarkkinoilla. Erityisesti teollisuuden ja energiasektorin yritysten tiedoissa korostui mitattava ja nopea rahoitustarve, ja näillä aloilla yritykset nostivat aiempaa enemmän uusia lainoja. Vilkkaan alkuvuoden jälkeen asunto- ja asuntolainamarkkinat hiljenivät loppuvuodesta. Kotitalouksien rahoituskulut kasvoivat korkojen nousun myötä, mutta tilastojen mukaan asuntolainojen aiheuttamat ongelmat pankeille pysyivät pieninä.

Vuonna 2022 Suomen Pankki yhdenmukaisti vakuutuslaitos- ja arvopaperitilastojen laadintaprosessit ja käynnisti uuden maksu- ja petostietojen tiedonkeruun. Lisäksi Suomen Pankki osallistui aktiivisesti tilastoalan yhteistyöhön osana Euroopan keskuspankkijärjestelmää. Siinä painopistealueina olivat yhdistetyn tilastotiedonkeruun (Integrated Reporting Framework) ohjelman valmistelu sekä rahoitusalan ilmastoindikaattorit.

Rahoitussektorin ilmastotilastoinnin ja vertailukelpoisen datan puutteet ovat pitkään haitanneet ilmastomuutokseen liittyvien riskien arvioimista ja ilmastosiirtymän rahoitusta. Asiantuntijaryhmä tuotti uudenlaisin työtapoin menetelmiä indikaattoreiden muodostamiseksi ja testaamiseksi. Indikaattoreita kehitettiin kuvaamaan rahoitussektorille ilmastomuutoksesta aiheutuvia fyysisiä ja siirtymäriskejä. Ensimmäiset indikaattorit julkaistiin alkuvuonna 2023.

Kansainvälinen toiminta ja yhteistyö

Euroopan keskuspankkijärjestelmä ja eurojärjestelmä

EKP:n neuvosto on eurojärjestelmän ylin päättävä elin. Se koostuu EKP:n johtokunnan 6 jäsenestä ja euroalueen 19 maan (1.1.2023 alkaen 20 maan) kansallisen keskuspankin pääjohtajasta.

Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn on EKP:n neuvoston jäsen. Varajäsenenä toimii Suomen Pankin johtokunnan jäsen Tuomas Välimäki.

EKP:n neuvosto kokoontuu keskimäärin kahdesti kuukaudessa. Rahapolitiikkaa käsitteleviä kokouksia järjestetään kuuden viikon välein. Muissa kokouksissa käsitellään EKP:lle ja eurojärjestelmälle kuuluvia muita tehtäviä ja vastuualueita. EKP:n neuvosto tekee myös euroalueen merkittäviä luottolaitoksia koskevat pankkivalvontapäätökset.

Pääjohtaja on jäsenenä myös EKP:n yleisneuvostossa, johon kuuluvat EKP:n pääjohtaja ja varapääjohtaja sekä kaikkien EU-maiden kansallisten keskuspankkien pääjohtajat.

Suomen Pankin johto ja asiantuntijat osallistuivat EKP:n työhön kaikissa sen valmisteluportaissa. Suomen Pankista oli vähintään yksi jäsen kussakin komiteassa ja useimmissa komiteoiden alaisissa työryhmissä.

Kansainvälinen valuuttarahasto

Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF, International Monetary Fund) on 190 jäsenmaasta koostuva järjestö. Sen tehtävänä on edistää kansainvälistä yhteistyötä, avointa ja sääntöihin perustuvaa ulkomaankauppaa, kestäväää talouskasvua ja rahoitusvakautta.

Suomen Pankin pääjohtaja toimii Suomen edustajana IMF:n korkeimmassa päättävässä elimessä hallintoneuvostossa.

Suomen Pankki vaikuttaa IMF:n toimintaan myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiirissä, jota IMF:ssä edustaa maiden yhteinen johtokunnan jäsen. Vuonna 2020 tehtävässä aloittaneen Mika Pösön kolmivuotinen kausi ulottui vuoden 2022 loppuun. Poliittikkakannat IMF:n johtokunnassa käsiteltäviin aiheisiin sovitaan vaalipiirin maiden kesken. Vuosina 2020–2022 kannanottojen valmistelun vetovastuu oli Suomella. Suomen Pankki ja valtiovarainministeriö valmistelivat poliittikkakannat yhteistyössä.

Vaalipiirin toimintaa ohjaa Pohjoismaiden ja Baltian maiden valuutta- ja rahoituskomitea (NBMFC, Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee), jonka jäsenenä on Suomen Pankin varapääjohtaja Marja Nykänen.

Koronapandemian jälkeen palattiin Washington DC:ssä järjestettäviin IMF:n kevät- ja vuosikokouksiin, joihin myös Suomen Pankki osallistui. Näiden kansainväliselle yhteistyölle tärkeiden kokoontumisten yhteydessä järjestettiin myös kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean (IMFC, International Monetary and Financial Committee) kokoukset. Kokousten keskustelut koskivat maailmantalouden näkymiä, kansainvälistä rahoitusvakautta ja ajankohtaisia talouspoliittisia haasteita. Venäjän hyökkäys Ukrainaan tuomittiin kokouksissa laajasti.

IMF:n toimitusjohtaja Kristalina Georgieva korosti kevät- ja vuosikokousten puheenvuoroissaan tarvetta päättäväisille poliittikkatoimille ja kansainvälisen yhteisön yhtenäisyydelle. Hän käsitteli myös talouden näkymien epävarmuutta, maailman kasvanutta kriisiherkkyyttä ja poliittikkaympäristön vaikeutta. Globaalit haasteet, kuten ruokakriisi, energiakriisi ja ilmastonmuutos, ratkaistaan kansainvälisellä yhteistyöllä.

Yhteistyö Euroopan unionissa

Suomen Pankki on jäsenenä Euroopan unionin talous- ja rahoituskomiteassa (EFC, Economic and Financial Committee). Komitean tehtävänä on edistää jäsenmaiden talouspoliittista koordinaatiota ja osallistua unionin talous- ja rahoitusneuvoston (Ecofin) työn valmisteluun.

Vuonna 2022 talous- ja rahoituskomitea piti 13 kokousta laajassa kokoonpanossa, jossa keskuspankit ovat mukana. Komitea keskusteli muun muassa Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksista talouteen ja rahoitusmarkkinoihin, energian hinnoittelusta ja sen johdannaismarkkinoista, Venäjän vastaisista pakotteista, Ukrainan tukipaketeista sekä ilmastomuutoksen vaikutuksista talouteen ja rahoitukseen. Lisäksi komitea valmisteli yhteisiä kannanottoja kansainvälisiä kokouksia varten.

Suomen Pankki osallistuu EU:ssa myös useiden pankki- ja rahoitusjärjestelmän vakautta edistävien komiteoiden ja toimielinten työhön. Näistä keskeinen on Euroopan järjestelmäriskikomitea (ESRB, European Systemic Risk Board), jonka hallintoneuvostossa Suomen Pankin pääjohtaja on jäsenenä. Vuonna 2022 ESRB:n hallintoneuvosto käsitteli muun muassa Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksia rahoitusmarkkinoihin ja rahoitusvakauden riskeihin sekä keskusteli esimerkiksi EU:n rahoitusjärjestelmän haavoittuvuuksista ja kriisinkestävytydestä. Lisäksi hallintoneuvosto keskusteli EU-maiden makrovaikauspolitiikasta ja -toimenpiteistä.

Kansainvälinen järjestelypankki

Suomen Pankin pääjohtaja osallistuu Kansainvälisen järjestelypankin (BIS, Bank for International Settlements) säännönmukaisesti keskuspankkien pääjohtajien tapaamisiin. Tapaamisissa keskustellaan maailmantalouden ja rahoitusmarkkinoiden kehityksestä sekä keskuspankkien toiminnan kannalta keskeisistä aiheista.

Pohjoismainen yhteistyö

Suomen Pankilla on tiiviit yhteydet muiden Pohjoismaiden keskuspankkeihin. Keskuspankkien pääjohtajat kokoontuvat vuosittain käsittelemään ajankohtaisia aiheita.

Vuonna 2022 Pohjoismaiden keskuspankkien pääjohtajien kokous pidettiin marraskuussa Oslossa. Pääjohtajat keskustelivat muun muassa inflaatioon liittyvistä teemoista sekä maksujärjestelmien turvallisuudesta. Pohjoismaiden keskuspankkien varapääjohtajien tapaamiset järjestettiin puolestaan huhtikuussa Reykjavikissa ja joulukuussa Oslossa.

Myös Pohjoismaiden keskuspankkien asiantuntijoiden välistä yhteistyötä edistetään säännöllisesti erilaisissa tapaamisissa, joiden aihepiirit kattavat laajasti eri osastojen toimintoja.

Viestintä

Suomen Pankin viestinnällinen merkittävyys ja luotettavuus korostuivat vuoden 2022 aikana. Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 käynnisti Suomen Pankissa poikkeuksellisen ajanjakson. Koronapandemian jälkeisten talouden näkymien ja haasteiden tarkastelusta siirryttiin sodasta aiheutuneiden talousvaikutusten tutkimiseen ja analysointiin. Suomen Pankin sisäisessä viestinnässä korostuivat hybridityön haasteet ja turvallisuusympäristö.

Suomen Pankin rahamuseossa avattiin tammikuussa 2022 talousosaamiskeskus. Sen toiminta edistää suomalaisten talousosaamista ja tukee uutta kansallista talousosaamisstrategiaa, jota johtaa oikeusministeriö. Suomen Pankki on Suomen ainoana täysjäsenenä mukana Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD, The Organisation for Economic Co-operation and Development) kansainvälisessä talouskasvatusverkostossa (OECD-INFE).

Syys-lokakuun 2022 vaihteessa Suomen Pankin päärakennuksessa ja rahamuseossa vietettiin avoimien ovien tapahtumaa. Tapahtuman pääteemoina olivat taide ja historia, raha ja maksaminen sekä talousosaaminen. Tapahtumassa kävi kolmen päivän aikana yhteensä noin 5 100 vierailijaa.

Raha ja maksaminen

Käteinen ja rahahuolto

Suomen Pankki toimii yhdessä muiden rahahuollon osapuolien kanssa varmistamassa setelien saatavuuden, aitouden ja kuntoisuuden. Viime vuosina yhteistyön merkitys on korostunut.

Koronapandemia vähensi käteisen käyttöä selvästi vuosina 2020 ja 2021, mutta alkuvuonna 2022 käteisen käyttö kasvoi pandemian helpottaessa ja matkailun elpyessä. Käteisen käyttö lisääntyi odotettua enemmän, kun Venäjä aloitti helmikuun lopulla 2022 hyökkäyssodan Ukrainassa ja ihmiset halusivat varautua mahdollisiin maksuliikennehäiriöihin varaamalla ylimääräistä käteistä. EKP:n ohjauskoron nostot kesän ja syksyn aikana näkyivät hetkellisesti Suomen Pankkiin tehtyjen setelien palautusmäärien kasvuna.

Suomen Pankin maaliskuussa 2022 tekemän kuluttajakyselyn mukaan käteisen saatavuus oli heikentynyt ja kuluttajat kokivat käteisen saatavuuden varsinkin pankkikonttoreista huonontuneen. Samaan aikaan Venäjän hyökkäyssota nosti kuitenkin esiin käteisen tärkeyden kriisiin varautumisessa. Suomen Pankki suosittelee, että kotitalouksien tulisi pitää käteistä sen verran, että sen avulla pärjää jopa 72 tuntia kestävien maksuliikennehäiriöiden ajan.

Suomen Pankin maaliskuun 2022 kuluttajakyselyn mukaan käteistä käyttää päivittäistavaraostosten maksutapana noin 7 % vastanneista. EKP:n SPACE-tutkimus maksutottumuksista antaa samansuuntaisen tuloksen. Suomen Pankki julkaisi myös tutkimuksen vähittäismaksamisen kustannuksista. Tutkimuksen mukaan korttimaksaminen oli maksutavoista edullisin: vuonna 2018 yksittäinen korttimaksu maksoi yhteiskunnalle arviolta 15 senttiä, käteismaksu 22 senttiä ja tilisiirto 25 senttiä.

Maaliskuussa 2022 Suomen Pankki teki lainsäädäntöaloitteen käteispalvelujen riittävän tason turvaamiseksi. Suomen Pankin mukaan on tarkoituksenmukaista käynnistää sääntelyhanke, joka määrittelee käteispalveluiden tason, käteisen saatavuuden ja tallettamisen sekä hyväksymisen maksuvälineenä. Euro Legal Tender Expert Group (ELTEG) selvitti käteisen asemaa koko euroalueella ja julkaisi aiheesta loppuraportin.

Vuonna 2022 Suomessa ja euroalueella löytyi kierrosta historiallisen vähän euroseteliväärennöksiä jo toista vuotta peräkkäin. Suomessa seteliväärennöksiä löytyi 469 ja kolikkoväärennöksiä 1 826. Eniten esiintyi 20 euron setelien väärennöksiä, joita oli 229.

Digitaalinen keskuspankkiraha

Eurojärjestelmä käynnisti vuonna 2021 laajan digitaalisen keskuspankkirahan, digitaalisen euron, tutkimushankkeen. Vuoden 2022 aikana eurojärjestelmä teki monia digitaalisen euron ominaisuuksia koskevia päätöksiä, mutta päätöstä liikkeeseenlaskusta ei ole vielä tehty.

Digitaalisen euron toteutuessa kansalaisten saatavilla olisi digitaalisessa muodossa olevaa keskuspankkirahaa. Sen tavoitteena on vahvistaa keskuspankkirahan roolia rahajärjestelmän ankkurina sekä lisätä Euroopan strategista autonomiaa ja maksupalveluiden kilpailua euroalueella.

Vuonna 2022 Suomeen perustettiin Suomen Pankin johdolla digitaalisen euron kansallinen seurantar ryhmä, joka koostuu maksamisen palvelujen tuottajista, pankkisektorin edustajista ja viranomaisista. Hankkeen tutkimusvaihe saatetaan loppuun vuoden 2023 syksyllä, minkä jälkeen EKP:n neuvosto tekee päätöksen jatkosta.

Maksu- ja selvitysjärjestelmät

Suomen Pankin yleisvalvonnan tehtäviin kuuluvat järjestelmien riskien arviointi, maksamisen tehokkuutta edistävä politiikkatyö ja näitä tehtäviä tukeva analyysi. Suomen Pankki edesauttaa omalta osaltaan maksamisen jatkuvaa kehittymistä. Kesällä 2022 Suomessa luotiin viranomaisyhteistyössä huoltovarmuustilijärjestelmä turvaamaan päivittäismaksaminen yhteiskunnan normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Suomen Pankki julkisti toukokuussa 2022 järjestetyn maksufoorumin yhteydessä sähköisen maksamisen linjaukset, jotka tiivistävät Suomen Pankin näkemyksen tehokkaista maksamisen järjestelmistä. Suomen maksuneuvosto arvioi syyskuussa 2022 pidetyssä kokouksessa, että pikamaksamisen edistämiseksi Suomessa tarvitaan laajemmin eri toimijoiden yhteistyötä.

Suomen Pankki jatkoi vuonna 2022 maksu- ja selvitysjärjestelmäsimulaattorin (BoF-PSS3) kehittämistä. Elokuun lopulla järjestettiin sarjassaan 20. simulaattoriseminaari Helsingissä. Vuonna 2022 jatkui kehityshanke, jossa Suomen Pankki toimittaa yhdessä EKP:n kanssa eurojärjestelmälle uuden TARGET-palveluiden analyysiympäristön ja simulaattoriohjelmiston.

Suomen Pankki tuottaa pohjoismaisille rahoitusalan toimijoille eurojärjestelmän yhteiset TARGET-palvelut, jotka koostuvat TARGET2-maksujärjestelmästä, TIPS-pikamaksujärjestelmästä ja T2S-arvopaperikauppojen selvitysalustasta. TARGET-järjestelmät toimivat luotettavasti koko vuoden 2022 ajan, eikä merkittäviä häiriöitä esiintynyt. Poikkeustilanteisiin liittyviä harjoituksia tehtiin entistä enemmän Suomen Pankin osapuolten kanssa vuoden 2022 aikana.

Suomen Pankilla oli omassa TARGET2- Suomen Pankki -osajärjestelmässään vuoden 2022 lopussa tiliasiakkaana 23 pohjoismaista pankkia ja liitännäisjärjestelmää. Vuonna 2022 TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmässä välitettiin päivittäin keskimäärin 4 350 maksua, joiden kokonaisarvo oli noin 49 mrd. euroa. Maksujen päivittäinen lukumäärä kasvoi 21 % ja arvo 20 % vuoteen 2021 verrattuna.

Nykyinen vuonna 2007 käyttöönotettu TARGET2-järjestelmä korvataan uudella T2-maksujärjestelmällä osana T2-T2S-konsolidaatiohanketta. Vuoden 2022 aikana Suomen Pankki valmisteli T2-järjestelmän käyttöönottoa yhdessä muiden keskuspankkien kanssa ja tuki osapuoliaan sen testauksessa. Testauksessa ilmenneiden haasteiden vuoksi EKP:n neuvosto päätti siirtää käyttöönottoa vuoden 2022 lopusta maaliskuuhun 2023.

EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti kaikkien maksupalveluntarjoajien, jotka ovat mukana TARGET2-järjestelmässä ja sitoutuneet SEPA-pikasiirtojen käyttöön, tuli helmikuuhun 2022 mennessä olla saavutettavissa TIPS-pikamaksujärjestelmän (TARGET Instant Payment Settlement) kautta. Tavoitteena on edistää pikamaksamisen käyttöönottoa ja saavutettavuutta euroalueella. Kaikki SEPA-pikasiirtoja välittävät suomalaiset pankit saavuttivat valmiuden pikasiirtojen vastaanottamiseen TIPS-järjestelmän kautta määräaikaan mennessä.

T2S-järjestelmä on eurojärjestelmän arvopaperikaupassa käyttämä selvitysalusta. Suomalainen arvopaperikeskus Euroclear Finland (EFi) ottaa T2S-järjestelmän käyttöön syyskuussa 2023. Vuoden 2022 aikana Suomen Pankki valmisteli EFi:n T2S-järjestelmään liittymistä yhdessä EKP:n kanssa ja tuki tulevia T2S-osapuoliaan järjestelmän käyttöönotossa.

Nykyisin jokaisella eurojärjestelmän kansallisella keskuspankilla on omat järjestelmänsä rahapolitiikan luotto-operaatioiden vakuutena käytettävien omaisuuserien hallintaan. Eurojärjestelmä korvaa nämä yhteensä 20 kansallista järjestelmää yhteisellä ECMS-vakuushallintajärjestelmällä (Eurosystem Collateral Management System), joka otetaan käyttöön vuonna 2024. Suomen Pankki aloitti loppuvuonna 2022 ECMS-yhteystestauksen ja valmisteli rahapolitiikan vastapuolipankkien käyttäjätestausta.

1.4 Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita

Hallintoa ja johtokuntaa koskevat asiat

Kertomusvuoden päättyessä johtokunnan jäsenillä oli muun muassa seuraavat viranhoitoon liittyvät jäsenyydet:

Johtokunnan puheenjohtaja *Olli Rehn*

- Euroopan keskuspankin neuvosto ja yleisneuvosto, jäsen
- Euroopan järjestelmäriskikomitean (ESRB) hallintoneuvosto, jäsen
- Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) hallintoneuvosto, jäsen

Johtokunnan varapuheenjohtaja *Marja Nykänen*

- Euroopan unionin talous- ja rahoituskomitea (EFC), jäsen
- Finanssivalvonnan johtokunta, puheenjohtaja

Johtokunnan jäsen *Tuomas Välimäki*

- Euroopan keskuspankin neuvosto ja yleisneuvosto, pääjohtajan varajäsen

Lisäksi johtokunnan jäsenillä oli muita sivutoimia ja luottamustehtäviä, jotka pankkivaltuusto on Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 17 §:n nojalla hyväksynyt.

Suomen Pankin tilinpäätös vuodelta 2022 ja tilintarkastus

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11 §:n mukaisesti tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Pankkivaltuusto käsitteli 16.12.2022 kokouksessaan tilinpäätöksen laatimisperusteita. Johtokunnan esityksen perusteella pankkivaltuusto päätti, että valuuttakurssivarausta kartutetaan valuuttakurssivoittojen määrällä (syyskuun lopun tilanteessa 15,2 milj. euroa) ja arvopapereiden hintaerovarausta puretaan arvopapereiden myyntitulosten ja arvostustappioiden nettomäärällä (syyskuun lopun tilanteessa 355,3 milj. euroa). Reaalivarovarausta ei kartuteta tappiollisen tuloksen vuoksi. Yleisvarausta puretaan sen verran kuin nollatuloksen saavuttaminen edellyttää (syyskuun lopun tilanteessa 71,7 milj. euroa). Eläkerahaston tilikauden alijäämästä 3 milj. euroa katetaan purkamalla eläkevarausta. Loput tilikauden alijäämästä sekä eläkevastuun kasvu katetaan tilinpäätöksessä 10 milj. euron eläkerahastomaksulla.

Suomen Pankin taseen loppusumma vuodelta 2022 on 189 811 milj. euroa ja tilikauden tulos varausten purkamisen jälkeen nolla. Valuutta- ja hintaerovarausta purettiin 165 milj. euroa kattamaan rahoitusvarallisuuden arvostustappioita. Lisäksi yleisvarausta purettiin 47 milj. euroa kattamaan negatiivinen toiminnallinen tulos. Kertomusvuoden tilinpäätös on esitelty yksityiskohtaisesti tämän kertomuksen liitteessä.

Suomen Pankin tilintarkastajat

Eduskunta toimitti 18. kesäkuuta 2019 Suomen Pankin tilintarkastajien ja heidän varajäsentensä vaalin ja myöhemmin täydennysvaalit. Vuonna 2022 tilintarkastajina ja heidän henkilökohtaisina varajäseninä toimivat seuraavat henkilöt:

Mika Kari, kansanedustaja

varajäsen *Tuula Väättäinen*, kansanedustaja

Jukka Kopra, kansanedustaja

varajäsen *Jukka Mäkynen*, kansanedustaja
Katri Kulmuni, kansanedustaja
varajäsen *Raimo Piirainen*, kansanedustaja
Lotta Kauppila, KHT
varajäsenenä *Hannu Riippi*, KHT
Timo Tuokko, KHT
varajäsen *Anna Lind*, KHT

Tilintarkastajien puheenjohtajana toimi kansanedustaja *Mika Kari*. Sihteerinä toimi KHT *Lotta Kauppila*.

Kertomusvuotta edeltäneen vuoden 2021 tilintarkastus

Tilintarkastajat kansanedustaja *Mika Kari*, kansanedustaja *Katri Kulmuni*, kansanedustaja *Jukka Koppa*, KHT *Lotta Kauppila* ja KHT *Timo Tuokko* suorittivat 8.–11. maaliskuuta 2022 Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2021.

KHT-yhteisö KPMG Oy Ab suoritti Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27 mukaisen pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastuksen, josta laadittuun raporttiin tilintarkastajat perehtyivät.

Tilivuoden 2021 tilintarkastuksen yhteenvedossa todetaan, että tilintarkastajat edellyttävät Suomen Pankin kiinnittävän huomiota seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- rahoitusmarkkinoiden ja talouden häiriöiden sietokykyyn ja toipumiseen vakavista häiriötilanteista
- yleiseen resilienssiin, toiminta- ja huoltovarmuuteen kaikissa oloissa yhteiskunnan laajasti ylläpitävissä tilanteissa
- pankin yhteistyötahojen tietoturvan tason riittävyteen
- erilaisten maksutapojen käytettävyyden säilymiseen ja käteisen saatavuuteen kaikissa tilanteissa
- digitaalisen euron kehitykseen.

Yhteenvedossa tilintarkastajat kiinnittävät Finanssivalvonnan osalta huomiota valvontamaksujen sekä Finanssivalvonnan henkilöstön työtaakan painottumiseen tietyille valvottaville.

Lisäksi tilintarkastajat toteavat, että he ovat huomioineet pankin tilikauden tuloksen heikentymisen ja taseen vahvistumisen noudatetun rahapolitiikan seurauksena. Suomen Pankin tuloksella ja toiminnalla on laajaa yhteiskunnallista merkitystä.

Kertomusvuoden 2022 tilintarkastus

Tilintarkastajat kansanedustaja *Mika Kari*, kansanedustaja *Katri Kulmuni*, kansanedustaja *Jukka Koppa*, KHT *Lotta Kauppila* ja KHT *Timo Tuokko* suorittivat 1.–3. maaliskuuta 2023 Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2022.

KHT-yhteisö KPMG Oy Ab suoritti Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27 mukaisen pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastuksen, josta laadittuun raporttiin tilintarkastajat perehtyivät.

Tilivuoden 2022 tilintarkastuksen yhteenvedossa todetaan seuraavaa:

Tilintarkastajat ovat huomioineet pankin tilikauden tuloksen heikentymisen ja taseen vahvistumisen noudatetun rahapolitiikan seurauksena. Tämän kehityksen ennakoidaan jatkuvan. Suomen Pankin tuloksella ja toiminnalla on laajaa yhteiskunnallista merkitystä. Tilintarkastajilla ei ole huomautettavaa Suomen Pankin talouden hoidosta.

Lisäksi todettiin, että tilintarkastajat ovat aiemminkin kiinnittäneet huomiota kotitalouksien suhteellisen korkeaan velkaantumiseen. Inflaatio ja korkojen nousu tekevät asiasta entistä tärkeämmän. Kun talouden tulevaisuudenkuva on epäselvä, on syytä kiinnittää huomiota toimintaympäristön heikkoihin signaaleihin. Toimintaympäristön nopeat muutokset edellyttävät oikea-aikaisen ja viiveettömän tiedon käytettävyyttä. Aiemmin luodut talouden seurantajärjestelmät eivät aina pysty vastaamaan tämän hetken hyvinkin reaaliaikaiseen tiedon tarpeeseen.

Finanssivalvonnasta tilintarkastajat totesivat, että Finanssivalvonta on laatinut vuosille 2023–2025 uuden strategian, jossa sen visiona on olla ennakoiva ja ennakoitava valvoja. Finanssivalvonnan rahoituksen kestävyuden turvaamiseksi Finanssivalvonta teki alkuvuodesta 2022 valtiovarainministeriölle aloitteen Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamiseksi. Tilintarkastajat pitivät tehtyä aloitetta perusteltuna Finanssivalvonnan tehtävien hoitamisen varmistamiseksi.

Tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus

Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 21 §:n mukaan Suomen Pankin voitosta käytetään puolet vararahaston kartuttamiseen ja muu osa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin. Lain mukaan pankkivaltuusto voi kuitenkin päättää voiton käyttämisestä toisin, jos se pankin taloudellisen aseman tai vararahaston suuruuden vuoksi on perusteltua.

Kertomusvuotta edeltäneen vuoden 2021 tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus

Tilintarkastajien lausunnon mukaisesti pankkivaltuusto vahvisti kokouksessaan 25.3.2022 pankin tuloksen ja taseen vuodelta 2021.

Johtokunnan voitonjakoehdotus vuodelta 2021 perustui Suomen Pankista annetun lain (214/1998) tilinpäätöstä, rahoitustuloa ja voitonjakoa koskevien säännösten lisäksi Suomen Pankin tasepolitiikan linjauksiin ja pankin strategiaan. Niiden mukaan tavoitteina ovat riskienhallinnan ja kustannustehokkuuden mahdollistama vakaa ja omaan pääomaan nähden kohtuullinen voitonjako sekä vakaan voitonjaon tekeminen mahdolliseksi pankin vakavaraisuutta vaarantamatta.

Pankkivaltuusto päätti 25.3.2022, että Suomen Pankin kertomusvuoden voitto, 52 463 892,85 euroa, käytetään seuraavasti: voitosta 26 163 892,85 euroa käytetään Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 21 §:n 2 momentin perusteella vararahaston kartuttamiseen ja muu osa eli 26 300 000,00 euroa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Kertomusvuoden 2022 tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus

Pankkivaltuusto vahvisti kokouksessaan 24.3.2023 Suomen Pankin tuloslaskelman ja taseen vuodelta 2022 sekä päätti tilikauden 2022 tulosta koskevaksi toimenpiteeksi, että tilikaudelta 2022 ei jaeta voittoa.

Muita käsiteltyjä asioita

Pankkivaltuuston keskeisistä työskentelytavoista yhden muodostavat Suomen Pankin johtokunnan kanssa käydyt keskustelut maailmantalouden, euroalueen ja Suomen taloudellisesta kehityksestä, EKP:n rahapolitiikasta, euroalueen rahoitusjärjestelmästä sekä muista talous- ja rahapolitiikkaa ja rahoitussektoria koskevista ajankohtaisista asioista.

Kertomusvuoden kokouksissa käsiteltiin useaan otteeseen inflaation kiihtymisen vuoksi tehtyjä rahapolitiikkaa kiristäviä päätöksiä ja niiden vaikutuksia. Huomion kohteena olivat erityisesti EKP:n ohjauskorkojen nostopäätökset sekä rahapoliittisten osto-ohjelmien päätyminen. Toinen useaan kertaan

pankkivaltuuston kokouksissa ollut teema liittyi Ukrainan sodan aiheuttamiin riskeihin sekä länsimaiden Venäjään kohdistamien taloudellisten pakotteiden vaikutuksiin.

Pankkivaltuusto teki matkan Washington DC:hen ja New Yorkiin 16.–22.10.2022. Delegaatio tapasi matkan aikana Yhdysvaltain viranomaisia, markkinaosapuolia, taloustieteen tuoreen nobelistin ja kansainvälisten järjestöjen edustajia sekä kävi keskusteluja Suomen Yhdysvaltain -edustustojen kanssa. Keskustelujen aiheina olivat muun muassa globaalin ja Yhdysvaltain talouden näkymät, raha- ja talouspolitiikka, osakemarkkinoiden tilanne ja näkymät, alhaisen tulotason maiden haasteet sekä ajankohtaiset geo- ja turvallisuuspoliittiset kysymykset.

Osa 2. Finanssivalvonta kertomusvuonna

Tässä osassa kuvataan Finanssivalvonnan toimintaa ja EU:n finanssivalvontaa ja sen toteutusta kertomusvuonna. Kuvauksen painopiste on pankkivaltuuston toiminnassa ja sen toiminnan kannalta keskeisissä asioissa. Yksityiskohtaisemmin Finanssivalvonnan toimintaa kertomusvuonna on kuvattu julkaisuissa *Toimintakertomus 2022* ja *Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta 2022*. Nämä kertomukset on luettavissa Finanssivalvonnan verkkosivuilta.

2.1 Finanssivalvonnan tehtävät, pankkivaltuuston asema ja Finanssivalvonnan hallinto

Finanssivalvonnan tehtävät ja pankkivaltuuston asema

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on päätöksenteossaan itsenäinen. Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottaviksi säädettyjen vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan. Lisäksi tehtäviin kuuluu edistää hyvien menettelytapojen noudattamista finanssimarkkinoilla ja yleisön tietämystä finanssimarkkinoista.

Pankkivaltuusto vastaa Finanssivalvonnan toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden valvonnasta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

Pankkivaltuuston tehtävänä on nimittää Finanssivalvonnan johtokunta ja johtokunnan esityksestä johtaja. Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 10 §:n mukaan Finanssivalvonnan johtokunta antaa pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta. Tähän sisältyy arvio valvonnassa odotettavista muutoksista, niiden vaikutuksesta valvontamaksukertymään ja odotettavissa olevien muutosten edellyttämistä toimenpiteistä.

Finanssivalvonnan hallinto

Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta. Johtokunta asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle, päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Lisäksi johtokunta muun muassa käsittelee Finanssivalvonnan vuotuisen talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi.

Vuonna 2022 Finanssivalvonnan johtokunnan jäsenenä ja heidän henkilökohtaisina varajäseninä toimivat seuraavat henkilöt:

Puheenjohtaja

Marja Nykänen, Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja

Varapuheenjohtaja

Leena Mörttinen, alivaltiosihteeri, valtiovarainministeriö, 8.12.2022 saakka

Pauli Kariniemi, osastopäällikkö, valtiovarainministeriö, 9.12.2022 lukien

Muut jäsenet

Heli Backman, osastopäällikkö, ylijohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö, 8.9.2022 saakka

Minna Lehmuskero, ylimatemaatikko, sosiaali- ja terveysministeriö, 9.9.2022 lukien

Lasse Heiniö, filosofian kandidaatti, vakuutusmatemaatikko (SHV)

Leena Kallasvuo, kauppatieteiden maisteri

Vesa Vihriälä, taloustieteen työelämäprofessori, Helsingin yliopisto, 2.6.2022 saakka
Martti Hetemäki, työelämäprofessori, Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, 9.9.2022 lukien

Varajäsenet

Marja Nykäsen varajäsenenä toimi osastopäällikkö *Katja Taipalus*. Leena Mörttisen varajäsenenä toimi lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö *Janne Häyrynen* 14.11.2022 saakka. Pauli Kariniemen varajäsenenä toimi lainsäädäntöneuvos *Paula Kirppu* 9.12.2022 lukien. Heli Backmanin varajäsenenä toimi ylimatemaatikko *Minna Lehmuskero* 8.9.2022 saakka. Minna Lehmuskeron varajäsenenä toimi johtaja *Jaana Rissanen* 9.9.2022 lukien.

Finanssivalvonnan johtajana toimi varatuomari, ekonomi *Anneli Tuominen* 14.6.2022 saakka ja oikeustieteen tohtori *Tero Kurenmaa* 15.6.2022 lukien.

Finanssivalvonnan johtaja vaihtui, kun pitkäaikainen johtaja Anneli Tuominen nimitettiin Euroopan keskuspankin valvontaneuvostoon. Pankkivaltuusto nimitti 3.6.2022 pitämässään kokouksessa Tero Kurenmaan Finanssivalvonnan johtajan virkaan viiden vuoden toimikaudeksi 15.6.2022 lukien. Nimitys tehtiin Finanssivalvonnan johtokunnan esityksestä.

Johtokunnan sihteerinä toimi kertomusvuonna Finanssivalvonnan johtava lakimies *Pirjo Kyyrönen*.

2.2 Finanssivalvonnan toiminta kertomusvuonna

Finanssivalvonnan johtokunta on antanut kertomuksensa Finanssivalvonnan toiminnasta vuodelta 2022 pankkivaltuustolle. Kertomuksessa kuvataan finanssimarkkinoiden tilaa sekä Finanssivalvonnan strategiaa ja vuoden 2022 tavoitteiden toteutumista. Lisäksi kerrotaan finanssimarkkinoilla toimivien vuotuisesta kuulemisesta ja siitä, kuinka Finanssivalvonta on toiminnassaan ottanut huomioon pankkivaltuuston vuoden 2021 kertomuksessa esittämät kehotukset. Kertomuksen lopussa esitetään arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2023. Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle on saatavissa kokonaisuudessaan Finanssivalvonnan verkkosivuilta.

Johtokunnan kertomuksessa vuodelta 2022 todetaan, että Finanssisektorin toimintaympäristössä tapahtui kertomusvuonna merkittävä muutos. Venäjän hyökkäys Ukrainaan johti energiahintojen nousuun ja inflaation nopeaan kiihtymiseen, minkä seurauksena monet keskuspankit aloittivat maailmanlaajuisesti rahapolitiikan kiristämisen. Rahapolitiikan muutos, koronapandemian jatkuminen ja Venäjän aloittaman hyökkäyssodan aiheuttama epävarmuus johtivat markkinakorkojen hyvin nopeaan nousuun ja yleisen riskitunnelman heikkenemiseen. Rahoitusmarkkinoiden epävarmuus näkyi muun muassa rahoitusolojen kiristymisenä ja rahoitusmarkkinainstrumenttien hinnoittelun muutoksena, ja samaan aikaan pääatalousalueiden osakekurssikehitystä kuvaavat osakeindeksit laskivat. Energian hintojen ja elinkustannusten nousun myötä lisääntyi huoli muun muassa kotitalouksien, taloyhtiöiden, yritysten ja valtioiden velkakestävydestä.

Taloukasvu heikkeni vuonna 2022 myös Suomessa, vaikka yritysten tilanne ja investoinnit säilyivät vielä kohtuullisina. Yritysten ja kuluttajien luottamus talouteen kuitenkin heikkeni mittaushistorian heikoimpiin lukemiin. Vuoden loppupuolella vanhojen osakeasuntojen hinnat laskivat, asuntoluottoja nostettiin edellisiin vuosiin verrattuna vähemmän ja asuntokauppojen lukumäärä laski. Lisäksi aloitetut rakennushankkeet ja myönnettyt rakennusluvut vähenivät. Kotitalouksien velkaantuneisuus lisääntyi edelleen velkojen kasvaessa tuloja nopeammin.

Toimintaympäristön heikkenemisestä huolimatta Suomen finanssisektori on säilynyt vakavaraisena. Heikentyneessä toimintaympäristössä valvonnassa huomiota on kiinnitetty erityisesti riskienhallintaan.

Finanssivalvonnan vuoden 2022 tavoitteet ja niiden toteutuminen

Finanssivalvonnan strategian 2020–2022 tavoitteet on jaoteltu kolmen teeman ympärille:

- toimintaympäristön mukana muuttuva valvonta
- laadukas ja tehokas
- asiantunteva ja arvostettu.

Finanssivalvonnan viisi strategista projektia etenivät vuonna 2022 suunnitellusti. Strategiset projektit ovat nimeltään seuraavat: 1. Digitalisoituvan finanssisektorin valvonta, 2. Häiriötilanteisiin varautuminen, 3. Ilmastonmuutoksen integrointi valvontaan, 4. Rahanpesun estämisen valvonta ja 5. Valvonnan minimitason määrittäminen. IT-projekteista kolme viidestä eteni suunnitellun mukaisesti.

Finanssivalvonnan mittaristo mittaa kriittisten menestystekijäindikaattoreiden toteutumista. Menestystekijäindikaattoreiden tulos lasketaan sen alamittareiden tulosten painotettuna keskiarvona. Vuonna 2022 seurattiin 9:ää menestystekijäindikaattoria ja 24:ää alamittaria. Näistä 2 menestystekijäindikaattorissa ja 9 mittarissa tavoitearvo saavutettiin ja 7 indikaattorissa ja 15 mittarissa tavoitearvoa ei saavutettu. Mittareissa heikoin tulos oli sanktioasioiden käsittelyajassa. Finanssivalvonta määräsi kertomusvuoden aikana 3 seuraamusmaksua ja 2 rikemaksua sekä antoi 2 julkista varoitusta. Yhden seuraamus päätöksen käsittelyaika oli tavoitteen mukainen. Tavoitteesta jäämisen syynä on henkilöstön vaihtuvuus ja resurssivajaus sanktioasioiden käsittelyssä. Päivitetyt sanktioprosessin soveltaminen aloitettiin kertomusvuonna, ja sen tavoitteena on sanktioasioiden käsittelyn tehostaminen.

Finanssivalvonnan strategian 2023–2025 kehitysprojektin yhteydessä arvioitiin strategiakauden 2020–2022 tavoitteiden toteutumisesta. Valvonnan substanssiasioiden tavoitteet toteutuivat suunnitelman mukaisesti. Strategian muut tavoitteet, asiantunteva ja arvostettu sekä laadukas ja tehokas, ovat toteutuneet suhteellisen hyvin.

Toimintaympäristön mukana muuttuva valvonta

Vuonna 2022 Finanssivalvonta valvoi tehostetusti luottoriskejä, jälleerahoitusmarkkinoiden tilannetta ja likviditeettiriskejä, IT- ja kyberriskejä, markkinariskejä ja arvostuskysymyksiä, riskienhallintaa ja ohjausjärjestelmiä sekä listayhtiöiden säännöllistä ja jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta.

Makrovakausvalvonta

Finanssivalvonnan johtokunta päätti kesäkuussa 2022 korottaa kahden Suomen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen lisäpääomavaatimuksia (ns. O-SII-lisäpääomavaatimuksia) 0,5 prosenttiyksiköllä. Korotetut vaatimukset tulivat voimaan vuoden 2023 alussa.

Finanssivalvonta suositti kesäkuussa 2022, että pankit ottaisivat 25 vuoden takaisinmaksuajan ja 6 prosentin koron lisäksi huomioon, että lainanhakijan näin lasketut lainanhoitokulut olisivat pääsääntöisesti alle 60 % lainanhakijan nettotuloista. Finanssivalvonta antoi syyskuussa tarkempia ohjeita suosituksen toimeenpanosta. Suositus astui voimaan vuoden 2023 alussa.

Pankkien valvonta

EKP:n valvonnassa olevien pankkien valvontaprioriteeteista keskeisimpiä suomalaispankeille olivat energiakriisin vaikutukset sekä varautuminen ilmatoriskeihin.

Finanssivalvonnan suorassa valvonnassa olevien pankkien yritysasiakkaiden ongelmaluottojen luokitte-
telua ja arvonalentumiskirjauksia koskeva teema-arvio ja pankkikohtaiset tarkastukset vahvistivat käsitystä, että tällä osa-alueella on suomalaispankeissa laajasti ongelmia sääntelyn noudattamisessa. Puutteet liittyivät esimerkiksi lainanhoitojoustollisten lainojen tunnistamiseen, ongelma-asiakkaiden vakuuksien arvostamisen käytäntöihin ja odotettavissa olevien luottotappioiden arviointiin.

Vakuutussektorin valvonta

Lakisääteisten vahinkovakuutuslajien korvauskäsittelyn määräaikojen noudattamista valvottiin tehostetusti kertomusvuonna. Finanssivalvonta laati teema-arvion vakuutuslaitosten riski- ja vakavaraisuusarvioista, jotka koskevat sijoitustoiminnan järjestämistä ja riskienhallintaa. Teema-arvion perusteella vakuutuslaitosten riski- ja vakavaraisuusarviot sijoitusriskeistä olivat pääosin vähintään keskinkertaisia. Työttömyyskassojen luotettavan hallinnon teema-arviossa havaittiin niiden toiminnassa puutteita.

Pääomamarkkinoiden valvonta

Finanssivalvonta seurasi tehostetusti listayhtiöiden tiedottamista Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksista. Kertomusvuoden aikana Euroopassa koettu energiamarkkinakriisi ja sähköjohdannaismarkkinoilla asetetut osapuolten vakuusvaatimukset heijastuivat myös Finanssivalvonnan valvottavien ja listayhtiöiden toimintaan. Finanssivalvonta osallistui yhteiseurooppalaisiin toimiin, joilla pyrittiin löytämään lyhyitä ja pitkäaikaisia keinoja ongelmien ratkaisemiseksi.

Sijoitusrahastoja koskevassa teema-arviossa havaittiin, että rahastojen kulurakenteet ovat selkeitä ja yksinkertaisia. Rahastojen varojen arvostusprosesseista teema-arvion havaintona oli, että arvostusprosessit ovat pääasiassa kohtuullisella tasolla. Keskeisimmät puutteet liittyivät rahastojen varojen arvostusmenetelmiin poikkeuksellisessa markkinatilanteessa.

Rahanpesun estämisen valvonta

Finanssivalvonta on kertomusvuonna olemassa olevan toimivaltansa puitteissa valvonut etupainotteisesti, miten sen valvottavat noudattavat Venäjän hyökkäyssodan takia asetettuja pakotteita. Rahanpesun estämiseen liittyvät tarkastukset ja teema-arviot etenivät suunnitellusti. Finanssivalvonnan johtoryhmä hyväksyi rahanpesun estämisen valvontastrategian joulukuussa 2022.

Kyber- ja ICT-riskien valvonta

Venäjän hyökkäyssodan vuoksi Finanssivalvonta seurasi kyberturvallisuutta ja maksujärjestelmien toimintavarmuutta tehostetusti. Valtiovarainministeriö, Rahoitusvakausvirasto, Suomen Pankki ja Finanssivalvonta loivat yhteistyössä päivittäismaksamisen varajärjestelyt.

Sijoituspalveluyritysten IT- ja tietoturvariskien hallinnan teema-arvion tulos oli, että nämä riskienhallinnan prosessit on määritelty ja yhtiöt ovat järjestäneet IT-riskien ja tietoturvariskien hallinnan keskeiset osa-alueet toiminnan laajuuden huomioiden asianmukaisesti.

Laadukas ja tehokas

Finanssivalvonnan valvontatehtävien kannalta priorisoidut IT-projektit edistyivät osittain suunnitellusti. Data-analytiikan kehitys ja uusien teknologioiden käyttöönotto etenivät suunnitelmien mukaisesti ja raportointijärjestelmän uudistamishanke lähes suunnitellusti. Sen sijaan uusien asiointipalveluiden kehittäminen ja valvojan työpöytäjärjestelmän kehitys viivästyivät.

Vuosisuunnitelman mukaisista tarkastuksista toteutui 25, 9 tarkastusta viivästyi ja 3 peruttiin vuoden aikana. Teema-arvioista toteutui 17, 4 viivästyi ja 1 peruuntui. Tarkastusten ja teema-arvioiden viiveet johtuivat vuonna 2022 pääasiassa henkilöstöresursseihin liittyvistä syistä sekä hankkeiden ennakoitua suuremmasta työmäärästä. Valmistuneet tarkastukset ja teema-arviot tuottivat merkittäviä havaintoja sekä yksittäisten valvottavien että finanssimarkkinoiden tilasta ja riskeistä. Osa tarkastuksista ja teema-arvioista on riippuvaista muiden viranomaisten (esim. EKP:n) toiminnasta ja henkilöstöstä.

Finanssivalvonnan menettelytapavalvontaa koskevan valvontadatan tarpeiden arviointi ja sen hyödyntämisen kehittäminen aloitettiin. Sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja compliancen rakenteiden kehittämisen projekti eteni lähes suunnitellusti. Finanssivalvonta kehitti edelleen myös oman toimintansa jatkuvuuden varmistamista.

Finanssivalvonta teki 5 tutkintapyyntöä poliisille, määräsi 5 rahamääräistä hallinnollista seuraamusta ja antoi 2 julkista varoitusta. Kertomusvuoden aikana alettiin soveltamaan päivitettyä sanktioprosessia, jonka tavoitteena on sanktioasioiden tehokas käsittely. Finanssivalvonta jatkoi myös oman markkinoiden väärinkäytösvalvonnan järjestelmän kehitystyötä.

Asiantunteva ja arvostettu

EKP:n ja kansallisen valvojan yhteiset valvontaryhmät valvovat EKP:n valvonnassa olevia pankkeja. Finanssivalvonta tekee valvontatyöstä noin 75 % ja EKP 25 %. Suomalaispankkien tarkastuksiin osallistui EKP:n ja muiden pankkiunionimaiden tarkastajia, ja tämä toi erityisesti IT- ja kyberriskien tarkastuksille merkittävää vahvistusta.

Euroopan pankkiviranomaisen (EBA, European Banking Authority) tekemä työ yhdenmukaistaa valvontakäytäntöjä ja luo yhteistä sääntelyä koko EU:n alueelle. Vuonna 2022 EBA:n työssä korostui edelleen covid-19-pandemian vaikutusten seuranta sekä pankeille luotavan ympäristö-, yhteiskuntavastuun ja hallintotapakriteereitä koskevan ESG-kehiksen valmistelu. Tärkeitä hankkeita olivat myös kriisinratkaisu- ja vakavaraisuussääntelyn uudistus sekä EU:n digitaalisen finanssistrategian täytäntöönpanon mukaiset sääntelyhankkeet.

Finanssivalvonta osallistui Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA, European Insurance and Occupational Pensions Authority) ja kansallisten valvojen yhteistyöhön muun muassa käsitteiden laatimisessa, lausuntojen ja suositusten antamisessa sekä sääntelyn kehittämisessä. Keskeisimpiä sääntelyuudistuksia ovat EU:ssa valmisteilla olevat vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuussääntelyn uudistus sekä kokonaan uusi elvytys- ja kriisinratkaisukehikko.

Finanssivalvonta arvioi yhdessä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA, European Securities and Markets Authority) ja muiden kansallisten valvojen kanssa Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksia pääomamarkkinoiden vakaaseen ja tehokkaaseen toimintaan. ESMA julkisti tiedotteen Venäjän hyökkäyssotaan liittyvien EU-pakotteiden vaikutuksista arvopapereiden liikkeeseenlaskua koskevaan esitevalvontaan ja kiinnitti huomiota liiallisen volatiliiteetin vaikutuksiin energiaojoannaismarkkinoilla. ESMA:n ja kansallisten valvojen yhteistyössä laadittiin myös varoituksia sijoittajille sosiaalisen median käyttöön ja kryptovaroihin liittyvistä riskeistä.

Vuoden 2022 elokuussa Finanssivalvonnassa siirryttiin noudattamaan uutta etätyölinjausta, jonka mukaan etätyön osuus voi olla enintään 60 % työajasta. Finanssivalvonta vastasi osaamiskartoituksessa esiin nousseisiin tarpeisiin järjestämällä koulutusta ja kiinnittämällä huomiota erityisesti osaamistarpeiden täyttämiseen korvausrekrytoinneissa. Vuoden 2021 lopussa käynnistettiin kehitysprojekti Finanssivalvonnan koulutuskalenterin ja urapolkumallin luomiseksi sekä viranomaistyökierron laajentamiseksi. Urapolkumallia ei kehitetty täysin tavoiteasetannan mukaisesti, ja sen kehitys jatkuu. Kertomusvuoden aikana Finanssivalvonnan mediajulkisuuden määrä kattoi 1 112 juttua ja vajaassa kolmasosassa niistä Finanssivalvonta oli hallitseva toimija.

Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista 2023

Johtokunnan kertomuksessa todetaan arviona valvonnan muutoksista ja valvontamaksukertymästä seuraavaa:

Merkittävä valvonnan muutos vuoden 2023 aikana on muiden kuluttajaluottotoimijoiden valvonnan siirto Finanssivalvonnan vastuulle 1.7.2023. Vuodelle 2023 ei ole näkyvissä muita merkittäviä valvonnan muutoksia, vaikkakin finanssimarkkinaympäristön epävarmuus jatkuu poikkeuksellisen voimakkaana. Valvonnassa on varauduttu odotettua heikompiin kehityskulkuihin, vaikka valvottavien vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat pysyneet toistaiseksi hyvinä. Valvonta perustuu ketterään malliin toimintaympäristön muutosten mukana, vaikka suunnittelu on vuosittaista ja voi koskea pitempääkin aikaväliä. Finanssivalvonnalla on kyky muuttaa suunnitelmiaan tilanteiden muuttuessa, kuten aiemmin Venäjän hyökkäyssodan ja koronapandemian vuoksi on tehty.

Valvontamaksuja kerätään vuonna 2023 noin 40,6 milj. euroa, joka on noin 11 % enemmän kuin vuonna 2022. Valvontamaksutarpeen kasvuun vaikuttaa vuoden 2023 kulubudjetin kasvu noin 10 % ja edellisen vuoden ylijäämän pieneneminen noin yhdellä prosentilla. Merkittävimmät muutokset kokonaisbudjetissa edelliseen vuoteen nähden ovat IT-kulujen sekä henkilöstökulujen kasvu.

Vuoden 2023 aikana valvontamaksujen uudeksi maksuvelvollisryhmäksi tulee edellä mainitun mukaisesti muut kuluttajaluottotoimijat. Arvio uuden maksuryhmän valvontamaksujen maksimimäärän kokonaisuutena on noin 0,8 milj. euroa, josta ensimmäisenä maksuvelvollisuusvuotena veloitettavaksi tulee puolet. Muu valvontamaksujen kasvuus rahoitetaan nykyisten valvontamaksujen suhteessa maksuvelvollisilta. Nykyisten valvottavien valvontamaksujen kasvu vuoteen 2022 verrattuna on noin 10 %.

Valvottavien lukumäärään vuoden 2023 aikana ei ole näköpiirissä muita huomattavia muutoksia kuin muiden kuluttajaluottotoimijoiden valvonnan siirto Finanssivalvonnan vastuulle. Aluehallintoviraston luotonantaja- ja vertaislainavälittäjärekisterin (päiväty 13.9.2022) mukaan toimijoita on yhteensä 55.

Finanssivalvonta teki alkuvuodesta 2022 valtiovarainministeriölle aloitteen Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamiseksi. Lakia Finanssivalvonnan valvontamaksusta on tarpeen tarkastella sen varmistamiseksi, että valvontamaksut kohdentuisivat yhtiömuodosta ja valitusta toimintamallista riippumatta oikeudenmukaisella tavalla, valvontamaksujen määräytyminen yksinkertaistuisi ja Finanssivalvonnan rahoitus olisi riittävä kasvavien valvontatehtävien hoitamiseksi.

2.3 Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita ja esittämiä arvioita

Pankkivaltuuston arvio edellisestä kertomusvuodesta ja Finanssivalvonnan toimet sen johdosta

Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta pankkivaltuusto arvioi vuotta 2021 koskeneessa kertomuksessaan todeten, että toiminnalle laissa säädetty tavoite oli toteutunut. Pankkivaltuusto piti Finanssivalvonnan itselleen asettamia strategisia tavoitteita ja valintoja tarkoituksenmukaisina. Finanssivalvonnan toiminnan yleisen tehokkuuden näkökulmasta pankkivaltuusto arvioi, että Finanssivalvonta on hoitanut valvonnan jatkuvasti muuttuvaa tehtäväkenttää tehokkaasti ja kustannuskehityksen kannalta tarkoituksenmukaisesti. Pankkivaltuusto katsoi, että Finanssivalvonta on vastannut rahoitussektorin rakennemuutoksiin tarkoituksenmukaisesti.

Vuotta 2021 koskevassa kertomuksessaan pankkivaltuusto kehotti Finanssivalvontaa seuraaviin toimiin:

1. Varautumaan paluuseen koronaepidemian jälkeiseen aikaan muun muassa makrovakaussäännösten osalta, mutta varmistamaan, että vaatimusten kiristäminen tapahtuu tavalla, joka ei tarpeettomasti rajoita pankkien luotonantomahdollisuuksia.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta päivitti arviotaan Suomen pankkisektorin makrovakaudellisten lisäpääomavaatimusten riittävästä kokonaisuudesta Suomen Pankin kanssa toteutettujen stressitestilaskelmien avulla. Niiden perusteella arvioitiin, että makrovakauspuskurivaatimusten riittävän kokonaisuutensa tulisi olla lähellä koronapandemiaa edeltänyttä tasoa tai hieman sen yläpuolella. Finanssivalvonta on osana neljännesvuosittaista makrovakauspäätöksentekoa arvioinut mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja makrovakauspuskurivaatimusten palauttamiseksi riittävän suuruisiksi
- Finanssivalvonnan johtokunta päätti kesäkuussa 2022 korottaa kahden Suomen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen lisäpääomavaatimuksia (ns. O-SII-lisäpääomavaatimuksia) 0,5 prosenttiyksiköllä. Korotetut vaatimukset astuivat voimaan 1.1.2023. Lisäksi Finanssivalvonnan johtokunta viesti joulukuussa valmistautuvansa asettamaan enintään yhden prosentin suuruisen järjestelmäriskipuskurivaatimuksen luottolaitossektorin riskinkantokyvyn vahvistamiseksi vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä. Ennen lopullista päätöstä johtokunta arvioi järjestelmäriskipuskurin asettamisen edellytysten täyttymistä sekä vaatimuksen ja ennakoitun talouskehityksen vaikutuksia luottolaitossektoriin ja luotonantoon.

2. Kiinnittämään edelleen huomiota kotitalouksien velkaantumiskehitykseen ja erityisesti taloyhtiölainojen merkitykseen velkaantumisen kannalta.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Kotitalouksien velkaantumista ja taloyhtiölainojen kehitystä seurattiin ja arvioitiin säännöllisesti osana neljännesvuosittaista makrovakauserävalvontaa. Kotitalouksien historiallisen suuri velkaantuneisuus suhteessa käytettävissä olevaan tuloon on jo pitkään tunnistettu yhdeksi Suomen rahoitusjärjestelmän keskeisistä rakenteellisista haavoittuvuuksista. Kotitalouksien velkaantumisen kasvu jatkui myös kertomusvuonna, ja kasvun odotetaan jatkuvan lähivuosina, jos talous ja korot kehittyvät ennustetusti. Rahoitusolojen kiristyessä, elinkustannusten noustessa ja taloussuhdanteen heikentyessä etenkin velkaantuneiden kotitalouksien kyky huolehtia veloistaan ja ylläpitää kulutusta voi heiketä.
- Suurin osa suomalaisten veloista on edelleen asuntolainoja, vaikka velkaantuminen on kasvanut nopeasti taloyhtiölainojen vuoksi. Taloyhtiölainojen kasvu on kuitenkin viime vuosina hidastunut huippuvuosiin verrattuna. Taloyhtiölainojen kehitys on ollut vahvasti kytköksissä asuntorakentamisen suhdannetilanteeseen.
- Finanssivalvonta piti kertomusvuonna enimmäisluottosuhteen eli ns. lainakaton aiemmassa 85 prosentissa muiden kuin ensiasunnon ostajien lainoissa. Lainakattoa alennettiin 5 prosenttiyksiköllä vuonna 2021. Lakimääräistä perustasoa kireämmällä enimmäisluototussuhteella pyritään hillitsemään kotitalouksien velkaantuneisuuden kasvua ja varmistamaan, että asuntolainanottajilla on taloudessaan riittävät puskurit lainanhoitorasituksen ja elinkustannusten kasvun sekä vakuusarvojen laskun varalle.
- Makrovakauseräpäätösten lisäksi Finanssivalvonta osallistui kertomusvuonna kotitalouksien velkaantumista rajoittavan lainsäädännön valmisteluun. Hallitus antoi 16.6.2022 esityksensä eduskunnalle kotitalouksien velkaantumista rajoittavaksi lainsäädännöksi. Ehdotetut lakimuutokset hyväksyttiin eduskunnassa 27.1.2023, ja ne astuvat voimaan 1.7.2023. Lakiuudistuksen mukaan uudisrakentamisessa asuntoyhteisöluottojen osuudelle asetetaan 60 prosentin rajoite suhteessa myytävien asuntojen velattomaan hintaan. Lisäksi uudisrakentamisessa käytettävien asuntoyhteisöluottojen pituudelle asetetaan 30 vuoden enimmäisrajoite ja lyhennysvapaita koskeva kieltä ensimmäiselle 5 vuodelle rakennuksen valmistumisesta. Myös asuntoluottojen enimmäistakaisinmaksuaika rajoitetaan 30 vuoteen.
- Finanssivalvonta on toistuvasti korostanut tarvetta sisällyttää lainsäädäntöön myös jokin kotitalouksien tuloihin sidottu velkarajoite, kuten enimmäisvelkasuhde, joka sisältyi valtiovarainministeriön työryhmän alkuperäiseen ehdotukseen. ESRB ja IMF ovat suositelleet tulosidonnaisten makrovakauserävälineiden sisällyttämistä Suomen lainsäädäntöön. ESRB on sitovien, lainsäädäntöön sisällytettävien tulosidonnaisten makrovakauserävälineiden lisäksi kehottanut Suomen viranomaisia luotonottajiin kohdistuviin ei-sitoviin toimenpiteisiin velkaantuneisuuden rajoittamiseksi, kunnes sitovat välineet ovat käytössä.
- Finanssivalvonnan alun perin vuonna 2010 antaman suosituksen mukaan luotonantajien on arvioitava luotonhakijoiden maksukykyä huolellisesti myös tilanteessa, jossa korko olisi 6 % ja luoton takaisinmaksuaika 25 vuotta. Finanssivalvonnan johtokunta täsmensi aiempaa suositustaan kesäkuussa 2022. Täsmennetty suositus tuli voimaan 1.1.2023. Siinä pankkien suositellaan 25 vuoden takaisinmaksuajan ja 6 prosentin koron lisäksi ottavan huomioon, että lainanhakijan näin lasketut lainanhoitokulut olisivat pääsääntöisesti enintään 60 % lainanhakijan nettotuloista. Lainanhoitorasituksen laskennassa korko on vähintään 6 % lukuun ottamatta pitkäaikaisesti korkosuojattuja ja kiinteäkorkoisia luottoja. Suosituksella pyritään rajoittamaan kotitalouksien velkaantumisen kasvua ja turvaamaan kotitalouksien lainanhoito- ja kulutuskyky talouden häiriötilanteessa.
- Suositus täsmentää johtokunnan aiempia kehoituksia pidättyvyyteen pitkien ja suurten lainojen myöntämisessä ja vastaa myös aiempaa paremmin Euroopan järjestelmäriskikomitean antamiin suosituksiin Suomen asuntomarkkinoiden haavoittuvuuksien vähentämiseksi. Yleisesti Finanssi-

valvonnan ohjeiden ja suositusten avulla pyritään edistämään hyvien menettelytapojen noudattamista finanssimarkkinoilla. Toisin kuin Finanssivalvonnan määräykset, ohjeet ja suositukset eivät ole oikeudellisesti velvoittavia oikeussääntöjä.

3. Kiinnittämään huomiota työeläkelaitosten valvontaan ja vakavaraisuuden kehitykseen tilanteessa, jossa pyrkimys sijoitustuottojen kasvattamiseen lisää sijoitusten riskejä.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Työeläkelaitosten vakavaraisuutta ja riskitasoja seurataan neljännesvuosittain ja tarvittaessa tihe- netysti, ja lisäksi riskinkantokykyä arvioidaan muun muassa tekemällä stressitestejä. Huomiota on kiinnitetty erityisesti epälikvidien sijoitusten arvostuskäytäntöihin ja arvioitu mahdollisten epälikvi- dien sijoitusten tappioiden vaikutusta työeläkeyhtiöiden vakavaraisuuteen ja riskinkantokykyyn. Li- säksi Finanssivalvonta kiinnittää vuodenvaihteessa huomiota erityisesti kiinteistöjen arvostami- seen työeläkelaitosten tilinpäätöksissä.
  - Työeläkevakuutuslaitosten riski- ja vakavaraisuusarviot sijoitustoiminnan järjestämisen ja riskien- hallinnan osalta on analysoitu teema-arviossa. Näissä riski- ja vakavaraisuusarvioissa vakuutus- laitosten tulee arvioida muun muassa mahdollisten arvostusmuutosten vaikutusta yhtiön toimin- taan. Havaintoja käydään läpi erikseen kustakin valvottavasta.
4. Varmistamaan peruspankkipalvelujen saatavuus ja palvelujen toimivuus kaikissa olosuhteissa sekä kiinnittämään huomiota digitaalisia palveluita käyttämättömien asiakkaiden pankkipalveluiden toteutu- miseen

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta tekee vuosittain pankkipalveluita koskevan selvityksen, jonka avulla seurataan peruspankkipalveluiden saatavuutta ja hinnoittelua. Selvityksen tavoitteena on varmistaa, että asi- akkaiden oikeus luottolaitoslaissa määriteltyihin peruspankkipalveluihin toteutuu. Palveluiden saa- tavuuden arvioimiseksi Finanssivalvonta tarkastelee muun muassa konttori- ja käteisjakeluverkos- ton laajuutta, peruspankkipalveluiden hinnoittelua ja digitaalisten palveluiden saavutettavuutta.
- Vuoden 2021 peruspankkipalveluselvityksessä Finanssivalvonta arvioi, että asiakkaiden oikeus laissa määriteltyihin peruspankkipalveluihin toteutuu kokonaisuutena tarkastellen asianmukaisesti. Peruspankkipalveluja on pääsääntöisesti hyvin tarjolla, mutta palveluja on yhä enemmän saatavilla erilaisina verkko- ja etäpalveluina. Finanssivalvonta totesi, että se pitää kuitenkin erityisen tär- keänä, että pankit turvaavat myös digitaliseen asiointiin tottumattomien tai siihen kykenemättömien asiakkaiden asiointimahdollisuudet ja palveluiden kohtuullisen hintatason.
- Finanssivalvonta selvitti, miten pankit täyttävät peruspankkipalveluiden tarjontavelvollisuuttaan ni- den asiakkaiden suhteen, jotka eivät käytä digitaalisia asiointikanavia. Digitaaliseen asiointiin tot- tumattomille pankit tarjoavat peruspankkipalveluja pääasiassa konttoreissaan ja osin puhelimitse tapahtuvana asiointina. Laskunmaksutapana maksukuoret palvelevat ensisijaisesti sitä asiakas- ryhmää, joka ei maksa laskuja verkossa tai konttoreissa. Pankkipalveluissa on mahdollista hyö- dyntää myös valtuutusikäytäntöjä.
- Finanssivalvonta lähetti valtiovarainministeriölle maaliskuussa 2022 aloitteen, jossa Finanssival- vonta pyysi, että ministeriö arvioisi voimassa olevan lainsäädännön riittävyttä ja mahdollisia muu- tostarpeita käteisnostopalveluiden riittävän saatavuuden turvaamiseksi maanlaajuisesti.
- Vuotta 2022 koskevan peruspankkipalveluselvityksen yhtenä teemana oli digitaalisia palveluja käyttämättömien asiakkaiden peruspankkipalvelujen toteutuminen.
- Laki huoltovarmuustilijärjestelmästä tuli voimaan 11.7.2022. Sen mukaan Rahoitusvakausvirasto ylläpitää huoltovarmuustilijärjestelmää ja toimii järjestelmän rekisterinpitäjänä. Huoltovarmuustili- järjestelmä muodostuu huoltovarmuustilipalvelusta ja korttimaksamisen huoltovarmuuspalvelusta.

Huoltovarmuustilijärjestelmää käytetään huoltovarmuuden turvaamisen kannalta keskeisten maksupalveluiden toteuttamiseen normaaliolojen vakavan häiriötilanteen tai poikkeusolojen aikana. Finanssivalvonta on ollut vahvasti mukana näiden varajärjestelyjen sääntely-, suunnittelu- ja toteutushankkeissa.

5. Varmistamaan, että rahanpesun estämisen valvontaan liittyneiden ongelmien korjaukset viedään loppuun ja valvonta on riittävällä tasolla.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Rahanpesun estämisen valvonta toteutui pääosin suunnitellulla tavalla. Vuoden aikana valmistui muun muassa valvontastrategia ja uudistettu ominaisriskiarvio. Lisäksi julkaistiin luottolaitos-sektorin riskiarvio. Tarkastukset ja teematarkastus toteutuivat lähes suunnitelmien mukaan. Merkittävin poikkeama koski päivitettyä määräys- ja ohjekokoelmaa, jonka julkaiseminen odottaa rahanpesun estämistä koskevan lakiuudistuksen voimaantuloa. Lakiuudistuksen mahdollisimman pikainen hyväksyntä olisi erittäin tärkeää: rahanpesuvastainen työryhmä (FATF) on havainnut Suomen lainsäädännössä useita puutteita, joiden korjaaminen on välttämätöntä, jotta Suomen maan arvio paranisi. Uudistuksen myötä Finanssivalvonta saa oikeuden talouspakotteiden valvontaan, mikä mahdollistaa pakotteiden täysimittaisen valvonnan.

6. Valvomaan, että kotimaiset pankit noudattavat Venäjän hyökkäyksen vuoksi asetettuja pakotteita.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta seurasi finanssisektorin tilannetta ja pakotteiden toimeenpanoa tehostetusti. EU:n pakotteet ovat suoraan velvoittavaa oikeutta kaikille Finanssivalvonnan valvottaville, ja niiden noudattaminen on tärkeää valvottavien riskien hallinnan näkökulmasta. Finanssivalvonta kehotti valvottavia varmistamaan, että niiden pakotteiden noudattamista koskevat järjestelmät ja ohjeet ovat ajan tasalla. Erityisen merkityksellistä on yhteistyö asiakkaiden kanssa maksujen perusteiden ja osapuolten selvittämiseksi. Lisäksi Finanssivalvonta pyysi joiltakin valvottavilta tarkempia selvityksiä niiden menettelytavoista pakotteiden noudattamiseksi ja teki viranomaisyhteistyötä pakotteiden noudattamiseksi.
- Finanssivalvonta valmistautui pakotevalvonnan lainsäädäntömuutoksiin ja pakotevalvonnanvalvonnan laajentumiseen rekrytoimalla pakoteasiantuntijan ja kouluttamalla henkilökuntaa.

7. Varmistamaan valvontatoimillaan, että kybervaikuttamiseen on riittävästi varauduttu.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta kohdisti tehostettua seuranta valvottavien kyberriskeihin varautumiseen. Finanssivalvonta kehotti valvottavia varmistamaan, että niiden suojaukset erilaisia kyberuhkia vastaan ovat ajan tasalla. Finanssivalvonta on aiemmin selvittänyt teema-arvioilla eri valvottavasektorien IT- ja tietoturvariskien hallintaa. Selvityksissä ei havaittu merkittäviä puutteita valvottavasektorien varautumisessa kyberriskeihin. Tosin varautumisen taso vaihteli valvottavan koon mukaan. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan suojaukset ovat kohtuullisen hyvin ajan tasalla. Tästä on osoituksena, että palvelunestohyökkäyksiä on pystytty valvottavissa torjumaan siten, että ne ovat olleet vaikutukseltaan melko vähäisiä.

Pankkivaltuuston arvio Finanssivalvonnan toiminnasta kertomusvuonna

Pankkivaltuusto toteaa, että Finanssivalvonnalla on taloudellisten kriisien ennaltaehkäisyssä ja hoidossa tärkeä rooli, johon liittyy sekä pankkien riittävän vakavaraisuuden varmistaminen ennen kriisin syntymistä että rahoituksen välityksen turvaaminen kriisin aikana.

Finanssivalvonnan johto on antanut pankkivaltuustolle johtokunnan kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnasta vuodelta 2022 sekä julkaissut Finanssivalvonnan toimintakertomuksen. Näiden kertomuksien, pankkivaltuuston kokouksissa käytyjen keskusteluiden ja muiden saamiensa tietojen pohjalta pankkivaltuusto arvioi seuraavaa:

Finanssivalvonnan toiminnan yleinen tarkoituksenmukaisuus ja tehokkuus

Finanssivalvonnan toiminnan yleisestä tarkoituksenmukaisuudesta pankkivaltuusto arvioi, että Finanssivalvonnan toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Pankkivaltuusto pitää Finanssivalvonnan itselleen asettamia strategisia tavoitteita ja valintoja tarkoituksenmukaisina. Finanssivalvonnan toiminnan yleisestä tehokkuudesta pankkivaltuusto arvioi, että Finanssivalvonta on hoitanut valvonnan jatkuvasti muuttuvaa tehtäväkenttää tehokkaasti ja kustannuskehityksen kannalta tarkoituksenmukaisesti.

Pankkivaltuusto kehottaa Finanssivalvontaa

- Kiinnittämään erityistä huomiota korkotason nousun vaikutukseen pankkien asiakkaitten lainanhoitokykyyn ottaen huomioon kotitalouksien velkaantumisen kasvun ja erityisesti taloyhtiölainojen kasvaneen merkityksen.
- Seuraamaan Suomessa toimivien pankkien riskejä tilanteessa, jossa likviditeettiongelmiin liittyvät haasteet ovat globaalilla pankkisektorilla kasvaneet.
- Varautumaan pikaluottoja myöntävien yritysten valvonnan alkamiseen riittävillä resursseilla ja toimialaan sopivilla menetelmillä.
- Varmistamaan, että rahanpesun estämisen valvonta on riittävän tehokasta ja että mahdollisiin ongelmiin puututaan ja sanktioprosessit käynnistetään vanhentumisaikojen puitteissa.
- Varmistamaan, että pakotteiden valvonta suomalaisissa pankeissa on järjestetty asianmukaisella tavalla.
- Varmistamaan käytettävissä olevilla keinoilla omalta osaltaan, että peruspankkipalvelut turvataan ja että myös ne asiakkaat, jotka eivät käytä digitaalisia palveluita, pystyvät hoitamaan pankkiasiointinsa kohtuullisilla kustannuksilla.

Osa 3. Erityisteemat

Keskuspankin ohjauskorkojen vaikutus inflaatioon

Markku Lehmus, rahapolitiikka- ja tutkimusosasto

Ohjauskorot ovat tätä nykyä keskuspankin tärkein rahapolitiikan tekemisen väline. Historiallisesti katsottuna ei ole kuitenkaan ollut lainkaan selvää, minkä muuttujan tulisi olla keskuspankin tavoitteen (tai tähtäimen) kohteena hintakehityksen vakauttamiseksi. Vasta 1990-luvulta lähtien läntiset keskuspankit ovat ottaneet käyttöön eksaktin inflaatiotavoitteen keskeiseksi rahapolitiikan tavoitemuuttujaksi. Vielä 1980-luvulla keskuspankit tavoittelivat sellaista rahan määrän kasvuvauhtia, joka pitäisi inflaation vakaana. Sitä ennen, 1950- ja 1960-luvuilla, läntisten keskuspankkien tavoitteena oli ainoastaan alhainen ja vakaa korkojen taso, joka ylläpitäisi riittävää talouskasvua ja investointeja.

Taloukasvua ja investointeja ensisijaisesti korostava rahapolitiikka tuli tiensä päähän 1970-luvun erittäin korkean inflaatio- ja työttömyysjakson (stagflaatio) jälkeen. Tämän jälkeen rahapolitiikan tavoitteita ja keskuspankin asemaa alettiin tarkastella uudelleen. 1980-luvulla pääosin toteutettu rahan määrän kasvuvauhdin kontrollointi vaihdettiin monessa läntisessä keskuspankissa inflaatiotavoitteeseen siitä yksinkertaisesta syystä, että on helpompi kontrolloida rahan hintaa, ts. korkotasoa, kuin rahan määrää, jota on myös vaikea mitata täsmällisesti.

Keskuspankin asettamat ohjauskorot ohjaavat siis sitä, mikä on rahan hinta eli millä hinnalla esimerkiksi kotitaloudet ja yritykset saavat lainaa rahoitusmarkkinoilta. Euroalueella keskeinen ohjauskorko on Euroopan keskuspankin asettama talletuskorko (deposit facility rate), joka määrittää liikepankkien keskuspankkiin tekemille yön yli -talletuksille maksettavan koron suuruuden. Muihin tärkeisiin EKP:n asettamiin ohjauskorkoihin kuuluvat myös perusrahoitusoperaatioiden korko (main refinancing rate) ja maksuvalmiusluoton korko (marginal lending facility rate). Runsaan likviditeetin ansiosta talletuskorosta on tullut de facto tärkein ohjauskorko.

Ohjauskorkojen muutokset välittyvät yksityispankkien ja muiden rahoitusmarkkinatoimijoiden tarjontien luottojen korkoihin. Kotitaloudet ja yritykset lainaavat näiltä toimijoilta investointeja ja kulutusta varten. Korkojen nousu vähentää yritysten ja kotitalouksien uusien lainojen kysyntää ja siten kokonaiskysyntää taloudessa. Kokonaiskysynnän supistuminen puolestaan hillitsee keskimääräisen yrityksen kykyä nostaa hintoja. Eli nostamalla ohjauskorkoja keskuspankki vähentää kokonaiskysyntää ja niin tehdessään hillitsee talouden hintapaineita, ts. inflaatiota.

Edellä mainittua vaikutusta kutsutaan korkojen nousun keynesiläiseksi vaikutukseksi, jonka avulla voidaan ymmärtää talouden toimintaa lyhyellä aikavälillä. Keskuspankit saattavat liittää ohjauskorkojen päätösten tiedotustilaisuuksiin myös kommunikointia siitä, miten ohjauskorkoja muutetaan seuraavissa kokouksissa, jolloin kysyntävaikutusta pyritään vahvistamaan vaikuttamalla korko-odotuksiin. Erilaisten talouden jäykkyyksien ja asteittaisen sopeutumisen takia ohjauskorkojen nousu vaikuttaa inflaatioon viipeellä niin, että sen inflaatiota hillitsevä vaikutus havaitaan useiden tutkimustulosten mukaan täysimääräisesti vasta 1–3 vuotta koronnoston jälkeen. Toisaalta Fedin ekonomistit Doh ja Foerster² tekevät tuoreessa tutkimuksessaan havainnon, jonka mukaan koronnostojen välittyminen olisi nopeutunut vuoden 2009 jälkeen niin, että koronnoston suurin vaikutus inflaatioon nähtäisiin jo 2–4 kuukautta koronnoston jälkeen. Se, kuinka nopeasti ohjauskoron muutokset välittyvät inflaatioon, riippuu myös siitä, kuinka suuri osa lainakannasta on kiinteäkorkoista. Suomessa, missä asuntolainat ovat pääosin vaihtuvakorkoisia, ohjauskoron muutoksen vaikutukset välittyvät lainakorkoihin nopeasti.

Rahan kysyntä voidaan ymmärtää teoreettisesti myös toista kautta, tarkastelemalla reaalisten (hintojen muutoksen huomioivaa) rahavarantojen kysyntää: korkojen nousu nostaa reaalisten rahavarantojen pitämisen kustannuksia kotitalouksille ja yrityksille, kun käteisvaroille saisi koronnousun myötä talletus-tilillä aiempaa paremman tuoton. Kulutusta lykätään siis myöhemmille periodeille. Tämänkin vaikutuskanavan kautta korkojen nousu vähentää rahan reaalista kysyntää. Lisäksi keskuspankkien koronnos-

² Doh, T. ja Foerster, A. (2022) Have Lags in Monetary Policy Transmission Shortened?, Economic Bulletin, Federal Reserve Bank of Kansas City, December 21, 2022.

toilla on edellä kuvattua laajempia vaikutuksia pienissä avotalouksissa, joissa valuuttakurssi kelluu (kuten Ruotsissa), sillä koronnostot vaikuttavat niissä kokonaiskysyntään myös voimakkaampien valuuttakurssin muutosten kautta.

Korkotason muutoksilla on myös epäsuoria, varallisuuden kautta välittyviä vaikutuksia: reaalisen korkotason nousu nostaa niiden toimijoiden korkotuloja, joiden nettovarallisuus on positiivinen, mutta toisaalta se lisää velkaantuneiden tahojen velanhoitokustannuksia. Toisaalta korkojen nousu laskee joidenkin varallisuuserien, kuten osakkeiden, hintoja, sillä osakkeiden nykyarvot määräytyvät odotettujen tulevaisuuden tuottojen (osingot) perusteella. Odotetut tuotot diskontataan nykyarvoiksi vallitsevan korkotason avulla.

Lopulta ohjauskorkojen muutokset vaikuttavat kokonaiskysyntään sekä suoraan että epäsuorasti. Korkojen noston suora vaikutus inflaatioon on lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä selvästi negatiivinen, mutta epäsuoraa vaikutusta, tai pidemmän aikavälin vaikutusta, on vaikeampi arvioida. Rahan superneutraalisuushypoteesin mukaan rahan tarjonnan kasvuvauhdin pysyvät muutokset eivät vaikuta pitkällä aikavälillä reaaliin suureisiin vaan pelkästään inflaatiiovauhtiin.³

Edelleen korkojen vaikutus inflaatioon riippuu myös rahapolitiikan muutosten välittymisestä rahoitusmarkkinoilla. Kun keskuspankkiirit puhuvat rahapolitiikan välittymisestä, sillä tarkoitetaan sitä, miten ohjauskorkojen muutokset tai muut rahapolitiikkapäätökset välittyvät kotitalouksien ja yritysten maksamiin korkoihin sekä rahoituksen saatavuuteen. Kolmenkymmenen viime vuoden ajan keskuspankit ovat tehneet rahapolitiikkaa ennen kaikkea ohjauskorkoja muuttamalla tavoitellakseen tiettyä inflaatiiovauhtia, joksi on vakiintunut 2 % kehittyneissä talouksissa.

Kahden prosentin inflaatiotavoitetta voidaan perustella sillä, että se välttää korkean inflaation tuomat huolet, jotka liittyvät talouden tehokkuuteen ja hintojen voimakkaaseen vaihteluun, ja toisaalta sillä, että toisin kuin hyvin alhainen inflaatiotavoite, se mahdollistaa riittävät koronlaskut esimerkiksi taantuman oloissa (ennen törmäämistä nollakorkojen rajoitteisiin) sekä suhteellisten hintojen sopeutumisen ilman, että tarvitaan monien hintojen tai palkkojen laskua. Uudempi tutkimus on tuonut myös esiin näkökohdan, että inflaatiotavoitteen tulisi olla tarpeeksi alhainen, jotta ihmisten ei tarvitsisi kiinnittää inflaatioon jatkuvaa huomiota (Korenok ym.⁴).

Keskuspankkien päätökset rahapolitiikan virityksestä

Yksinkertainen tapa ymmärtää keskuspankkien päätöksiä ohjauskorkojen tasosta on kuvata niiden toimintaa Stanfordin yliopiston professorin John Taylorin mukaan nimetyn ns. Taylorin säännön avulla. Taylorin sääntö on yhtälo, jonka mukaan keskuspankki huomioi korkopolitiikassaan ns. neutraalin korkotason, toteutuneen inflaation poikkeaman tavoitetasosta ja toteutuneen tuotannon poikkeaman tasapainotasoltaan (tyypillisesti tuotannon tasapaino malleissa toteutuu silloin, kun toteutunut tuotanto on potentiaalisella tasollaan). Keskuspankin asettamien korkojen pitäisi siis alkuperäisen Taylorin säännön mukaan reagoida sekä inflaation poikkeamiin tavoitetasostaan että tuotannon poikkeamiin tasapainotasoltaan. Jos toteutunut inflaatio vastaa tavoiteinflaatiota samalla, kun tuotanto on tasapainotasollaan, lyhyiden korkojen tavoitellun tason tulisi vastata talouden ns. neutraalia korkotasoa. Siten monessa länsimaassa neutraali korkotaso on määritelmän mukaan se korkojen taso, jossa 2 prosentin inflaatiotavoite toteutuu samalla, kun talouden kaikki resurssit ovat käytössä.

Nykykirjallisuudessa Taylorin alkuperäisestä säännöstä on jalostettu erilaisia versioita, joissa huomioidaan esimerkiksi inflaatio-odotukset ja toisaalta tuotannon tai työttömyyden vaihtelut tasapainotasoltaan erilaisin painokertoimin. EKP:n ensisijainen tavoite on 2 prosentin inflaatio keskipitkällä aikavälillä. Keskipitkälle aikavälille määritelty tavoite mahdollistaa myös kestävä kasvun ja täystyöllisyyden paimottamisen päätöksenteossa, kunhan se tapahtuu hintavakautta vaarantamatta.⁵

³ Rahan superneutraalisuushypoteesista ja sen testaamisesta, ks. esim. Geweke, J. (1986) The Superneutrality of Money in the United States: An Interpretation of the Evidence, *Econometrica*, Vol. 54, No. 1.

⁴ Korenok, Oleg, Munro, David ja Chen, Jiayi (2022) Inflation and attention thresholds, GLO Discussion Paper Series 1175, Global Labor Organization.

⁵ EKP:n uudesta strategiasta tarkemmin, ks. Kilponen, J. ja Kontulainen, J. (2021) [EKP uudisti rahapolitiikan strategiansa – mikä muuttuu?](#), Euro & talous, 16.9.2021.

Globaalin finanssikriisin 2008 jälkeen monet keskeiset keskuspankit ovat tehneet rahapolitiikkaa myös epätavanomaisin keinoin, esimerkiksi ostamalla valtioiden ja yritysten pitkän maturiteetin joukkovelkakirjoja erilaisten määrällisen keventämisen ohjelmien puitteissa (määrällisestä keventämisestä käytetään usein englanninkielistä lyhennettä "QE"). Tällainen rahapolitiikka voidaan ymmärtää niin, että sitä tehdessään keskuspankki operoi lyhyiden korkojen (kuten EKP:n talletuskorot) sijaan pidemmän maturiteetin omaisuuserien markkinoilla, eli ns. tuottokäyrän pidemmässä päässä.

EKP (vuodesta 2009 lähtien) ja Yhdysvaltojen keskuspankki Fed (vuodesta 2008 lähtien) lisäsivät arvopapereiden osto-ohjelmien avulla likviditeettiä ja kevensivät rahoitusoloja talousalueillaan voimakkaasti aina viime vuoteen 2022 asti. Likviditeetin kasvattamisen lisäksi toimilla tavoiteltiin talouskasvun kiihdyttämistä ja valtionvelkakirjojen korkojen pitämistä alhaisina. Keskuspankit liittivät myös ilmoituksiinsa arvopaperiostoista kommunikointia siitä, että lyhyet korot pidetään alhaisina pidemmän aikaa, lisätäkseen näin vaikutusta inflaatioon ja inflaatio-odotuksiin deflaatoriskin torjumiseksi.

Maaliskuussa 2023 EKP aloittaa sen sijaan määrällisen kiristämisen ("QT") eli taseensa supistamisen niin, että sen taseessa olevien erääntyvien valtionlainojen takaisinostoja vähennetään tahdilla, jonka vuoksi keskuspankin tase supistuu 15 mrd. eurolla kuukaudessa. Määrällinen kiristäminen vähentää osaltaan inflaatiota rahoitusolojen kiristymisen kautta, vaikkakin tutkimusnäyttö tämän vaikutuksen suuruudesta on epäselvää.

Raha- ja finanssipolitiikan yhteisvaikutus inflaatioon

1980-luvulta lähtien on korostettu finanssipolitiikan ja rahapolitiikan yhteispelin vaikutusta inflaatioon (ks. esim. Sargent⁶). Lyhyellä aikavälillä ekspansiivinen finanssipolitiikka lisää inflaatiota ruokkimalla kokonaiskysyntää, jonka kasvattaminen, vaikka saattaa olla perusteltua muista syistä, voi olla ristiriidassa keskuspankin inflaatiotavoitteen kanssa. Tällainen tilanne kuvaa hyvin nykyistä talouspoliittista ympäristöä monessa euroalueen maassa, jossa energian tukipaketit ovat pääosin kohdentamattomia ja laajoja samalla, kun inflaatio on tällä hetkellä kaukana keskuspankin tavoitteesta.

Viimeaikainen makrotaloustieteellinen kirjallisuus on alkanut yhä korostaa finanssipolitiikan roolia inflaation määrittämisessä. Cochranen⁷ eteenpäin kehittelemän hintatason fiskaalisen teorian mukaan rationaalisten odotusten vallitessa hintatason muutosten voidaan odottaa palautuvan julkisen velan määrän ja odotettujen tulevien julkisen sektorin budjettilyijäämien nykyarvon suhteeseen. Siispä jos tuleviin budjettilyijäämiin ei uskota, julkisen velkaantumisen kasvu johtaa nopeampaan inflaatioon lyhyellä aikavälillä, mikä sopeutumisen jälkeen saa aikaan yhtäläisyyden julkisen velan reaaliarvon ja tulevien budjettilyijäämien nykyarvon välille.

Hintatason fiskaalisen teorian mukaan keskuspankki voi vaikuttaa ennen kaikkea odotettuun inflaatioon inflaatiotavoitteen avulla. Sen sijaan inflaatioyllätykset ovat seurausta finanssipolitiikan muutoksista.⁸ Finanssipolitiikan uskottavuus onkin tärkeää myös inflaatiotavoitteen kannalta.

⁶ Sargent, T. (1982) The Ends of Four Big Inflations, NBER Chapters, teoksessa *Inflation: Causes and Effects*, s. 41–98, National Bureau of Economic Research, Inc.

⁷ Cochrane, C. (2022) *Fiscal Theory of Pricel Level*, Princeton University Press, Princeton and Oxford., manuscript.

⁸ Hintatason fiskaalisesta teoriasta, ks. myös Kilponen, J. ja Kontulainen, J. (2021) Onko inflaatio rahataloudellinen vai fiskaalinen ilmiö?, *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, 117. vsk., 3/2021, s. 364–382.

Kotitalouksien velkaantuneisuus ja velkakestävyys

Johanna Honkanen, rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Korkojen nousu loi uudenlaisen toimintaympäristön monelle velalliselle vuonna 2022

Kotitalouksien velkataakka on kasvanut yhtäjaksoisesti jo yli kahden vuosikymmenen ajan. Velkaantuneisuus, jota mitataan usein kotitalouksien velan suhteella käytettävissä oleviin vuosituloihin, on kasvanut historiallisen suureksi. Kotitalouksien velat ovat siis kasvaneet pitkään nopeammin kuin kotitalouksien käytettävissä olevat tulot.

Pitkällä aikavälillä kotitalouksien velkaantuneisuus on kasvanut eniten asumiseen liittyvien lainojen vuoksi. Uudet asuntolainat ovat suurentuneet ja pidentyneet aiemmasta. Lisäksi taloyhtiölainojen osuus kotitalouksien velasta on kasvanut, kun hyvin suuret yhtiölainausuudet ovat yleistyneet uusissa osakeasunnoissa. Vakuudettomien kulutusluottojen määrän lisääntyminen on aiheuttanut huolta kotitalouksien taloudenhallintakyvystä ja sen mahdollisen puutteen negatiivisista kokonaistaloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista. Suuret lainat ja niiden hidas takaisinmaksu ovat osaltaan ylläpitäneet ja kasvattaneet kotitalouksien velkaantuneisuutta verrattuna aiempaan.

Vuosikymmenen kestänyt alhaisten korkojen kausi piti kotitalouksien lainanhoitokustannukset pitkään pieninä. Pienet lainanhoitokustannukset taas mahdollistivat kotitalouksille aiempaa suuremman kulutuksen. Pitkä alhaisten korkojen jakso mahdollisti myös sen, että kotitaloudet ovat pystyneet kasvattamaan säästöjään ja nettovarallisuuttaan. Inflaation kiihtyminen vuoden 2021 aikana ja vuonna 2022 alkanut korkojen nousu loivat uudenlaisen toimintaympäristön monelle kotitaloudelle ja velalliselle. Inflaation kiihtymiseen vaikuttivat mm. kallistunut öljyn hinta ja koronapandemiaan liittyvät tekijät⁹ sekä sen jälkeen Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa. Energian saatavuus heikkeni Venäjän pakotteiden vuoksi ja samalla energian ja raaka-aineiden hinnat nousivat voimakkaasti. Kotitalouksien elinkustannukset kasvoivat huomattavasti.

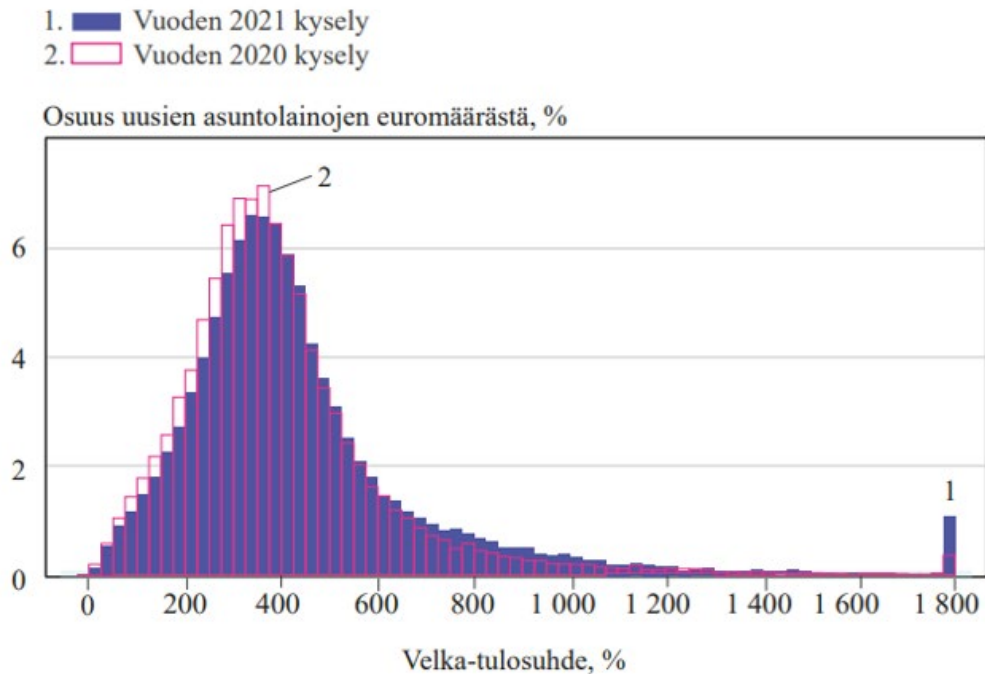
Hillitäkseen kiihtyvää inflaatiota Euroopan keskuspankki aloitti koronnostot kesällä 2022. Koronnostoa ennakoineet markkinakorot olivat nousseet jo tätä aiemmin. Markkinakorkojen nousu välittyi nopeasti sekä uusien että useimpien aiemmin otettujen lainojen korkoihin. Iso osa (yli 90 %) kotitalouslainoista on vaihtuvakorkoisia, joten lainojen korot muuttuvat viitekorkojen mukana lyhyellä viipeellä. Suomen Pankin vuonna 2022 tekemien laskelmien mukaan korkojen nousu kasvattaa tyypillisen uutta asuntolainaa ottaneen kotitalouden lainanhoitomenoja maltillisesti. Korkojen nousu vaikuttaa eniten niihin kotitalouksiin, joiden lainat ovat suuria suhteessa tuloihin.¹⁰ Korkojen nousuun liittyviä riskejä lisää se, että yhä suurempi osa asuntolainosta on myönnetty lainanhakijoille, joilla kokonaisvelkojen suhde käytettävissä oleviin tuloihin on hyvin suuri.¹¹

⁹ Oinonen, S. ja Pönkä, H. (2022) [Koronapandemiasta toipuminen kiihdytti inflaatiota, mutta inflaation ennustetaan taantuvan](#), Suomen Pankki.

¹⁰ Putkuri, H. ja Voutilainen, V. (2022) [Uudet asuntolainat entistä suurempia – yhä merkittävämpi osa myös aiempaa pidempiä](#), Euro & talous, Suomen Pankki.

¹¹ Suomen Pankki (2022). [Heikentävä talous ja kiristyvät rahoitusolot ovat haaste rahoitusvakaudelle](#), Euro & talous, Suomen Pankki.

Kuvio 1. Uudet asuntolainat lainanottajan kokonaisvelkaantumisen mukaan

Lähteet: Finanssivalvonta ja Suomen Pankin laskelmat.

Velka-tulosuhde kuvaa uusia asuntolainoja nostaneiden asiakkaiden kokonaisvelkaantuneisuutta (kaikkien velkojen suhde vuosittaisiin bruttotuloihin). Suhteen jakauma kertoo, kuinka suuri osuus uudesta asuntolainauksesta on myönnetty kullakin asiakkaan velka-tulosuhteen arvolla. Jakauman oikean hännän ääriarvot on niputettu 1 800 prosenttiin.

Osa kotitalouksista on suojassa korkojen nousulta lainoille otettujen korkosuojauksien tai kiinteäkorkoisen lainan turvin. Välitöntä korkoriskiä pienentää myös se, että osaa asuntolainoista lyhennetään kiintein tasaerin. Kiinteässä tasaerälainassa lainan takaisinmaksuaika joustaa korkojen liikkeiden mukaan.¹²

Suomen Pankin tekemien laskelmien mukaan korkojen noustessa suuret lainanhoitokustannukset olisivat yleisempiä pääkaupunki- ja rannikkoseudulla kuin muualla Suomessa. Laskelmissa uusiin asuntolainoihin sovellettiin 6 prosentin korkotasoa ja 25 vuoden takaisinmaksuaikaa. Laskelmien mukaan korkeiksi nousseet lainanhoitokustannukset kohdistuisivat erityisesti asuntosijoittajiin verrattuna ensiasunnonostajiin ja asunnonvaihtajiin. Muista ryhmistä haavoittuvimmassa asemassa olisivat opiskelijat, yrittäjät ja suurituloisten tuloluokassa olevat lainanottajat, sillä näillä ryhmillä oli suhteellisesti korkeamat lainanhoitorasitteet kuin muilla tarkastelluilla ryhmillä.¹³

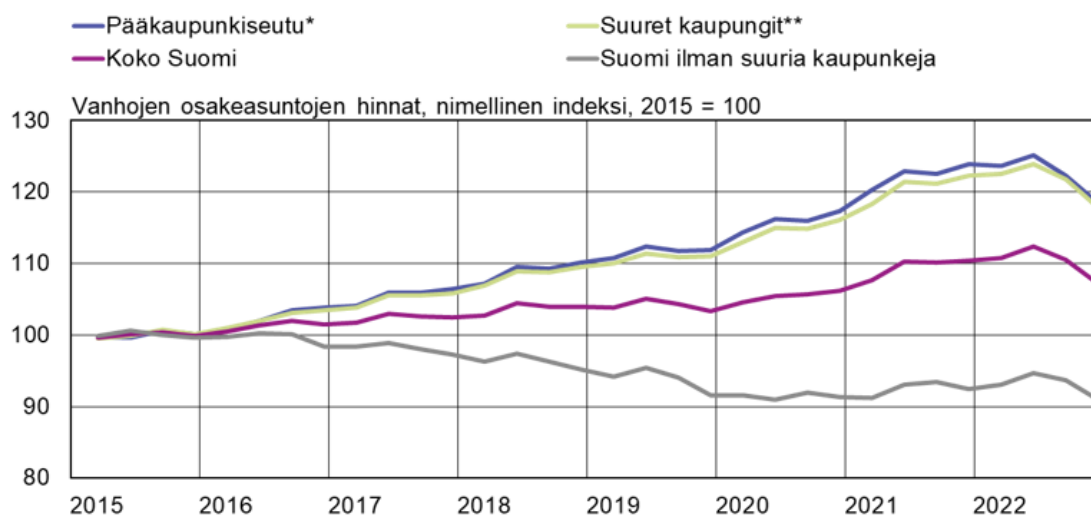
¹² Putkuri, H. ja Voutilainen, V. (2022) [Uudet asuntolainat entistä suurempia – yhä merkittävämpi osa myös aiempaa pidempää](#), Euro & talous 1/2022, Suomen Pankki.

¹³ Honkanen, J. ja Voutilainen, V. (2022) [Suositus asuntolainanhakijoiden lainanhoitorasitteesta sallii pääosin nykyisen kaltaisen lainanannon](#), Euro & talous, Suomen Pankki.

Kasvaneista lainanhoitomenoista huolimatta kotitalouksien lainanhoitokyky pysyi tilastojen valossa vuonna 2022 pääosin hyvänä. Hoitamattomien lainojen eli niiden lainojen, joiden maksut ovat viivästyneet, osuus lainakannasta supistui lähes koko vuoden. Kotitalouslainoista kirjatut luottotappiot ja arvonalentumiset alkoivat kuitenkin kasvaa vuonna 2022. Valtaosa tästä kasvusta tuli vakuudettomiin kulutusluottoihin kirjatuista luottotappioista ja arvonalentumisista. Uudelleen neuvoteltujen lainasopimusten määrä – josta voidaan arvioida sitä, kuinka aktiivisesti kotitaloudet neuvottelevat lyhennysvapaita lainoilleen – pysyi tavanomaisen suuruisena. Suotuisa työmarkkinakehitys ylläpiti myös osaltaan kotitalouksien maksukykyä. Vaikka kotitalouksien lainanhoitokyky on säilynyt toistaiseksi hyvänä, ovat riskit kasvaneet. Kotitaloudet olivat myös joulukuussa 2022 hyvin huolestuneita oman taloutensa tilanteesta, sillä kuluttajien luottamusindikaattorin saldoluku oli historiansa alhaisin.¹⁴

Korkojen nousu ja lisääntynyt epävarmuus heijastuivat asuntojen kysyntään vuonna 2022. Asuntokauppa vaimeni, ja asuntojen hinnat alkoivat laskea. Epävarmuuden kasvu sai kotitaloudet varovaisiksi isompien hankintojen suhteen.^{15,16}

Kuvio 2. Asuntojen hinnoissa jyrkin käänne pääkaupunkiseudulla

* Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen. ** Pääkaupunkiseutu, Turku, Tampere ja Oulu.
Lähde: Tilastokeskus.

Kotitalouksien velkaantuneisuus voi syventää talouden laskukierrettä

Lainojen tunnollinen lyhentäminen ei välttämättä anna kokonaiskuvaa siitä, millaisia seurauksia kasvaneet lainanhoitomenoit voivat kotitaloudelle aiheuttaa. Mikäli lainanhoito uhkaa vaikeutua, velkaantuneet kotitaloudet pyrkivät sopeuttamaan talouttaan – yleensä ensin tinkimällä kulutuksestaan tai käyttämällä ja kerryttämällä säästöjään. Jos suuri määrä kotitalouksia joutuu tällaisessa tilanteessa supistamaan kulutustaan jyrkästi, voi sillä olla merkittäviä kokonaistaloudellisia kerrannaisvaikutuksia. Kotitalouksien maksukyvyyn heikkeneminen ja kulutuksen jyrkkä supistuminen vaikuttavat yritysten tuottamien tuotteiden ja palveluiden kysyntään. Heikentynyt kulutuskysyntä lisää yritysten talousvaikeuksia ja voi puolestaan johtaa yritysten maksuvaikeuksien kasvuun ja konkurssiin ja lisätä työttömyyttä.

¹⁴ Tilastokeskus (2022) Kuluttajien arviot omasta taloudestaan yhä synkemmät joulukuussa 2022, Tilastokeskus.

¹⁵ Putkuri, H. (2023) [Suurten kaupunkien asuntomarkkinoilla käänne – mitä on odotettavissa?](#), Euro & talous, Suomen Pankki.

¹⁶ Ahoniemi, K. (2022) [Asuntojen hinnat laskussa Pohjoismaissa – pankit kestävät riskejä hyvin](#), Euro & talous, Suomen Pankki.

Yritysten talousvaikeudet voivat aiheuttaa pankeille luottotappioita, mikä heikentää pankkien vakavaraisuutta ja luotonantokykyä.¹⁷

Suomen Pankin joulukuun ennusteen yhteydessä julkaistussa vaihtoehtoislaskelmassa tarkasteltiin, millaisia vaikutuksia ennakoitua heikommalla talouskehityksellä olisi kotitalouksien tilanteeseen. Oletuksena mallissa oli, että osa kotitalouksista on ns. luotto- tai likviditeettirajoitteisia eli nämä kotitaloudet eivät pystyisi reagoimaan ostovoimansa supistumiseen käyttämällä säästöjään tai ottamalla uutta lainaa, vaan joutuisivat leikkaamaan kulutustaan. Tämä heikentää näiden kotitalouksien kykyä sopeutua ostovoiman heikkenemiseen ja nouseviin korkoihin. Korkojen noustessa velallisten kotitalouksien lainanhoitomenot kasvavat ja luottorajoitteiden vuosi osa kotitalouksista joutuu supistamaan voimakkaasti kulutustaan. Tällaisessa tilanteessa BKT:n supistuminen on voimakkaampaa kuin tilanteessa, jossa kotitalouksien ei tarvitse vähentää kulutusta yhtä paljon.¹⁸

Oman haavoittuvuuden Suomen talouteen tuo lisäksi kotitalouksien suuri velkaantuneisuus muissa Pohjoismaissa. Muissa Pohjoismaissa, kuten Suomessakin, pankkien luotonanto koostuu suurelta osin asuntolainoista ja lainoista kiinteistöalalle. Koska Suomi on tiiviisti sidoksissa muihin Pohjoismaihin – erityisesti tiiviisti kytkeytyneen pankkisektorin kautta – voivat muiden Pohjoismaiden pankkien kohtamat ongelmat levitä nopeasti myös Suomen pankkisektoriin.¹⁹ Esimerkiksi luottotappioiden lisääntyminen ja siten pankkien vakavaraisuuden heikentyminen yhdessä maassa voivat kiristää rahoitusoloja kaikissa maissa, joissa pankki monikansallisesti toimii. Erityisesti suuri ja kasvava kotitalouksien velkaantuneisuus ja asuntomarkkinoiden häiriöt muissa Pohjoismaissa kasvattavat Suomen realitalouden todennäköisyyttä kohdata negatiivisia häiriöitä.

Kotitalouksien liiallisen velkaantumisen hillitsemiseen tarvitaan entistä tehokkaampia keinoja

Taloushistoria on osoittanut, että niiden maiden, joissa kotitalouksien velkaantuneisuus on kasvanut suureksi, laskusuhdanteet ovat jyrkempiä ja pidempiä ja palautuminen taantumasta on hitaampaa²⁰. Suomen Pankki on jo pitkään ollut huolissaan kotitalouksien suureksi kasvaneesta velkaantuneisuudesta ja sen mukanaan tuomista lisääntyneistä riskeistä. Myös Euroopan järjestelmäriskikomitea on varoittanut Suomea kotitalouksien kasvaneesta velkaantuneisuudesta ja suositellut Suomelle uusia välineitä, joilla liiallista velkaantumista voitaisiin hillitä²¹. Kansainvälinen valuuttarahasto on lisäksi suositellut, että Suomi laajentaa kysyntäperusteisten makrovälineiden käyttöä esimerkiksi ottamalla käyttöön tulosidonnaisen enimmäisvelkasuhteen²².

Suomessa käytössä olevalla asuntolainojen enimmäisluototussuhteella rajoitetaan annettuihin vakuuksiin nähden liian suurien lainojen myöntämistä. Lisäksi Finanssivalvonnan johtokunta on vuodesta 2010 saakka suositellut pankeja varmistamaan, että lainanottaja selviää veloistaan myös nykyistä korkeammalla korkotasolla (6 %) ja kykenee tällä korkotasolla maksamaan lainansa takaisin 25 vuodessa. Kesäkuussa 2022 Finanssivalvonnan johtokunta antoi tarkennuksia tämän maksuvaralaskelman tekemiseen. Sen lisäksi että velallisen tulisi selviytyä kaikkien velkojen takaisinmaksusta 25 vuodessa 6 prosentin korolla, ei näin kuormitetut lainanhoitomenot saisi pääsääntöisesti nousta yli 60 prosenttiin lainanhakijan nettotuloista. Täsmennetty suositus tuli voimaan tammikuussa 2023. Suosituksen tavoitteena on yhtäältä vahvistaa kotitalouksien kykyä kestää korkojen nousu ja toisaalta vahvistaa luoton-saajien ja kansantalouden varautumista erilaisiin odottamattomiin sokkeihin.

Heinäkuun 2023 alussa voimaan tuleva lainsäädäntö kotitalouksien velkaantumisen hillitsemiseksi parantaa monelta osin lainanottajien riskinkestävyyttä. Laki asettaa asuntolainoille pääsääntöisesti 30

¹⁷ Putkuri, H. (2019) [Runsaasti velkaantuneet vähentävät kulutusta, kun talouskasvu alkaa hidastua](#), Euro & talous, Suomen Pankki.

¹⁸ Suomen Pankki (2022) [Kotitalouksien kulutus voi olla kovilla energiakriisissä](#), Euro & talous, Suomen Pankki.

¹⁹ Ahoniemi, K. ja Nyholm, J. (2022) [Pohjoismaiset asuntomarkkinariskit voivat heijastua Suomen talouteen](#), Euro & talous, Suomen Pankki.

²⁰ Putkuri, H. (2019) [Runsaasti velkaantuneet vähentävät kulutusta, kun talouskasvu alkaa hidastua](#), Euro & talous, Suomen Pankki.

²¹ Euroopan järjestelmäriskikomitea (2019) Euroopan järjestelmäriskikomitean suositus keskipitkän aikavälin haavoittuvuuksista asuinkiinteistösektorilla Suomessa ja European Systemic Risk Board (2022), Compliance report.

²² International Monetary Fund (2023) Finland: Financial System Stability Assessment, Country Report No. 2023/039.

vuoden enimmäistakaisinmaksuajan. Laki sisältää myös rajoitteita uudisrakentamiseen otetuille taloyhtiölainoille. Uudisrakentamiseen myönnetyt taloyhtiönlainat voivat olla enintään 60 % myytävien asuntojen velattomasta hinnasta. Sama 30 vuoden katto takaisinmaksuajalle koskee myös taloyhtiölainoja, eikä niissä voi käyttää lyhennysvapaita ensimmäisten 5 vuoden aikana rakennuksen valmistumisesta. Ensimmäisen vuoden aikana lyhennysvapaat ovat kuitenkin sallittuja.

Finanssisektorin varautumisella tuetaan yhteiskunnan toiminnan jatkuvuutta kaikissa oloissa

Terhi Wathén, maksujärjestelmät-osasto

Päivittäismaksamisen turvaaminen vakavassa häiriötilanteessa ja poikkeusoloissa

Pankit ja muut maksupalveluntarjoajat siirtyivät käyttämään yhteiseurooppalaisia maksamisen järjestelmiä 2000-luvun alkuvuosina. Myös yksittäisten pankkien omia prosesseja on siirretty niiden ulkomailla sijaitseviin toimintayksiköihin tai ulkomaisille alihankkijoille. Pitkäkestoiset häiriöt näissä toiminnoissa vaikuttaisivat merkittävästi maksu- ja arvopaperiliikenteen toimintakykyyn Suomessa.

Kansainvälisen turvallisuustilanteen epävakaus heijastuu myös rahoitussektoriin. Sekä Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa että Suomen Nato-jäsenyyso prosessi ovat nostaneet Suomen kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvaa uhkaa fyysisessä ja kyberympäristössä. Maailmanlaajuisestikin kyberhyökkäysten määrä kasvaa, ja hyökkäykset kohdistuvat suoraan myös suomalaisiin organisaatioihin. Hyökkäyksiä tai kartoitustoimintaa on havaittu Suomessa myös huoltovarmuuskriittisissä organisaatioissa.

Suomessa yksittäiset toimijat, kuten pankit, ovat pitkään kehittäneet varautumista erilaisiin häiriötilanteisiin. Tätä täydentämään viranomaiset ovat luoneet varajärjestelyn päivittäismaksamisen turvaamiseksi siltä varalta, että yhteiskunnan vakavissa häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa ei voitaisi käyttää normaaleja eurooppalaisia maksujärjestelmiä tai joidenkin pankkien järjestelmiä. Päivittäismaksamisen varajärjestelmien luominen on osa viranomaisten normaalia varautumistoimintaa, mutta Euroopan turvallisuuspoliittinen tilanne keväällä 2022 kiihdytti ratkaisun toteuttamista. Varajärjestelmän toimeenpano vaati tarkennuksia lainsäädäntöön, ja laki eräistä huoltovarmuuden turvaamisen järjestelyistä rahoituslalla²³ (666/2022) astui voimaan 11.7.2022. Varajärjestelmällä parannetaan yhteiskunnan kriisinsietokykyä entisestään.

Rahoitusvakausvirasto loi viime vuonna valmiudet lainsäädännön mukaisen huoltovarmuustilijärjestelmän käyttöönottoon. Mikäli suomalainen pankki tai Suomessa toimiva ulkomaisen pankin merkittävä sivuliike kärsisi vakavasta ja pitkäaikaisesta toimintahäiriöstä, sen asiakkaiden tili- ja korttipalvelut voitaisiin tuottaa huoltovarmuustilijärjestelmässä. Asiakkuus pankissa säilyisi ennallaan. Häiriöstä kärsivän pankin asiakas voisi tehdä kotimaisia tilisiirtoja omalta pankkitililtään ja vastaanottaa maksuja tililleen, maksaa debit-kortilla sekä nostaa käteistä tietyiltä automaateilta. Huoltovarmuustilijärjestelmän toimintaedellytyksenä on, että pankit raportoivat tiedot asiakkaiden tileistä ja debit-korteista säännöllisesti Rahoitusvakausvirastolle.

Tilanteessa, jossa yksittäisellä pankilla on pitkäaikaisia toimintahäiriöitä tai normaaleja eurooppalaisia maksujärjestelmiä ei voitaisi käyttää, Suomen Pankin tehtävänä on turvata kotimainen maksuliikenne pankkien välillä.

Päivittäismaksamisen varajärjestelmä valmisteltiin valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, Suomen Pankin, Finanssivalvonnan ja Rahoitusvakausviraston yhteistyönä. Toteutusvaiheessa mukana oli myös pankki- ja maksupalvelusektorin sekä päivittäismaksamisen kannalta kriittisiä toimijoita, kuten vähittäiskaupan yrityksiä.

Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteko ja päätös huoltovarmuuden tavoitteista

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle historian ensimmäisen huoltovarmuusselonteon syyskuussa 2022. Siinä määritellään myös keskeiset tavoitteet huoltovarmuuden kehittämiseksi vuoteen 2030 mennessä. Selonteossa tunnistettujen toimien ja niiden tavoitteiden uudelleen määrittelemisellä varmistetaan huoltovarmuuden riittävä taso osana yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.

²³ Ks. <https://www.edilex.fi/lainsaadanto/20220666>.

Huoltovarmuus tarkoittaa varautumista kriiseihin ja häiriötilanteisiin sekä jatkuvuudenhallintaa, jotta väestön toimeentulon, talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämätön tuotanto, palvelut ja infrastruktuuri voidaan turvata vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa. Huoltovarmuus perustuu julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön.

Selonteon mukaan Suomen rahoitusmarkkinoiden varautumisen taso ei tällä hetkellä täysin vastaa yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa asetettuja linjauksia ja valtioneuvoston asettamia varautumisen tavoitteita. Rahoitusmarkkinapalveluja tarjoavien yritysten varautumisvelvollisuutta koskeva sääntely on yleisluonteista. Tähän tullaan kiinnittämään huomioita selonteon mukaisessa kehittämistyössä.

Selonteon yhtenä osa-alueena on huoltovarmuuden tavoitteista annetun päätöksen päivittäminen. Päätös uudistetaan vuoden 2023 aikana ja siinä määritetään kansalliset ja sektorikohtaiset huoltovarmuuden tavoitteet ja painopisteet. Työstä vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Päivitystyössä yhteensovitaan kriittisiin infrastruktuureihin liittyvät sektorikohtaiset varautumisvastuut sekä valtioneuvostotason toimet.

Sääntely osana infrastruktuurin kriisinkestävyttä

EU-tasolla on astunut voimaan useita sääntelyjä, jotka vaikuttavat suomalaiseen huoltovarmuus- ja varautumistyöhön jatkossa. Keskeisimpiä näistä ovat kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva CER-direktiivi (Resilience of Critical Entities) sekä NIS2-direktiivi (ns. kyberturvallisuudsdirektiivi), jotka astuivat voimaan 16.1.2023. CER-direktiivin tarkoituksena on parantaa Euroopan unionin kannalta välttämättömien palvelujen häiriönsietokykyä, ylläpitää yhteiskunnan elintärkeitä ja taloudellisia toimintoja sekä varmistaa, että sisämarkkinoilla toimivilta kriittisiltä toimijoilta edellytetään jatkossa yhdenmukaista varautumisen tasoa. NIS2-direktiivillä päivitetään EU:n verkko- ja tietoturvadirektiivi (NIS) vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä. Uuden NIS2-direktiivin tavoitteena on vahvistaa sekä EU:n yhteistä että jäsenvaltioiden kansallista kyberturvallisuuden tasoa kriittisiksi katsottujen sektoreiden ja toimijoiden osalta.

Finanssialan digitaalista häiriönsietokykyä koskevan asetuksen (DORA, Digital Operational Resilience Act) tavoitteena on tehostaa rahoitusmarkkinatoimijoiden ICT-riskien hallintaa ja järjestelmien testausta sekä valvojien tietoisuutta valvottavien kohtaamista kyberriskeistä. CER- ja NIS2-direktiivin sekä DORA-asetuksen toimeenpanossa tulee varmistaa niiden kansallinen yhteensovittaminen.

Suomen Pankin taloudellinen tulos heikkenee korkojen noustessa

Juha Niemelä, markkinaoperaatiot-osasto, ja Antti Nurminen, hallinto-osasto

Suomen Pankin taloudellinen tulos syntyy keskeisin osin keskuspankkitehtävien suorittamisen seurauksena. Vuoden 2022 loppupuolelta alkanut korkojen voimakas nousu heikentää Suomen Pankin tulosta merkittävästi lähivuosina.

Taseen rakenne määräytyy keskuspankkitehtävistä

Suomen Pankki on kansallinen *keskuspankki* ja *eurojärjestelmän jäsen*. Sen keskeisenä tehtävänä on toteuttaa osaltaan Euroopan keskuspankin neuvoston määrittelemää rahapolitiikkaa. Merkittävä osa Suomen Pankin taseen eristä perustuu EKP:n rahapolitiikan toteuttamiseen. Hoitaessaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän tehtäviä Suomen Pankki toimii Euroopan keskuspankin suuntaviivojen ja ohjeiden mukaisesti.

Suomen Pankin yksinkertaistettu tase on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Suomen Pankin yksinkertaistettu tase (mrd. euroa) 31.12.2022

Varat		Velat	
Rahapolitiikkaan liittyvät saamiset	126	Setelistö	27
vastapuolipankeille myönnetyt lainat			
osto-ohjelmien arvopaperiomistukset		Keskuspankkitalletukset	139
Rahoitusvarallisuus	15	IMF-erät	4
Valuuttavaranto			
Pitkäaikaiset sijoitukset		Oman pääoman erät	12
Kulta			
IMF-erät		Muut velat	9
Eurojärjestelmän sisäiset saamiset	48		
Muut varat	1		
Yhteensä	190	Yhteensä	190

Taseen saamiset koostuvat rahapolitiikan saamisista, rahoitusvarallisuudesta ja eurojärjestelmän sisäisistä saamisista.

Rahapoliittiset saamiset muodostuvat instrumenteista, joilla Suomen Pankki toteuttaa EKP:n päättämää rahapolitiikkaa osana eurojärjestelmää. Näitä ovat keskuspankin luotot pankeille sekä rahapolitiikan arvopapereiden osto-ohjelmien puitteissa hankitut arvopaperit.

Rahoitusvarallisuus sijoitetaan korko-, osake- ja kiinteistömarkkinoille. Lisäksi Suomen Pankki omistaa kultavarannon. Näiden sijoitusten tuotot ja riskit Suomen Pankki kantaa itse.

Suurin osa eurojärjestelmän sisäisistä saamisista on ns. Target2-saamisia, joille maksetaan EKP:n perusrahoitusoperaatioiden korkoa.

Taseen velkapuolen suurimmat erät muodostuvat liikkeessä olevista seteleistä, rahapolitiikkaan liittyvistä suomalaisten liikepankkien talletuksista, rahapolitiikan ulkopuolisista talletuksista keskuspankkiin sekä varsinaisesta omasta pääomasta, varauksista ja arvomuutostileistä.

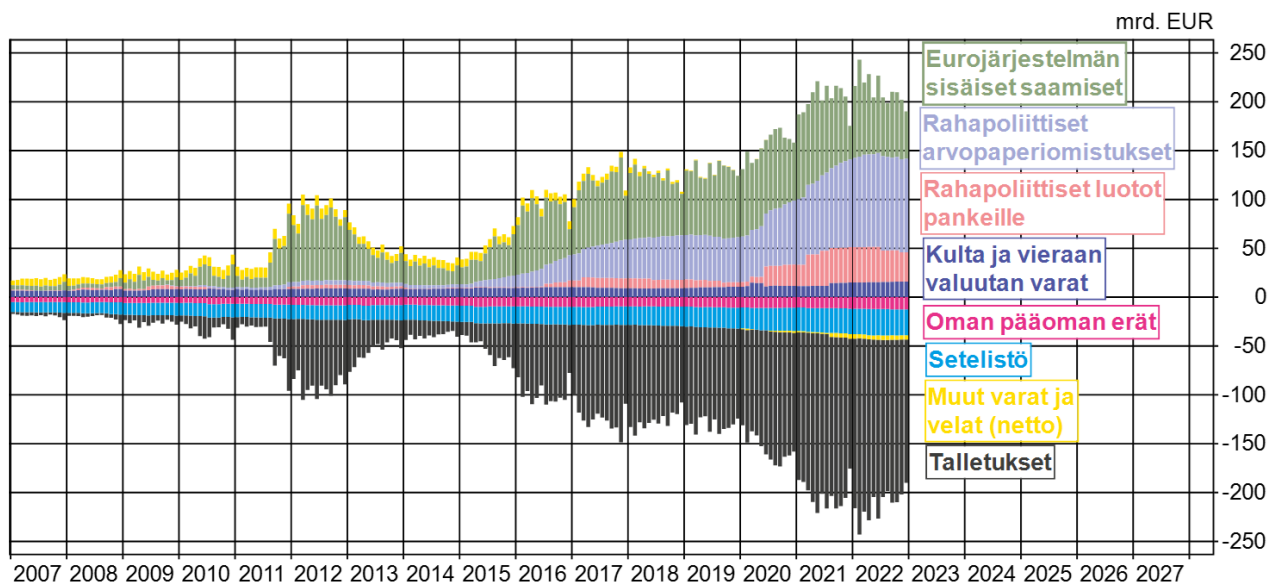
Merkittävä erä on pankkien keskuspankkitalletusten määrä, jossa näkyvät koko euroalueella harjoitettu rahapolitiikka ja Suomen Pankin tiliasiakkaina olevien pankkien maksuvalmiustilanne. Tällä hetkellä pankkien keskuspankkitalletuksille maksetaan EKP:n yötalletuskorkoa.

Pankkien keskuspankkitalletusten korko muuttuu ohjaukorkoja muutettaessa, ts. talletusten aiheuttama korkokustannus keskuspankille kasvaa korkojen nousun mukana.

Suomen Pankin tase on kasvanut rahapolitiikkatoimien johdosta

Rahapolitiikan toteutus on viime vuosina painottunut arvopapereiden osto-ohjelmiin ja rahoitusoperaatioihin rahapolitiikan vastapuolipankeille. Tästä on seurannut, että keskuspankkien taseet ovat kasvaneet voimakkaasti. Suomen Pankin taseen kehittyminen on esitetty kuviossa 1.

Kuvio 1. Suomen Pankin taseen kehitys

Lähde: Suomen Pankki.

Kiinteäkorkoiset rahapoliittisista syistä hankitut arvopaperit on rahoitettu vaihtuvakorkoisilla keskuspankkitalletuksilla

Taseen varojen puolella olevat rahapolitiikan toteutukseen liittyvät arvopaperiomistukset muodostuvat kiinteäkorkoisista velkakirjoista. Osto-ohjelmilla ja luotto-operaatioilla luotu likviditeetti näkyy taseen velkapuolella vaihtuvakorkoisten keskuspankkitalletusten kasvuna. Tämä ero taseen varojen ja velkojen korkosidonnaisuudessa aiheuttaa Suomen Pankin taseeseen rakenteellisen korkoriskiaseman.

Rahapoliittisissa arvopapereiden osto-ohjelmissa Suomen Pankki ostaa Suomen valtion ja yksityisen sektorin liikkeeseen laskemia velkakirjoja. Valtionlainaostojen tuotot ja riskit kohdistuvat ostoja toteutaville kansallisille keskuspankeille, muissa osto-ohjelmissa tuotot ja riskit jaetaan eurojärjestelmän kesken pääoma-avainten suhteessa. Ostojen tulosvaikutus koostuu kahdesta osasta: itse velkakirjan tuotosta juoksuaikanaan (taseen varat-puoli) sekä velkakirjan keskuspankille aiheuttamasta rahoituskustannuksesta velkakirjan juoksuaikana. Velkakirjaostot rahoitetaan keskuspankin luomalla ylimääräisellä likviditeetillä, joka ilmenee taseen velkapuolen keskuspankkitalletuksina. Ostetut velkakirjat ovat lähes kaikki kiinteäkorkoisia instrumentteja, kun taas rahoituskorko on vaihtuva.

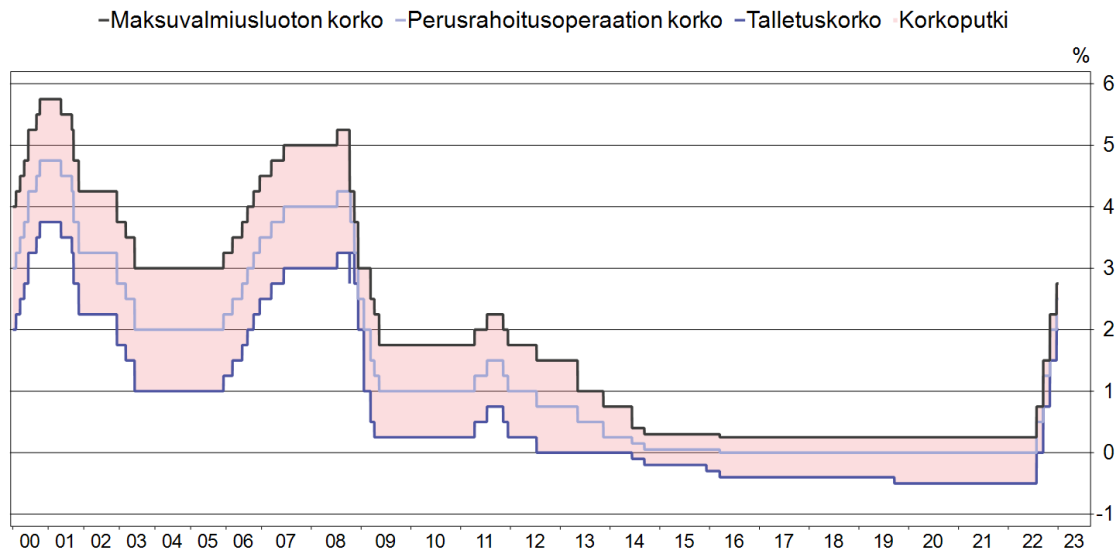
Rahapoliittisten osto-ohjelmien velkakirjoja ei arvosteta markkina-arvoperusteisesti, vaan niihin sovelletaan jaksotetun hankintamenon menetelmää. Velkakirjat pidetään pankin taseessa lähtökohtaisesti erääntymiseen saakka. Korkojen noutua näiden instrumenttien markkina-arvot ovat laskeneet huomattavasti niiden kirjanpitoarvoja pienemmiksi. Suurin osa Suomen Pankin taseessa olevista rahapoliittisten osto-ohjelmien velkakirjoista on Suomen valtion liikkeeseen laskemia. Korkotason nousun/laskun aiheuttama tappio/voitto realisoituu instrumentin pitoperiodin aikana vain, mikäli instrumentti myydään ennen erääntymistä tai velkakirjan liikkeeseenlaskija ajautuu maksukyvyttömyyteen. Näin ollen näiden velkakirjojen hintamuutokset eivät lähtökohtaisesti näy Suomen Pankin tuloksessa. Velkakirjoille suoritetaan vuosittain arvonalentumistestaus mahdollisen luottoriskivaruuden määrittämiseksi.

Eurojärjestelmä päättää liikepankkien keskuspankkitalletuksille maksettavan korkotason rahapoliittisin perustein, ei keskuspankin oman tuloksen optimoinnin lähtökohdista. Korkopäätös vaikuttaa välittömästi Suomen Pankin korkokustannuksiin. Näin ollen talletuksille maksettavan keskeisen ohjauksen eli yötalletuskoron nosto heikentää Suomen Pankin korkokatetta.

Suomen Pankin tulospöytä

Pitkään jatkuneen poikkeuksellisen alhaisen koron jakson jälkeen EKP on nostanut vuoden 2022 toiselta puoliskolta alkaen ohjaukorkoja viidesti, yhteensä 300 korkopistettä. Näin ollen keskuspankkitalletuksille maksettava korko on noussut negatiivisesta positiiviseksi. Suomen Pankin osuus eurojärjestelmään tehdyistä keskuspankkitalletuksista oli vuoden 2022 päättyessä 73,4 mrd. euroa. Tämä kasvanut rahoituskustannus painaa Suomen Pankin tuloksen lähivuosina tappiolliseksi vuoden 2023 alun tilanteessa vallitsevien korko-odotusten perusteella.

Kuvio 2. EKP:n ohjaukorot

Tulevien vuosien mahdollisten tappioiden määrä tulee keskeisesti riippumaan vallitsevasta korkotasosta ja taseen koon kehityksestä. EKP:n ennakoivan viestinnän ja markkinoiden korko-odotusten perusteella ohjaukorkoja nostetaan edelleen vuoden 2023 aikana hintavakaustavoitteen saavuttamiseksi. Arvopapereiden netto-ostovaiheesta on siirrytty arvopapereiden uudelleensijoitusvaiheeseen, ja EKP aloittaa omistusten pienentämisen rajoittamalla uudelleensijoituksia maaliskuussa 2023. Taseen rakenteellinen korkoriski pienenee kiinteäkorkoisten velkainstrumenttien erääntyessä.

Vuoden 2023 alun markkinoiden korko-odotusten ja voimassa olevien rahapolitiittisten päätösten perusteella Suomen Pankin tuloksen arvioidaan olevan tappiollinen lähivuosina. Taseen korkoherkkyyden kokoluokka on 500 milj. euroa per yhden prosenttiyksikön koronnousu.

Suomen Pankki on varautunut koronnouluun ja muihin riskeihin riskivarauksiaan pitkäjänteisesti kartuttamalla. On selvää, että riskipuskureita joudutaan käyttämään tulevina vuosina. Suomen Pankin riskipuskurit riittävät kattamaan alkuvuoden 2023 markkinaodotusten mukaista korkokehitystä vastaavat tappiot.

Suomen Pankin voitonjako valtiolle

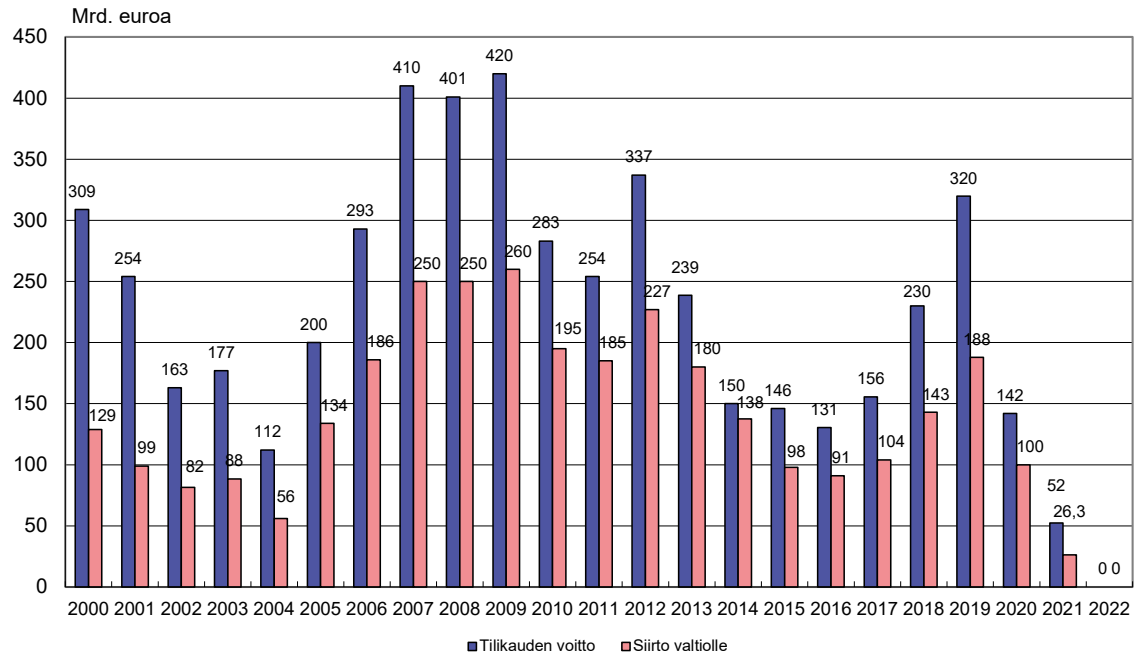
Laki Suomen Pankista (21 §) määrää pankin voitonjako seuraavasti: "Suomen Pankin voitosta, sen jälkeen kun Euroopan keskuspankkijärjestelmässä kertyvä rahoitustulo on tilinpäätöksessä otettu huomioon, käytetään puolet vararahaston kartuttamiseen. Muu osa ylijäämästä siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin. Pankkivaltuusto voi päättää voiton käyttämisestä toisin, jos se pankin taloudellisen aseman tai vararahaston suuruuden vuoksi on perusteltua. Valtion tarpeisiin käytettävän voiton osan käytöstä päättää eduskunta. Jos tilinpäätös on tappiollinen, tappio on katettava vararahastosta. Siltä osin kuin vararahasto ei riitä, tappio voidaan jättää kattamatta toistaiseksi. Seuraavien vuosien voitto on ensisijaisesti käytettävä kattamatta jääneiden tappioiden kattamiseen."

Edellä esitetyn perusteella Suomen Pankin tuloksen käsittely on epäsymmetrinen: voitoista osa jaetaan pääsäännön mukaan valtiolle, mutta valtio ei osallistu tappioiden kattamiseen, vaan tappiot on katettava varauksista, tarvittaessa vararahastosta tai, viimeisenä vaihtoehtona, ne on aktivoitava taseeseen ja korvattava myöhempien vuosien tuloksesta.

Suomen Pankki on siirtänyt valtiolle vuosina 2000–2021 yhteensä 3 208 milj. euroa. Vaikka tuloksessa on ollut vaihtelua, vakiintunut tasepolitiikka on mahdollistanut keskimäärin yli 100 milj. euron vuotuisen voitonjaon euroaikana.

Pitkään jatkuneeseen voitonjakoon on nyt tullut keskeytys, sillä tämänhetkisten tulostulosten perusteella Suomen Pankin tulos ei mahdollista voitonjakoa valtiolle lähivuosien aikana.

Kuvio 3. Suomen Pankin voitonjako valtiolle

Lähde: Suomen Pankki.

Liite 1. Suomen Pankin tilinpäätös vuodelta 2022

Pankkivaltuusto vahvisti kokouksessaan 24.3.2023 Suomen Pankin tuloslaskelman ja taseen vuodelta 2022 sekä päätti tilikauden 2022 tulosta koskevaksi toimenpiteeksi, että tilikaudelta 2022 ei jaeta voittoa.

Tilinpäätös

24.3.2023

Suomen Pankin tilintarkastettu tulos tilikaudelta 2022 on nolla euroa varausten purun jälkeen. Valuutta- ja hintaerovarausta purettiin 165 milj. euroa kattamaan rahoitusvarallisuuden arvostustappioita, jotka johtuivat pääasiassa dollarimääräisten arvopapereiden markkina-arvon laskusta. Lisäksi yleisvarausta purettiin 47 milj. euroa kattamaan negatiivinen toiminnallinen tulos.

Korkojen nousu on heikentänyt Suomen Pankin tulosta. Suomen Pankki on varautunut korkojen nousuun vahvistamalla riskivarauksiaan jo alhaisten korkojen kaudella. Myös lähivuosien tulosnäkymät ovat heikot, ja riskivarauksia joudutaan edelleen purkamaan.

Koronakriisin aikana eurojärjestelmä lisäsi rahapoliittisia ostoja ja myönsi pidempiaikaisia edullisia luottoja pankeille. Tämä kasvatti edelleen Suomen Pankin tasetta. Keskuspankille taloudellinen tulos on seuraus keskuspankin tehtävien hoidosta eikä sen toiminnan ensisijainen päämäärä.

Suomen Pankki on ostanut rahapoliittisten ohjelmien kautta velkakirjoja, joista merkittävä osa on Suomen julkisen sektorin liikkeeseen laskemia ja jotka ovat pitkäaikaisia ja kiinteäkorkoisia. Ne on rahoitettu liikepankkien keskuspankkitalletuksilla, joille maksetaan EKP:n talletuskorkoa. Varojen ja velkojen erilainen korkosidonnaisuus luo keskuspankin taseeseen rakenteellista korkoriskiä.

Vuonna 2022 Euroopan keskuspankki aloitti koronnostot liian nopean inflaation vuoksi. Tämä on lisännyt liikepankkien talletuksille maksettavia korkomenoja ja siten heikentänyt välittömästi Suomen Pankin korkokatetta. Vuoden 2022 korkokate 459 milj. euroa on lähes 200 milj. euroa pienempi kuin edellisenä vuonna.

Tase

31.12.2022

Milj. euroa		31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA			
1	Kulta ja kultasaamiset	2 690	2 537
2	Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	12 430	12 180
	Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF)	5 314	5 016
	Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset	7 116	7 164
3	Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	172	360
4	Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	–	–
5	Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille	30 096	36 113
6	Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	16	0
7	Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	95 900	90 001
	Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit	95 745	89 825
	Muut arvopaperit	156	176
8	Eurojärjestelmän sisäiset saamiset	47 769	33 983
	Osudet EKP:ssä	188	177

Milj. euroa		31.12.2022	31.12.2021
	Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset	741	741
	Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset	8 010	8 263
	Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)	38 830	24 802
9	Muut saamiset	737	608
	Euroalueen metallirahat	41	38
	Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus	87	92
	Muu vaihto-omaisuus	33	34
	Muut	577	444
Yhteensä		189 811	175 782

Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Milj. euroa		31.12.2022	31.12.2021
VASTATTAVAA			
1	Liikkeessä olevat setelit	26 567	26 100
2	Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	138 697	124 607
	Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	4 684	101 054
	Yön yli -talletukset (talletusmahdollisuus)	134 013	23 553
3	Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	354	306
4	Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	1 733	2 708
5	Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	5 891	5 388
6	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	–	–
7	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	–	–
8	IMF:n myöntämien erityisten nosto-oikeuksien vastaerä	4 381	4 326
9	Eurojärjestelmän sisäiset velat	–	–

Miiij. euroa		31.12.2022	31.12.2021
10	Muut velat	522	448
11	Arvonmuutostilit	3 628	3 623
12	Varaukset	5 095	5 309
13	Oma pääoma ja rahastot	2 941	2 915
	Kantarahasto	841	841
	Vararahasto	2 100	2 074
14	Tilikauden voitto	–	52
Yhteensä		189 811	175 782

Helsingissä 28. helmikuuta 2023

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA

Olli Rehn, johtokunnan puheenjohtaja

Marja Nykänen, johtokunnan varapuheenjohtaja

Tuomas Välimäki, johtokunnan jäsen

Tuloslaskelma

31.12.2022

Milj. euroa		1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
1	Korkotuotot	1 125	981
2	Korkokulut	-666	-323
3	KORKOKATE	459	658
4	Valuuttakurssierot	59	5
5	Arvopapereiden hintaerot	19	44
6	Valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot	-244	-28
7	Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos	165	-21
	RAHOITUSKATE	458	658
8	Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista	-6	-5
9	Rahoitustulon netto-osuus	-422	-483
10	Osuus EKP:n voitosta	1	7
11	Tuotot muista kantaosakkeista ja voitto-osuuksista	4	9
	KESKUSPANKKIERIEN KATE	35	186
12	Muut tuotot	44	44
	Toimintakulut	-126	-120

Milj. euroa		1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
13	Henkilöstökulut	-62	-61
14	Eläkerahastomaksu	-10	-10
15	Hallinnolliset kulut	-38	-35
16	Poistot käyttöomaisuudesta	-10	-9
17	Setelien hankintakulut	-6	-5
18	Muut kulut	-0	-0
TOIMINNALLINEN TULOS		-47	110
Eläkerahaston tulos		-	-
19	Eläkerahaston tuotot	31	31
20	Eläkerahaston kulut	-31	-31
21	Varausten muutos	47	-58
22	TILIKAUDEN TULOS	-	52

Helsingissä 28. helmikuuta 2023

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA

Olli Rehn, johtokunnan puheenjohtaja

Marja Nykänen, johtokunnan varapuheenjohtaja

Tuomas Välimäki, johtokunnan jäsen

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

31.12.2022

1. Yleiset laatimisperiaatteet

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11. pykälän mukaisesti pankin tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Suomen Pankin tuloslaskelma sisältää myös Suomen Pankin eläkerahaston ja Finanssivalvonnan tuotot ja kulut. EKPJ:n suuntaviivat yhdenmukaistetusta kirjanpidosta eivät säätele eläkerahaston kirjanpitoa.

2. Valuutta- ja kultamääräisten erien arvostaminen

Valuutta- ja kultamääräiset erät on tilinpäätöksessä muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssseja. Erät on arvostettu valuuttakohtaisesti. Valuuttakursseista johtuva arvostusero käsitellään erillään arvopapereiden hintojen muutoksesta johtuvasta erosta. Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonmuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Kullan hinnanmuutos- ja kurssimuutoserot käsitellään yhtenä eränä. Tilikauden aikana realisoituneiden valuuttakurssivoittojen ja -tappioiden laskemisessa on käytetty päivittäisen nettokeskihinnan menetelmää. Tilinpäätöksessä käytetyt kurssit käyvät ilmi seuraavasta taulukosta.

Valuutta	31.12.2022	31.12.2021
Yhdysvaltain dollari	1,0666	1,1326
Japanin jeni	140,6600	130,3800
Ruotsin kruunu	11,1218	10,2503
Sveitsin frangi	0,9847	1,0331
Englannin punta	0,8869	0,8403
Kanadan dollari	1,4440	1,4393
Erityiset nosto-oikeudet (SDR)	0,7989	0,8091
Kulta	1 706,0750	1 609,4830

3. Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tuotot ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Realisoituneet tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan.

Joukkovelkakirjalainojen hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan niiden juoksuajalle. Joukkovelkakirjalainojen hintaeroista johtuvien voittojen ja tappioiden laskemisessa on käytetty arvopapereiden keskihinnan menetelmää.

Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvomuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvomuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Sekä valuutta- että euomääräiset arvopaperit on arvostettu arvopaperilajeittain. Jos arvopaperilajista tai valuutasta kirjataan tilinpäätökseen realisoitumattomia tappioita, tämän arvopaperilajin keskihintaa tai valuutan nettokeskikurssia muutetaan vastaavasti ennen seuraavan tilikauden alkua.

Arvopapereiden takaisinmyyntisitoumukset eli käänteiset reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina talletuksina vastaavaa-puolelle. Arvopapereiden takaisinostositoumukset eli reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina luottoina vastattavaa-puolelle. Repo-sopimuksilla myydyt arvopaperit jäävät Suomen Pankin taseeseen.

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät joukkovelkakirjalainat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella.

Muut kuin rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit ja vastaavat saamiset arvostetaan arvopaperikohtaisesti joko tilinpäätöspäivän markkinoiden keskihinnan tai tilinpäätöspäivän tuottokäyrän perusteella. Vuoden 2022 arvostuksessa on käytetty markkinoiden keskihintaa 30.12.2022.

Jälkimarkkinakelpoiset sijoitusrahastot arvostetaan markkinahintaan nettoperusteisesti (rahastokohtaisesti) eikä niiden sisältämien omaisuuserien perusteella, mutta edellytetään, että ne täyttävät tietyt ennalta määritetyt kriteerit, jotka liittyvät lähinnä Suomen Pankin vaikutusvaltaan rahaston päivittäisessä toiminnassa, rahaston oikeudelliseen asemaan ja sijoituksen kehityksen arviointiin. Eri jälkimarkkinakelpoisten sijoitusrahastojen arvostustuloksia ei nettouteta keskenään.

Kiinteistörahastot arvostetaan viimeisimmän saatavilla olevan hinnan mukaan ja hinnan oikeellisuutta tarkastellaan vielä tilinpäätöksen jälkeen tammikuussa, jolloin rahastot toimittavat tilinpäätöspäivän hinnat.

4. EKPJ:n sisäisiä saamisia ja velkoja koskevat kirjanpitoperiaatteet

Eurojärjestelmän sisäisiä saamisia ja velkoja aiheutuu pääasiassa EU-maasta toiseen suoritettavista euromääräisistä maksuista, joiden katteensirto suoritetaan keskuspankkirahassa. Maksujen alullepanijat ovat pääasiassa yksityisen sektorin toimijoita. Katteensirto suoritetaan TARGET2-järjestelmässä eli Euroopan laajuisessa automatisoidussa reaaliaikaisessa bruttomaksujärjestelmässä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer). Maksuista syntyy kahdenvälisiä saamisia ja velkoja EU:n keskuspankkien toisilleen pitämällä TARGET2-tileillä. Nämä kahdenväliset saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin niin, että EKP asettuu tapahtumassa kummankin osapuolen vastapuoleksi. Tämän jälkeen kullekin kansalliselle keskuspankille jää vain nettopositio EKP:hen nähden.

TARGET2-järjestelmään liittyvät EKP:hen kohdistuvat Suomen Pankin saamiset ja velat sekä muut eurojärjestelmän sisäiset euromääräiset saamiset ja velat (kuten ennakkoitoijako kansallisille keskuspankeille ja rahoitustulon netto-osuus) esitetään Suomen Pankin taseessa yhtenä nettomääräisenä saamisena tai velkana erässä ”Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)” tai ”Muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)”. EKPJ:n sisäiset euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansallisten keskuspankkien saamiset ja velat, jotka eivät liity TARGET2-järjestelmään, esitetään erässä ”Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta” tai ”Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle”.

Eurojärjestelmän sisäiset saamiset, jotka liittyvät Suomen Pankin osuuteen EKP:n pääomasta, esitetään erässä ”Osuudet EKP:ssä”. Tähän tase-erään sisältyvät i) kansallisten keskuspankkien maksamat osuudet EKP:n merkitystä pääomasta, ii) nettomäärät, jotka kansalliset keskuspankit ovat maksaneet, koska niiden osuudet EKP:n oman pääoman arvosta ¹⁾ ovat suureneet kaikkien EKP:n pääoman jakoperusteen aiempien tarkistusten vuoksi, ja iii) EKPJ:n perussäännön artiklan 48.2 mukaiset osuudet sellaisten jäsenvaltioiden keskuspankeilta, joita koskeva poikkeus on kumottu.

Eurojärjestelmään liittymisen yhteydessä Suomen Pankki siirsi valuuttavarantoja EKP:lle. Siirrosta syntyneet eurojärjestelmän sisäiset saamiset ovat euromääräisiä, ja ne esitetään erässä ”Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset.”

Nettosaaminen, joka syntyy euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä, esitetään yhtenä omaisuuseränä erässä ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset” (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Liikkeessä olevat setelit”).

5. Käyttöomaisuutta koskevat arvostusperiaatteet

Käyttöomaisuus on arvostettu hankintahintaan poistoilla vähennettynä. Poistot lasketaan tasa-poistomenetelmällä. Tasapoistot tehdään käyttöomaisuuden odotettuna taloudellisena käyttöaikana siten, että ne aloitetaan pääasiassa hankintaa seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Vuonna 1999 taseeseen markkinahintaisina aktivoitujen rakennusten ja maa-alueiden vastaerä on arvonmuutostili. Näiden rakennusten poistot on kirjattu arvonmuutostiliä purkamalla siten, ettei niillä ole tulosvaikutusta.

Taloudelliset käyttöajat ovat seuraavat:

- tietokoneet, niihin liittyvät laitteet ja ohjelmistot sekä autot: 4 vuotta
- koneet ja kalusto: 10 vuotta
- rakennukset: 25 vuotta.

Käyttöomaisuus, jonka arvo on alle 10 000 euroa, poistetaan hankintavuonna.

6. Liikkeessä olevat setelit

EKP ja euroalueen kansalliset keskuspankit, jotka yhdessä muodostavat eurojärjestelmän, laskevat liikkeeseen euroseteleitä.²⁾ Liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvo kohdistetaan keskuspankeille kunkin kuukauden viimeisenä pankkipäivänä setelien jakoperusteen mukaisesti.³⁾ EKP:lle on merkitty 8 prosentin osuus liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, ja loput 92 % on merkitty kansallisille keskuspankeille setelien jakoperusteen mukaisesti. Osuus ilmoitetaan taseen vastattavaa-puolella erässä ”Liikkeessä olevat setelit”. Kullekin kansalliselle keskuspankille setelien jakoperusteen mukaisesti kohdistetun eurosetelien osuuden arvon ja kyseisen keskuspankin tosiasiallisesti liikkeeseen laskemien eurosetelien arvon erotuksesta aiheutuu myös eurojärjestelmän sisäisiä saamia tai velkoja, joille maksetaan korkoa. Nämä korolliset⁴⁾ saamiset tai velat ilmoitetaan alaerässä ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat: Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset/-velat”. Suomen Pankin taseessa erä on vastaavaa-puolella. Näistä eristä kertyvät korkotuotot ja -kulut selvitetään EKP:n tilien kautta, ja ne ovat osa korkokatetta.

7. EKP:n ennakovoitonjako

EKP:n neuvosto on päättänyt, että EKP:n euroseteleistä saama tulo, joka kertyy sen 8 prosentin osuudesta liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta sekä EKP:n saama nettotulo a) arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (SMP), b) kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman (CBPP3), c) omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelman (ABSPP), d) julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman (PSPP) ja e) pandemiaan liittyvän osto-ohjelman (PEPP) mukaisesti ostetuista arvopapereista jaetaan tilikautta seuraavan vuoden tammikuussa ennakovoitonjakona, ellei EKP:n neuvosto muuta päätä.⁵⁾ Jos EKP:n neuvosto katsoo EKP:n johtokunnan valmisteleman perustellun arvion nojalla, että EKP:n vuositulo on tappiollinen tai että sen nettovoitto on tuloja pienempi, se päättää jättää tulon jakamatta. EKP:n neuvosto voi myös päättää, että tulo siirretään kokonaan tai osittain taloudellisten riskien varalta tehtävään varaukseen.

Lisäksi EKP:n neuvosto voi myös päättää, että EKP:lle euroseteleiden liikkeeseenlaskusta ja käsittelystä aiheutuneet kulut vähennetään liikkeessä olevista euroseteleistä saaduista tuotoista, jotka jaetaan tammikuussa ennakkovoitonjakona. Kansallisille keskuspankeille jaettu määrä ilmoitetaan tuloslaskelman erässä ”Tuotot muista kantaosakkeista ja voitto-osuuksista”.

8. Eläkerahasto

Suomen Pankin eläkerahaston varat sisältyvät Suomen Pankin taseeseen, ja sille laaditaan erillinen vuosikertomus.

Eläkerahaston kiinteistöt ovat taseessa siirtohetken mukaisessa arvossaan vuosipoistot vähennettyinä. Siltä osin kuin rakennusten tasearvo on katettu arvonorotuksella, vastaavat poistot kirjataan arvonorotusta purkamalla siten, että poistoilla ei ole tulosvaikutusta.

9. Varausten kirjaamisen periaatteet

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopaperien markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihtelujen tasaamiseksi on tarpeen. Tilinpäätöksessä voidaan tehdä myös pankin eläkevastuun kattamiseksi tarpeellisia varauksia.

10. Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuolisista eristä aiheutuvat voitot ja tappiot käsitellään samalla tavalla kuin taseessa olevista eristä aiheutuneet voitot ja tappiot. Valuuttatermiinit otetaan huomioon laskettaessa valuuttaposition nettokeskihintaa.

11. Muutokset tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät ole muuttuneet tilikauden 2022 aikana.

---

1) Oman pääoman arvolla tarkoitetaan EKP:n vararahastojen, arvonmuutostilien sekä vararahastoja vastaavien varausten kokonaismäärää, josta vähennetään mahdolliset edellisiltä tilikaudelta siirretyt tappiot. Jos pääoman jakoperustetta tarkistetaan tilikauden aikana, oman pääoman arvoon sisältyy myös tarkistukseen mennessä kertynyt EKP:n nettovoitto tai -tappio.

2) Euroopan keskuspankin päätös, annettu 13. päivänä joulukuuta 2010, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (EKP/2010/29), (2011/67/EU), (EUVL L 35, 9.2.2011, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna. Saatavilla on myös kaikki muutokset sisältävä [epävirallinen konsolidoitu toisinto](#).

3) Setelien jakoperusteella tarkoitetaan prosenttiosuuksia, jotka saadaan, kun otetaan huomioon EKP:n osuus liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaismäärästä ja sovelletaan merkityn pääoman jakoperustetta kansallisten keskuspankkien osuuteen tästä kokonaismäärästä.

4) Euroopan keskuspankin päätös (EU) 2016/2248, annettu 3. päivänä marraskuuta 2016, niiden jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien, joiden rahayksikkö on euro, rahoitustulon jakamisesta (EKP/2016/36), (EUVL L 347, 20.12.2016, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna. Saatavilla on myös kaikki muutokset sisältävä [epävirallinen konsolidoitu toisinto](#).

5) EKP:n päätös (EU) 2015/298, annettu 15. päivänä joulukuuta 2014, EKP:n tulon väliaikaisesta jakamisesta (EKP/2014/57), (EUVL L 53, 25.2.2015, s. 24), sellaisena kuin se on muutettuna. Saatavilla on myös kaikki muutokset sisältävä [epävirallinen konsolidoitu toisinto](#).

Taseen liitetiedot

31.12.2022

Vastaavaa

1. Kulta ja kultasaamiset

Suomen Pankilla on 1 576 487 troyunssia kultaa (1 troyunssi = 31,103 g), joka on tilinpäätöksessä arvostettu markkinahintaan. Vuoden 1999 alussa Suomen Pankki, kuten muutkin eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit, siirsi noin 20 % kullastaan EKP:lle.

Kulta	31.12.2022	31.12.2021
Määrä (milj. troyunssia)	1,6	1,6
Hinta troyunssilta (EUR)	1 706,1	1 609,5
Arvo markkinahintaan (milj. EUR)	2 689,6	2 537,3
Markkina-arvon muutos (milj. EUR)	152,3	103,4

2. Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erässä ovat valuuttavarantoon luettavat valuuttasaamiset euroalueen ulkopuolelta sekä SDR-määräiset saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

2.1 Saamiset kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF)

Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF) eriteltyinä	31.12.2022		31.12.2021	
	Milj. EUR	Milj. SDR	Milj. EUR	Milj. SDR
Varanto-osuus IMF:ssä	828,9	662,2	741,2	599,7
Erityiset nosto-oikeudet	4 464,3	3 566,6	4 234,5	3 426,2
Muut saamiset IMF:ltä	20,9	16,7	40,3	32,6
Yhteensä	5 314,2	4 245,6	5 016,0	4 058,6

Euron ja SDR:n välisen kurssin kehitys tilikausina 2021 ja 2022	2022	2021
Maaliskuun loppu	0,8030	0,8277
Kesäkuun loppu	0,7826	0,8333
Syyskuun loppu	0,7621	0,8216
Joulukuun loppu	0,7989	0,8091

Suomen jäsenosuuden kokonaismäärä valuuttarahastossa on 2 410,6 milj. SDR. Varanto-osuus on se osuus Suomen Pankin jäsenosuudesta, joka on maksettu IMF:lle valuuttana. Toinen osa jäsenosuudesta on maksettu aikoinaan markkoina. Tämän osan valuuttarahasto on lainannut takaisin Suomen Pankille. Markkoina maksetun jäsenosuuden nettovaikutus Suomen Pankin taseessa on nolla, sillä edellä mainittu saaminen ja velka ovat samassa tase-erässä.

Suomen Pankin erityisten nosto-oikeuksien (Special Drawing Rights, SDR) määrä on 4 464,3 milj. euroa. Erityiset nosto-oikeudet ovat IMF:n luomaa valuuttavarantoa, jonka rahasto on jakanut jäsenmailleen. Erityisiä nosto-oikeuksia käytetään valuuttakaupoissa normaalien valuuttojen tapaan. Erän arvo muuttuu valuuttarahaston jäsenmaiden välisten valuuttakauppojen seurauksena. Lisäksi erän suuruuteen vaikuttavat saadut ja maksetut korot sekä voitto-osuus IMF:ssä.

Yhteensä Suomen Pankin saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta ovat 5 314,2 milj. euroa.

2.2 Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset

Tase-erä sisältää valuuttamääräiset talletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta eriteltyinä	31.12.2022 Milj. EUR	31.12.2021 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	–	44,7	-44,7
Kuponkipaperit	4 070,5	3 963,5	107,0
Diskonttopaperit	220,4	485,5	-265,2
Rahastosijoitukset	1 580,8	1 775,7	-194,9
Muut saamiset	1 244,3	894,9	349,5
Yhteensä	7 116,0	7 164,3	-48,3

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2022		31.12.2021	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	587,8	13,7	410,8	9,2
Yhdysvaltain dollari	3 569,7	83,2	3 827,3	86,0
Japanin jeni	133,4	3,1	211,0	4,7
Yhteensä	4 290,9	100,0	4 449,1	100,0

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2022		31.12.2021	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	1 169,9	27,3	1 638,0	36,8
Yli 1 vuosi	3 121,0	72,7	2 811,0	63,2
Yhteensä	4 290,9	100,0	4 449,1	100,0

3. Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta

Tase-erässä ovat valuuttamääräiset talletukset ja arvopaperit sekä muut valuuttamääräiset saamiset euroalueelta.

Euroalueen sisäiset valuuttamääräiset saamiset eriteltynä	31.12.2022 Milj. EUR	31.12.2021 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	33,7	87,2	-53,5
Kuponkipaperit	109,1	269,3	-160,2
Muut saamiset	29,7	3,4	26,2
Yhteensä	172,4	359,9	-187,5

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma				
	31.12.2022		31.12.2021	
Valuutta	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	61,7	56,5	145,5	54,0
Yhdysvaltain dollari	47,4	43,5	123,8	46,0
Yhteensä	109,1	100,0	269,3	100,0

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksu-aika				
	31.12.2022		31.12.2021	
Maturiteetti	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	59,4	54,4	148,0	55,0
Yli 1 vuosi	49,7	45,6	121,3	45,0
Yhteensä	109,1	100,0	269,3	100,0

4. Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Suomen Pankilla ei ollut 31.12.2022 euromääräisiä saamisia euroalueen ulkopuolelta.

5. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

Tase-erä sisältää rahapolitiikassa käytettävät instrumentit, joiden avulla Suomen Pankki toteuttaa rahapolitiikkaa osana eurojärjestelmää. Erä muodostuu korkoa sisältävistä luotoista suomalaisille luottolaitoksille, ja sen suuruus määräytyy suomalaisten luottolaitosten likviditeetintarpeen perusteella.

Koko eurojärjestelmän saamiset rahapoliittisista operaatioista ovat 1 324,3 mrd. euroa, josta Suomen Pankin taseessa on 30 096,4 milj. euroa. Perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta. Tappioita voi syntyä ainoastaan, jos vastapuoli menee vararikkoon eikä kyseisen vastapuolen toimittamien vakuuksien realisointi tuota riittävästi varoja. Riskejä, jotka aiheutuvat mahdollisista kansallisten keskuspankkien harkinnanvaraisesti hyväksymistä erityisvakuuksista, ei EKP:n neuvoston päätöksen nojalla jaeta.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille	31.12.2022 Milj. EUR	31.12.2021 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Perusrahoitusoperaatiot	–	–	–
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	30 096,4	36 113,4	-6 017,0
Käänteiset hienosäätöoperaatiot	–	–	–
Käänteiset rakenteelliset operaatiot	–	–	–
Maksuvalmiusluotot	–	–	–
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	–	–	–
Yhteensä	30 096,4	36 113,4	-6 017,0

5.1 Perusrahoitusoperaatiot

Perusrahoitusoperaatiot ovat viikoittain toteutettavia likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, joiden maturiteetti on yksi viikko. Ne toteutetaan kiinteäkorkoisina huutokauppoina. Perusrahoitusoperaatiot ovat keskeisessä osassa pyrittäessä vaikuttamaan korkoihin ja hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta sekä viestittäessä rahapolitiikan mitoituksista.

5.2 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Näissä operaatioissa vastapuolille tarjotaan pitempiaikaista rahoitusta. Operaatiot toteutettiin kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti. Joulukuussa 2020 EKP:n neuvosto lisäsi vuonna 2019 käyttöön otettuun seitsemän neljännesvuosittain toteutettavan operaation sarjaan (TLTRO III) vielä kolme operaatiota, jotka toteutettiin vuoden 2021 kesä- ja joulukuun välisenä aikana. Näiden operaatioiden maturiteetti on kolme vuotta. Seitsemässä ensimmäisessä TLTRO III -operaatiossa nostettuja luottoja on ollut syyskuusta 2021 alkaen mahdollista maksaa takaisin neljännesvuosittain ennen eräpäivää. Luoton voi eräännyttää joko kokonaan tai osittain, kun luoton nostopäivästä on kulunut 12 kuukautta. Kahdeksatta ja sitä myöhempiä TLTRO III -operaatioita osallistujat ovat voineet alkaa maksaa takaisin neljännesvuosittain kesäkuusta 2022 alkaen. EKP:n neuvoston alkuperäisten päätösten mukaan kolmannen sarjan rahoitusoperaatioihin sovellettava lopullinen korko voisi olla alimmillaan kunkin operaation voimassaoloajalta laskettu keskimääräinen talletuskorko. Lisäksi EKP:n neuvosto vastasi vuonna 2020 koronaviruspandemian aiheuttamaan sokkiin päättämällä¹⁾, että erityisellä korkojaksolla 24.6.2020–23.6.2021 ja ylimääräisellä erityisellä korkojaksolla 24.6.2021–23.6.2022 korko voisi olla alimmillaan samalta ajanjaksolta laskettu talletusmahdollisuuden keskikorko vähennettynä 50 peruspisteellä mutta ei kuitenkaan alle -1 %.

27.10.2022 EKP:n neuvosto päätti, että 23. päivästä marraskuuta 2022 alkaen kunkin maksamatta olevan TLTRO III -erän erääntymispäivään tai aikaistettuun takaisinmaksupäivään saakka TLTRO III -operaatioista maksettava korko indeksoidaan kyseisellä ajanjaksolla sovellettaviin EKP:n keskimääräisiin ohjaukorkoihin. Samana päivänä EKP:n neuvosto päätti vielä, että käyttöön otetaan kolme ylimääräistä vapaaehtoista ennenaikaisen takaisinmaksun määräaika, jotta TLTRO III -operaatioihin osallistujilla olisi lisää mahdollisuuksia maksaa operaatioissa ottamansa lainat kokonaan tai osittain takaisin ennen niiden erääntymistä.

Todelliset korot ovat tiedossa vasta kunkin operaation erääntymispäivänä tai aikaistettuna takaisinmaksupäivänä, ja sitä ennen korko voidaan arvioida luotettavasti vain, mikäli erityiseen korkojaksoon ja ylimääräiseen erityiseen korkojaksoon liittyvät korkotiedot on jo ilmoitettu vastapuolille. Näin ollen vuoden 2022 tilinpäätöksessä TLTRO III -operaatioiden korkosaamisten laskennassa käytettiin i) 23.6.2022 saakka korkoja erityiseltä ylimääräiseltä korkojaksolta, johon liittyvät korkotiedot ilmoitettiin vastapuolille 10.6.2022, ii) 24.6.2022–22.11.2022 korkoa, joka oli indeksoitu kyseisellä jaksolla sovellettavaan EKP:n keskimääräiseen ohjaukorkoon maksupäivän ja 22.11.2022 väliseltä ajalta, ja iii) 23.11.2022–31.12.2022 korkoa, joka oli indeksoitu kyseisellä ajanjaksolla sovellettavaan EKP:n keskimääräiseen ohjaukorkoon. Vuoden 2022 osalta otetaan myös huomioon samana vuonna tehtyjen ohjaukorkojen muutosten vaikutus erityistä korkojaksoa edeltävällä korkojaksolla kertyneeseen korkoon.

Lisäksi vuoden 2022 aikana erääntyi kolme neljästä vuonna 2021 neljännesvuosittain jaetusta pandemiaan liittyvästä pitempiäaikaisesta rahoitusoperaatiosta (pandemic emergency longer-term refinancing operations, PELTRO), joista kunkin maturiteetti oli noin vuoden. Näillä operaatioilla varauduttiin mahdollisiin likviditeettivajeisiin euroalueen pankkijärjestelmässä ja ylläpidettiin rahamarkkinoiden sujuvaa toimintaa pandemiajakson pitkittyttyä. PELTRO-operaatiot toteutettiin kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti. Niiden korkona on kunkin operaation voimassaoloajalta laskettu eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskikorko vähennettynä 25 peruspisteellä.

5.3 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta ja vaikuttamaan korkoihin. Niiden tarkoituksena on erityisesti tasoittaa markkinoiden odottamattomien heilahtelujen vaikutusta korkoihin. Näitä operaatioita toteutetaan tarvittaessa.

5.4 Käänteiset rakenteelliset operaatiot

Käänteiset rakenteelliset operaatiot ovat vakiohuutokauppoina toteutettavia käänteisiä avomarkkinaoperaatiota, joiden avulla eurojärjestelmä voi säädellä rakenteellista likviditeettiasemaansa rahoitussektoriin nähden.

5.5 Maksuvalmiusluotot

Maksuvalmiusluoton avulla vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli -likviditeettiä ennalta määrätyllä korolla hyväksytyjä vakuuksia vastaan.

5.6 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot

Erä sisältää vastapuolille suoritettut käteismaksut tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo ylittää määritetyn kynnyksarvon eli avoimna olevista rahapoliittisista operaatioista aiheutuvan tarpeen.

6. Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erässä ovat eurotalletukset sekä tilit euroalueen luottolaitoksissa.

Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	31.12.2022 Milj. EUR	31.12.2021 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Sekkitilit	0,0	0,0	0,0
Takaisinmyyntisopimukset	–	–	–
Hätärahoituksena annettu maksuvalmiusapu	–	–	–
Muut saamiset	16,4	–	16,4
Yhteensä	16,4	0,0	16,4

EKP:n neuvosto päätti 17.5.2017 julkistaa hätärahoitusta koskevan sopimuksen EKP:n verkkosivuilla avoimuuden lisäämiseksi. Sopimus korvaa verkkosivuilla hätärahoitusta koskevan menettelykuvauksen, joka julkistettiin lokakuussa 2013. Sopimuksen julkistamisesta kertova lehdistötiedote on luettavissa osoitteessa <http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2017/html/ecb.pr170619.en.html>.

7. Euromääräiset arvopaperit euroalueelta

7.1 Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

31.12.2022 erään sisältyivät arvopaperit, jotka Suomen Pankki on hankkinut osana arvopaperimarkkinoita koskevaa ohjelmaa (SMP), kolmatta katettujen joukkolainojen osto-ohjelmaa (CBPP3), julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmaa (PSPP), yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmaa (CSPP) ja pandemiaan liittyvää osto-ohjelmaa (PEPP). Kaikki ensimmäisessä ja toisessa katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa (CBPP1 ja CBPP2) hankitut arvopaperit erääntyivät vuoden 2022 kuluessa, joten EKP:llä ja euroalueen kansallisilla keskuspankeilla ei ole tällaisia arvopaperiomistuksia 31.12.2022.

	Alkamispäivä	Päätymispäivä	EKP:n päätös	Ostetut arvopaperit ¹
Päättyneet ohjelmat				
CBPP1	Heinäkuu 2009	Kesäkuu 2010	EKP/2009/16	Katettuja joukkolainoja euroalueelta
CBPP2	Marraskuu 2011	Lokakuu 2012	EKP/2011/17	Katettuja joukkolainoja euroalueelta
SMP	Toukokuu 2010	Syyskuu 2012	EKP/2010/5	Euroalueella liikkeeseen laskettuja yksityisen ja julkisen sektorin velkapapereita ²
Omaisuserien osto-ohjelma (APP)				
CBPP3	Lokakuu 2014	käynnissä	EKP/2020/8, sellaisena kuin se on muutettuna	Katettuja joukkolainoja euroalueelta
ABSPP	Marraskuu 2014	käynnissä	EKP/2014/45, sellaisena kuin se on muutettuna	Ylimpään etuoikeusluokkaan kuuluvia ja taattuja mezzanine-luokan omaisuusvakuudellisia arvopapereita euroalueelta
PSPP	Maaliskuu 2015	käynnissä	EKP/2020/9	Euroalueen keskus-, alue- tai paikallishallinnon, tunnustettujen valtiosidonnaisten laitosten taikka euroalueella sijaitsevien kansainvälisten organisaatioiden tai kansainvälisten kehityspankkien liikkeeseen laskemia joukkolainoja
CSPP	Kesäkuu 2016	käynnissä	EKP/2016/16 sellaisena kuin se on muutettuna	Euroalueelle sijoittautuneiden, pankkisektorin ulkopuolisten yritysten liikkeeseen laskemia joukkolainoja ja yritystodistuksia
Pandemiaan liittyvä osto-ohjelma (PEPP)				
PEPP	Maaliskuu 2020	käynnissä	EKP/2020/17, sellaisena kuin se on muutettuna	Kaikki APP-ohjelmassa ³ hyväksyttävät omaisuuslajit

1) Lisätietoa eri osto-ohjelmissa sovellettavista kelpoisuusehdoista on EKP:n neuvoston päätöksissä.

2) SMP-ohjelmassa ostettiin ainoastaan viiden euroalueen valtion liikkeeseen laskemia julkisen sektorin velkapapereita.

3) Ohjelmassa ostetaan poikkeuksellisesti myös Kreikan valtion liikkeeseen laskemia velkapapereita

Vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä eurojärjestelmä jatkoi netto-ostoja omaisuuserien osto-ohjelmassa (APP) ²⁾ keskimäärin 20 mrd. eurolla kuukaudessa. Maaliskuussa 2022 EKP:n neuvosto päätti ³⁾ muuttaa netto-ostojen määrää niin, että ostoja tehdään huhtikuussa 40 mrd. eurolla, toukokuussa 30 mrd. eurolla ja kesäkuussa 20 mrd. eurolla. Kesäkuussa 2022 EKP:n neuvosto päätti ⁴⁾, että netto-ostot APP-ohjelmassa päättyvät 1.7.2022. EKP:n neuvosto aikoo jatkaa omaisuuserien erääntyessä takaisin maksettavan pääoman uudelleensijoituksia helmikuun 2023 loppuun saakka. Sen jälkeen sijoitusten määrän omaisuuserien osto-ohjelmassa annetaan pienentyä hallitusti ja ennakoitavasti eli omaisuuserien erääntyessä takaisin maksettavaa pääomaa ei enää sijoiteta kokonaisuudessaan uudelleen. Vuoden 2023 toisen neljänneksen loppuun saakka sijoitusten määrä pienenee keskimäärin 15 mrd. eurolla kuussa, ja sen jälkeen muutosvauhti valitaan tilanteen mukaan. EKP:n neuvosto arvioi säännöllisin väliajoin APP-salkun supistamistahdin varmistaakseen, että se pysyy rahapolitiikan strategian ja linjausten mukaisena, jotta markkinat pysyvät toimintakykyisinä ja lyhytaikaisen rahan markkinoiden tilanne tiukasti hallinnassa.

Lisäksi eurojärjestelmä jatkoi vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä netto-ostoja PEPP-ohjelmassa ⁵⁾. Ostoja tehtiin kuitenkin maltillisempaan tahtiin kuin edeltäneellä vuosineljänneksellä EKP:n neuvoston joulukuussa 2021 tekemän päätöksen mukaisesti. ⁶⁾ Saman päätöksen perusteella netto-ostot PEPP-ohjelmassa päättyivät maaliskuun 2022 lopussa. EKP:n neuvosto päätti myös, että PEPP-ohjelmassa hankittujen omaisuuserien erääntyessä takaisin maksettava pääoma sijoitetaan uudelleen ainakin vuoden 2024 loppuun saakka. Uudelleensijoituksia tehdään jatkossakin joustavasti, sillä EKP:n neuvosto pyrkii suojaamaan rahapolitiikan välittymismekanismeja pandemian aiheuttamilta riskeiltä.

Osto-ohjelmissa hankitut arvopaperit arvostetaan jaksotetun hankintahinnan perusteella ja vähennettynä mahdollisella arvon alentumisella (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet”). Seuraavassa on esitetty Suomen Pankin hallussa olevien arvopaperien jaksotettu hankintahinta sekä vertailun vuoksi myös niiden markkina-arvo, jota ei kirjata taseeseen eikä tuloslaskelmaan. ⁷⁾

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit (milj. EUR)

	31.12.2022		31.12.2021		Muutos	
	Tasearvo	Markkina-arvo	Tasearvo	Markkina-arvo	Tasearvo	Markkina-arvo
CBPP2	–	–	10,0	10,0	-10,0	-10,0
SMP	50,6	53,6	64,5	74,8	-13,9	-21,3
CBPP3	11 730,2	10 650,6	11 004,1	11 045,9	726,0	-395,3
PSPP - julkisen sektorin velkapaperit	37 294,6	31 605,3	34 554,3	35 451,4	2 740,4	-3 846,1
PSPP - monikansallisten laitosten velkapaperit	2 140,5	1 913,1	2 426,5	2 574,0	-286,0	-660,9
CSPP	16 482,8	14 442,2	13 695,0	13 905,6	2 787,8	536,6

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit (milj. EUR)

	31.12.2022		31.12.2021		Muutos	
	Tasearvo	Markkina-arvo	Tasearvo	Markkina-arvo	Tasearvo	Markkina-arvo
PEPP - katetut joukkolainat	218,1	187,0	233,3	231,5	-15,3	-44,5
PEPP - julkisen sektorin velkapaperit	22 933,0	19 219,8	23 200,9	22 974,3	-267,9	-3 754,4
PEPP - yrityssektorin velkapaperit	4 894,9	4 017,2	4 636,3	4 676,1	258,6	-658,8
Yhteensä	95 744,6	82 088,9	89 824,9	90 943,6	5 919,7	-8 854,7

EKP:n neuvosto arvioi osto-ohjelmissa hankittuihin arvopapereihin liittyvät taloudelliset riskit säännöllisesti. Arvioinnin yhteydessä tehdään joka vuosi vuoden lopun tietoihin perustuvia arvonalentumistestejä, jotka EKP:n neuvosto hyväksyy. Testeissä arvioidaan ohjelmakohtaisesti tapahtumia, jotka voivat johtaa arvopaperien arvon alentumiseen. Jos tällaisia tapahtumia havaitaan, tutkitaan perusteellisemmin, aiheutuuko niistä muutoksia arvopapereista odotettavissa olevaan kassavirtaan.

SMP-, CBPP3- ja CSPP-ohjelmissa, PSPP-ohjelman ostoissa monikansallisilta laitoksilta (ns. supra) sekä PEPP-ohjelman katettujen joukkolainojen ja yrityssektorin velkapapereiden ostoissa hankituista arvopapereista mahdollisesti aiheutuvat tappiot jaetaan toteutuessaan EKP:n perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti kokonaan eurojärjestelmän keskuspankkien kesken suhteessa niiden maksamiin osuuksiin EKP:n pääomasta.

Edellä mainituissa osto-ohjelmissa hankituille rahapolitiikan arvopapereille 31.12.2022 tilanteesta tehtyjen arvonalentumistestien perusteella EKP:n neuvosto päätti, että arvopapereista odotetaan saatavan kaikki niihin liittyvät tulevat kassavirrat. Seuraavassa taulukossa esitetään ohjelmakohtaisesti eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa oleva ostettujen arvopaperien määrä ja niistä Suomen Pankin taseessa oleva osuus.

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit (milj. EUR)	Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa		Suomen Pankin taseessa	
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
SMP	2 142,5	5 486,3	50,6	64,5
CBPP3	276 856,7	273 233,2	11 730,2	11 004,1
PSPP - monikansallisten laitosten velkapaperit	275 228,1	264 537,0	2 140,5	2 426,5
CSPP	344 119,2	309 675,5	16 482,8	13 695,0

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit (milj. EUR)	Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa			
	Suomen Pankin taseessa			
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
PEPP - katetut joukkolainat	5 282,8	5 377,1	218,1	233,3
PEPP - monikansallisten laitosten velkapaperit	145 687,1	130 590,5	–	–
PEPP - yrityssektorin velkapaperit	46 073,9	43 781,6	4 894,9	4 636,3
Yhteensä	1 095 390,3	1 032 681,2	35 517,0	32 059,7

7.2 Muut arvopaperit

Tase-erä sisältää rahasto-osuuksia euroalueelta.

Muut euroalueen sisäiset euromääräiset arvopaperit eriteltynä (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021	Muutos
Rahastosijoitukset	155,5	175,8	-20,2
Yhteensä	155,5	175,8	-20,2

8. Eurojärjestelmän sisäiset saamiset

8.1 Osuudet EKP:ssä

EKPJ:n perussäännön artiklan 28 nojalla ainoastaan EKPJ:n kansalliset keskuspankit voivat merkitä EKP:n pääomaa. Merkinnässä sovellettavat osuudet määritetään EKPJ:n perussäännön artiklan 29 mukaisesti, ja ne tarkistetaan joka viides vuosi tai aina, kun EKPJ:n kokoonpano muuttuu.

Suomen Pankin taseessa tähän erään sisältyvät i) kansallisten keskuspankkien maksamat osuudet EKP:n merkitystä pääomasta, ii) nettomäärät, jotka Suomen Pankki on maksanut, koska sen osuus EKP:n oman pääoman arvosta on suurentunut kaikkien EKP:n pääoman jakoperusteen aiempien tarkistusten seurauksena, ja iii) EKPJ:n perussäännön artiklan 48.2 mukaiset osuudet.

Kansallisten keskuspankkien maksamat osuudet EKP:n pääomasta

	Pääoma- avain 1.2.2020 alkaen, %	Merkitty pääoma Milj. EUR	Maksettu pääoma 31.12.2020 Milj. EUR	Maksettu pääoma 31.12.2021 Milj. EUR	Maksettu pääoma 31.12.2022 Milj. EUR
Belgian keskuspankki	2,9630	320,7	276,3	298,5	320,7
Saksan keskuspankki	21,4394	2 320,8	1 999,2	2 160,0	2 320,8
Viron keskuspankki	0,2291	24,8	21,4	23,1	24,8
Irlannin keskuspankki	1,3772	149,1	128,4	138,8	149,1
Kreikan keskuspankki	2,0117	217,8	187,6	202,7	217,8
Espanjan keskuspankki	9,6981	1 049,8	904,3	977,1	1 049,8
Ranskan keskuspankki	16,6108	1 798,1	1 548,9	1 673,5	1 798,1
Italian keskuspankki	13,8165	1 495,6	1 288,3	1 392,0	1 495,6
Kyproksen keskuspankki	0,1750	18,9	16,3	17,6	18,9
Latvian keskuspankki	0,3169	34,3	29,5	31,9	34,3
Liettuan keskuspankki	0,4707	51,0	43,9	47,4	51,0
Luxemburgin keskuspankki	0,2679	29,0	25,0	27,0	29,0
Maltan keskuspankki	0,0853	9,2	8,0	8,6	9,2
Alankomaiden keskuspankki	4,7662	515,9	444,4	480,2	515,9
Itävallan keskuspankki	2,3804	257,7	222,0	239,8	257,7
Portugalin keskuspankki	1,9035	206,1	177,5	191,8	206,1
Slovenian keskuspankki	0,3916	42,4	36,5	39,5	42,4
Slovakian keskuspankki	0,9314	100,8	86,9	93,8	100,8
Suomen Pankki	1,4939	161,7	139,3	150,5	161,7
Eurojärjestelmä yhteensä	81,3286	8 803,8	7 583,6	8 193,7	8 803,8
Bulgarian keskuspankki	0,9832	106,4	4,0	4,0	4,0
Tšekin keskuspankki	1,8794	203,4	7,6	7,6	7,6

Kansallisten keskuspankkien maksamat osuudet EKP:n pääomasta

	Pääoma- avain 1.2.2020 alkaen, %	Merkitty pääoma Milj. EUR	Maksettu pääoma 31.12.2020 Milj. EUR	Maksettu pääoma 31.12.2021 Milj. EUR	Maksettu pääoma 31.12.2022 Milj. EUR
Tanskan keskuspankki	1,7591	190,4	7,1	7,1	7,1
Kroatian keskuspankki	0,6595	71,4	2,7	2,7	2,7
Unkarin keskuspankki	1,5488	167,7	6,3	6,3	6,3
Puolan keskuspankki	6,0335	653,1	24,5	24,5	24,5
Romanian keskuspankki	2,8289	306,2	11,5	11,5	11,5
Ruotsin keskuspankki	2,9790	322,5	12,1	12,1	12,1
Euroalueeseen kuulumattomat kansalliset keskuspankit yhteensä	18,6714	2 021,2	75,8	75,8	75,8
Yhteensä	100,0000	10 825,0	7 659,4	8 269,5	8 879,6

EKP:n oma pääoma

EKP:n merkitty pääoma on 10 825 milj. euroa. Englannin pankin lähdettyä EKPJ:stä 31.1.2020 EKP piti merkityn pääomansa määrän ennallaan, ja Englannin pankin merkintäosuus jaettiin euroalueen ja sen ulkopuolisten kansallisten keskuspankkien kesken.

Myös EKP:n maksetun pääoman määrä pidettiin ennallaan vuonna 2020 eli se oli edelleen 7 659 milj. euroa, sillä muut kansalliset keskuspankit kattoivat Englannin pankin aiemmin maksaman pääoman (58 milj. euroa). Lisäksi EKP:n neuvosto päätti, että euroalueen kansalliset keskuspankit maksaisivat merkitsemänsä lisäpääoman kokonaisuudessaan kahdessa erässä vuosina 2021 ja 2022 ⁸⁾. Suomen Pankin ensimmäinen 11,2 milj. euron erä maksettiin 29.12.2021, ja se kasvatti pankin osuuden EKP:n maksetusta pääomasta 150,5 milj. euroon vuonna 2021 (vuonna 2020 erä oli 139,3 milj. euroa). Suomen Pankin toinen erä (11,2 milj. euroa) maksettiin 28.12.2022, jolloin pankin osuus EKP:n maksetusta pääomasta kasvoi 161,7 milj. euroon vuonna 2022.

Tase-erä sisältää lisäksi yhteensä 26,0 milj. euroa eri vuosina kirjattuja pääoma-avaimen muutoksista johtuvia nettomääräisiä tarkistuseriä.

8.2 Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset

Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset -erä sisältää Suomen Pankin EKP:lle siirtämän valuuttavaranto-osuuden. Siirto tehtiin eurojärjestelmään siirtymisen yhteydessä. EKPJ:n perussäännön artiklan 30.2 nojalla jokaisen keskuspankin osuus vahvistetaan suhteessa sen osuuteen EKP:n merkitystä pääomasta, joten erän suurus muuttuu pääoma-avaimen muuttuessa. Saamisille maksetaan viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa, joka lasketaan päivittäin, lukuun ottamatta korotonta kultavarantoa.

31.12.2022 Suomen Pankin valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset olivat 741,1 milj. euroa.

8.3 Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset

Tase-erä sisältää saamisen, joka syntyy, kun Suomen Pankin setelistön määrä oikaistaan pääoma-avaimen mukaiseksi, ja velan, joka liittyy EKP:lle kohdistettuun 8 prosentin osuuteen setelistöstä. Sekä saamisen että velan vastakirjaukset ovat taseen vastattavaa-puolen erässä ”Liikkeessä olevat setelit”.⁹¹

Tase-erän koko oli tilikauden lopussa 8 009,9 milj. euroa (8 263,0 milj. euroa vuonna 2021). Muutos johtui siitä, että Suomen Pankin liikkeeseen laskemien setelien määrä kasvoi 4,0 % liikkeessä olleiden eurosetelien kokonaismäärän kasvaessa 1,8 % vuodesta 2021. Näille saamisille kertyy päivätasolla laskettavaa, viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa.

8.4 Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto) tai vastattavaa-puolen erä muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

	31.12.2022 Milj. EUR	31.12.2021 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)			
TARGET2-järjestelmään liittyvät velat EKP:lle / saamiset EKP:ltä (ml. eurojärjestelmässä pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot)	39 252,0	25 282,4	13 969,6
Rahoitustulon netto-osuus	-422,1	-483,1	61,1
EKP:n ennakkovoitonjakoon liittyvät saamiset EKP:ltä	–	2,8	-2,8
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä yhteensä (netto)	38 829,9	24 802,0	14 027,9

Erän suuruus oli 38 829,9 milj. euroa 31.12.2022, ja se koostui kolmesta tekijästä: 1) EKP:n ja EKPJ:n kansallisten keskuspankkien TARGET2-järjestelmän kautta toimittamiin ja vastaanottamiin maksuihin liittyvät Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden sekä eurojärjestelmän keskuspankeissa pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot, 2) rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmässä aiheutuvat saamiset/velat EKP:hen nähden sekä 3) ne Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden, jotka johtuvat EKP:n ennakkovoitonjaosta ja mahdollisista muista saamisista tai palautettavista määristä.

TARGET2-järjestelmän kautta toimitettuihin nettomääräisiin maksuihin liittyvä nettosaaminen vuoden lopussa oli 39 252,0 milj. euroa. Erälle kertyvä korko perustuu viimeisimpään saatavilla olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoon, ja se lasketaan päivittäin.

Vuotuisesta rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien kesken aiheutui vuoden lopussa -422,1 milj. euron velka EKP:lle (ks. tuloslaskelman liitetietojen kohta ”Rahoitustulon netto-osuus”).

Vuonna 2021 erään sisältyivät myös EKP:n ennakkovoitonjakoon liittyvät Suomen Pankin saamiset. Vuoden 2022 osalta EKP:n neuvosto päätti EKP:n tilikauden kokonaistuloksen perusteella, että liikkeessä olevista seteleistä sekä SMP-, APP- ja PEPP-ohjelmissa hankituista arvopapereista kertyneet tuotot jätetään kokonaisuudessaan jakamatta (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta 3.1 ”EKP:n ennakkovoitonjako”). Erässä ei siis ollut ennakkovoitonjakoon liittyviä saamia vuoden 2022 lopussa.

9. Muut saamiset

Tase-erä sisältää Suomen Pankin hallussa olevat eurokolikot, käyttöomaisuuden ja sijoitusomaisuuden (osakkeet ja osuudet). Tase-erään sisältyvät taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät, siirtosaamiset ja muut saamiset sekä eläkerahaston omaisuuserät.

Aineellinen käyttöomaisuus

Kirjanpitoarvo	31.12.2022 Milj. EUR	31.12.2021 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Maa-alueet	6,8	6,8	-
Rakennukset	60,0	66,0	-6,1
Koneet ja kalusto	10,4	10,8	-0,4
Taide- ja numismaattinen kokoelma	0,6	0,6	0,0
Yhteensä	77,8	84,3	-6,5

Aineeton käyttöomaisuus

Kirjanpitoarvo	31.12.2022 Milj. EUR	31.12.2021 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Tietojärjestelmät	8,8	8,0	0,8
Yhteensä	8,8	8,0	0,8

Muu omaisuus ja saamiset (milj. EUR)

	31.12.2022	31.12.2021	Muutos
Euroalueen metalliraha	40,6	37,6	3,0
Osakkeet ja osuudet	22,6	22,6	-
Eläkerahaston kiinteistöt ja siirtosaamiset	10,2	11,3	-1,1
Siirtosaamiset	626,0	440,2	185,8
Taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät	-50,1	2,6	-52,7
Muut saamiset	0,8	1,0	-0,2
Yhteensä	650,2	515,4	134,8

Vastattavaa

1. Liikkeessä olevat setelit

Tase-erä sisältää pääoma-avaimen mukaisen, EKP:n osuudella oikaistun Suomen Pankin osuuden liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaismäärästä.

Vuonna 2022 liikkeessä olleiden eurosetelien yhteenlaskettu arvo kasvoi 1,8 %. Jakoperusteen mukaan Suomen Pankin osuus liikkeessä olevista euroseteleistä oli vuoden 2022 lopussa arvoltaan 26 567,4 milj. euroa (vuoden 2021 lopussa 26 100,1 milj. euroa). Suomen Pankin liikkeeseen laskemien eurosetelien kokonaisarvo kasvoi 4,0 % eli 18 557,4 milj. euroon vuonna 2022 (edellisvuonna 17 837,1 milj. euroa). Määrä oli pienempi kuin jakoperusteen mukaan kohdistetun osuuden kokonaisarvo, ja erotus eli 8 009,9 milj. euroa (8 263,0 milj. euroa vuonna 2021) on kirjattu vastaavaa-puolen alaerään ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset”.

Liikkeessä olevat setelit (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021
5 euroa	75,2	74,8
10 euroa	-83,6	-90,6
20 euroa	3 315,3	3 250,2
50 euroa	13 751,8	12 784,6
100 euroa	-1 241,1	-1 179,9
200 euroa	877,5	810,8
500 euroa	1 862,4	2 187,2
Eurosetelit yhteensä	18 557,4	17 837,1
ECB issue -luku	-2 310,1	-2 269,5
CSM-luku	10 320,0	10 532,4
Pääoma-avaimen mukainen liikkeessä olevat setelistö	26 567,4	26 100,1

2. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	31.12.2022 Milj. EUR	31.12.2021 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	4 684,5	101 053,9	-96 369,4
Yön yli -talletukset (talletusmahdollisuus)	134 012,7	23 552,7	110 460,0
Määraaikaistalletukset	-	-	-
Käänteiset hienosäätöoperaatiot	-	-	-
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	-	-	-
Yhteensä	138 697,2	124 606,6	14 090,6

2.1 Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)

Sekkitileillä ovat vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantotalletuksista koostuvat saamiset. Vastattavien erässä 3 ”Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille” ilmoitetaan lisäksi erikseen ne luottolaitosten varat, jotka eivät ole vapaasti luovutettavissa, ja vähimmäisvarantovelvoitteesta vapautettujen luottolaitosten tilit.

Vähimmäisvarantotalletuksille maksettu korko vastasi 20.12.2022 saakka viimeisintä tiedossa olevaa marginaalikorkoa, jota eurojärjestelmä käyttää huutokauppoina toteutettavissa perusrahoitusoperaatioissaan. EKP:n neuvosto päätti 27.10.2022, että vähimmäisvarantotalletuksille maksetaan 21.12.2022 alkaen eurojärjestelmän talletuskorkoa. Kesäkuusta 2014 lähtien vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävillä pankkien varantotalletuksille on maksettu joko nollakorkoa tai talletusmahdollisuuden korkoa sen mukaan, kumpi näistä on matalampi.

EKP:n neuvosto päätti, että varannoille maksettava korko on kaksiportainen 30.10.2019 alkaen siten, että osa luottolaitosten ylimääräisestä likviditeetistä (eli vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävistä varantotalletuksista) vapautettiin negatiivisesta talletuskorosta. Tälle osalle maksettava vuosikorko oli 0 %. Negatiivisesta talletuskorosta vapautettujen vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävien talletusten määrä vuoden lopussa – eli vapautettava osa – laskettiin kertomalla pankin vähimmäisvarantovelvoitteet kertoimella 6. ¹⁰⁾ Vapauttamattoman osan korko oli edelleen joko nollakorko tai EKP:n talletuskorko sen mukaan, kumpi niistä oli alempi. Talletuskoron noustua nollan yläpuolelle 14.9.2022 EKP:n neuvosto päätti luopua kaksiportaisen koron järjestelmästä asettamalla kertoimen nolnaan, koska varantovelvoitteen ylittävistä talletuksista maksettavan koron porrastus ei ollut enää tarpeen.

2.2 Yön yli -talletukset (talletusmahdollisuus)

Talletusmahdollisuus on eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän likviditeettiä vähentävä osa, johon pankit voivat tehdä yön yli -talletuksia ennalta määrätyllä korolla.

2.3 Määräaikaistalletukset

Yksi tapa toteuttaa likviditeettiä vähentäviä hienosäätöoperaatioita on kerätä määräaikaistalletuksia.

2.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään tasaamaan suuria likviditeetin yli- tai alimääriä.

2.5 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset

Erä sisältää vastapuolten talletukset tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo jää alle määritetyn kynnyksarvon.

3. Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Erä oli suuruudeltaan 354,2 milj. euroa 31.12.2022 (305,7 milj. euroa vuonna 2021). Vuonna 2022 erä koostui reposopimuksista. Vuonna 2021 erään sisältyi reposopimuksia 300,9 milj. euron arvosta ja valuuttanvaihtosopimuksiin liittyviä vakuuksia 4,8 milj. euroa.

4. Euromääräiset velat muille euroalueella oleville

Tase-erässä ovat euromääräiset velat julkiselle sektorille (1 725,0 milj. euroa) ja muille kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille rahoituslaitoksille (8,0 milj. euroa).

5. Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Tase-erässä ovat kansainvälisten organisaatioiden ja euroalueen ulkopuolella sijaitsevien pankkien tilien saldot Suomen Pankissa (5 891,3 milj. euroa).

6. Valuuttamääräiset velat euroalueelle

Suomen Pankilla ei ollut 31.12.2022 valuuttamääräisiä velkoja euroalueelle.

7. Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Suomen Pankilla ei ollut 31.12.2022 valuuttamääräisiä velkoja euroalueen ulkopuolelle.

8. IMF:n myöntämien erityisten nosto-oikeuksien vastaerä

Tase-erä on erityisten nosto-oikeuksien vastaerä (vrt. vastaavaa-puolen erä). Alun perin erityiset nosto-oikeudet ja niiden vastaerä olivat yhtä suuret. SDR-määräisen kaupankäynnin seurauksena Suomen Pankin erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvät saamiset olivat vuoden 2022 lopussa suuremmat kuin niiden vastaerä taseen velkapuolella. Velkapuolen vastaerän suuruus on 3 500,0 milj. SDR. Taseessa erä esitetään euromääräisenä ja arvostettuna 31.12.2022 kurssiin (4 380,9 milj. euroa).

9. Eurojärjestelmän sisäiset velat

Eurojärjestelmän sisäiset velat ja saamiset on eritelty taseen vastaavaa-puolen erän ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset” liitetiedoissa.

10. Muut velat

Tase-erä muodostuu siirtovelosta, ostovelosta ja muista veloista. Siirtovelkoihin lasketaan muun muassa tilinpäätöksen yhteydessä kirjattavia siirtyviä eriä ja pitkäaikaisten rahoitusoperaatioiden korkovelkoja. Muissa veloissa on muun muassa arvonlisäverotilityksiin ja ennakonpidätyksiin liittyviä velkoja.

Muut velat (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021	Muutos
Siirtovelat	520,1	446,7	73,4
Ostovelat	0,7	1,6	-0,9
Muut velat	1,6	-0,3	1,9
Yhteensä	522,4	448,0	74,4

11. Arvonmuutostilit

Tase-erässä ovat valuuttamääräisten erien ja arvopapereiden markkinahinta-arvostuksesta syntyneet realisoitumattomat arvostusvoitot. Lisäksi tase-erä sisältää maa-alueiden ja rakennusten arvonkorotukset sekä vuoden 1999 kirjanpitoikäntönnön muutoksesta johtuvat muut arvostuserot.

Arvonmuutostilit (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021	Muutos
Kulta	2 300,6	2 148,3	152,3
Valuutat:			
USD	1 049,2	764,6	284,6
GBP	26,3	68,3	-42,0
JPY	19,4	72,9	-53,5
SDR	34,4	30,3	4,0
Muut valuutat	0,2	0,2	0,0
Arvopaperit	1,6	24,3	-22,7
Rahastosijoitukset	71,3	380,9	-309,6
Muut arvonkorotukset	125,4	132,8	-7,3
Yhteensä	3 628,5	3 622,6	5,8

12. Varaukset

Suomen Pankista annetun lain 20. pykälän mukaan tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopapereiden markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihteluiden tasaamiseksi on tarpeen. Vuoden 2022 lopussa varausten yhteismäärä on 5 094,7 milj. euroa. Varaukset koostuvat yleisvarauksesta, reaaliarvovarauksesta, eläkevarauksesta sekä valuuttakurssi- ja hintaerovarauksesta.

Eläkevaraus on tehty eläkevastuun kattamiseksi. Suomen Pankin eläkevastuun kokonaismäärä on 569,5 milj. euroa, ja tästä on katettu 100,6 % eli 573,2 milj. euroa. Eläkevarauksen muutos tilikauden aikana koostuu tehdystä arvonorotusrahaston purusta, -0,4 milj. euroa, ja eläkerahaston tappiosta, -2,6 milj. euroa, joka katettiin eläkevarausta purkamalla. Vuoden 2022 lopussa eläkevarauksen katteeksi oli korvamerkitty kiinteistöjä 9,9 milj. euron arvosta (ks. taseen liitetietojen kohta ”Muut saamiset”). Eläkevarauksen muun osan katteeksi (562,9 milj. euroa) ei ole korvamerkitty määrättyjä varoja, vaan niitä hallinnoidaan osana pankin rahoitusvarallisuutta.

Varaukset (Milj. EUR)	Varaukset yhteensä 31.12.2020	Varausten muutos 2021	Varaukset yhteensä 31.12.2021	Varausten muutos 2022	Varaukset yhteensä 31.12.2022
Valuuttakurssi- ja hintaerovaraus	1 164	21	1 185	-165	1 021
Yleisvaraus	1 945	-	1 945	-47	1 898
Reaaliarvovaraus	1 545	58	1 603	-	1 603
Eläkevaraus	582	-6	576	-3	573
Varaus rahapoliittisista operaatioista johtuvien tappioiden varalta	-	-	-	-	-
Yhteensä	5 237	73	5 309	-214	5 095

13. Oma pääoma ja rahastot

Tase-erässä ovat kantarahasto ja vararahasto. Suomen Pankista annetun lain 21. pykälän mukaan tappio on katettava vararahastosta, jos pankin tilinpäätös on tappiollinen. Siltä osin kuin vararahasto ei riitä, tappio voidaan jättää kattamatta toistaiseksi. Seuraavien vuosien voitto on ensisijaisesti käytettävä kattamatta jääneiden tappioiden kattamiseen.

Oma pääoma (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021	Muutos
Kantarahasto	840,9	840,9	-
Vararahasto	2 100,0	2 073,8	26,2
Yhteensä	2 940,9	2 914,8	26,2

14. Tilikauden tulos

Tilikauden 2022 tulos oli 0,00 euroa.

Tilikauden tulos (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021	Muutos
Voitonjako valtiolle	–	26,3	-26,3
Suomen Pankin osuus voitosta (siirretään vararahastoon)	–	26,2	-26,2
Yhteensä	–	52,5	-52,5

Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklan 140 kohdan 2 mukaisesti 12.7.2022 annetun neuvoston päätöksen (EU) 2022/1211 nojalla Kroatia otti käyttöön yhteisen rahan 1.1.2023. EKPJ:n perussäännön artiklan 48.1 ja EKP:n neuvoston 30.12.2022 antamien säädösten ¹¹⁾ mukaisesti Kroatian keskuspankki on maksanut jäljellä olleen osuutensa EKP:n pääomasta. EKPJ:n perussäännön artiklojen 48.1 ja 30.1 mukaisesti Kroatian keskuspankki on siirtänyt EKP:lle valuuttavarantoja määrän, joka vastaa sen merkitsemää osuutta EKP:n pääomasta. Koska pääoman jakoperuste muuttui Kroatian keskuspankin liittyttyä eurojärjestelmään, Suomen Pankin maksama osuus EKP:n pääomasta (pääoman jakoperuste) pieneni 1,8369 prosentista 1,8221 prosenttiin. Suomen Pankin osuus EKP:n merkitystä pääomasta on 1,4939 %.

Suomen Pankin johtokunta hyväksyi tilinpäätöksen 28.2.2023. Siihen mennessä Suomen Pankille oli maksettu ennaikaisesti takaisin 250 milj. euroa TLTRO III -operaatioista, jotka olivat avoinna 31.12.2022. Samana ajankohtana eurojärjestelmälle oli maksettu avoimista TLTRO III -operaatioista ennaikaisesti takaisin yhteensä 99,3 mrd. euroa. (Ks. myös taseen vastaavaa-puolen liitetietojen kohta 5.2 ”Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot”).

Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuoliset vastuut (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021
Futuurisopimukset		
Ostosopimusten nimellisarvo	46,4	–
Myyntisopimusten nimellisarvo	-30,0	-17,7
FX-swap-sopimusten markkina-arvo	-19,4	8,1
Kiinteistörahastoihin tehdyt sijoitussopimukset	69,8	35,0
Arvopaperilainaus	112,2	109,5

Suomen Pankki lainaa EKP:n neuvoston päätösten mukaisesti osto-ohjelmaomistuksiaan. Lainattavissa ovat Suomen Pankin omistukset katetuissa velkakirjoissa, yrityssektorin ja julkisen sektorin velkakirjoissa sekä pandemiaan liittyvässä osto-ohjelmassa. Lisäksi Suomen Pankki lainaa myös omaan sijoitusvarallisuuteensa kuuluvia arvopapereita.

Arvopaperilainauksetapahtumat, joissa ei ole käteisvakuuksia, kirjataan vuoden lopussa taseen ulkopuolisille tileille.¹²⁾ Tällaisia lainauksetapahtumia oli avoinna 112,2 milj. euron arvosta 31.12.2022 (109,5 milj. euroa 31.12.2021).

-
- 1) EKP:n neuvoston päätökset 30.4.2020 ja 10.12.2020.
  - 2) APP-ohjelmasta kerrotaan tarkemmin EKP:n verkkosivuilla.
  - 3) Ks. EKP:n neuvoston päätöksiä koskeva lehdistötiedote 10.3.2022.
  - 4) Ks. EKP:n neuvoston päätöksiä koskeva lehdistötiedote 9.6.2022.
  - 5) PEPP-ohjelmasta kerrotaan tarkemmin EKP:n verkkosivuilla.
  - 6) Ks. EKP:n neuvoston päätöksiä koskeva lehdistötiedote 16.12.2021.
  - 7) Markkina-arvot ovat suuntaa-antavia ja perustuvat markkinahintoihin. Jos markkinahintaa ei ole saatavilla, markkina-arvo arvioidaan eurojärjestelmän sisäisiä malleja käyttäen.
  - 8) Ks. etenkin 22.1.2020 annettu päätös (EU) 2020/138 niiden jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien, joiden rahayksikkö on euro, maksettavista osuuksista Euroopan keskuspankin pääomasta ja päätöksen (EU) 2019/44 kumoamisesta (EKP/2020/4), 22.1.2020 annettu päätös (EU) 2020/136 euroalueen ulkopuolisten kansallisten keskuspankkien maksettavista osuuksista Euroopan keskuspankin pääomasta ja päätöksen (EU) 2019/48 kumoamisesta (EKP/2020/2) ja 22.1.2020 annettu päätös (EU) 2020/139 kansallisten keskuspankkien keskinäisiä Euroopan keskuspankin pääoman osuuksien siirtoja ja maksetun pääoman tarkistamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamisesta ja päätöksen (EU) 2019/45 kumoamisesta EKP/2020/5).
  - 9) Euroseteleiden liikkeeseenlaskua koskevien eurojärjestelmän tilinpäätöskäytäntöjen mukaan liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta kohdistetaan kuukausittain EKP:lle 8 %. Jäljelle jäävä 92 prosentin osuus kohdistetaan kansallisille keskuspankeille niin ikään kuukausittain siten, että kukin keskuspankki esittää taseessaan liikkeeseen lasketuista euroseteleistä osuuden, joka vastaa pankin maksamaa osuutta EKP:n pääomasta. Kansalliselle keskuspankille tämän käytännön mukaisesti kohdistettujen euroseteleiden arvon ja liikkeeseen laskettujen euroseteleiden arvon välinen erotus kirjataan erään ”Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset/nettovelat”.
  - 10) EKP:n neuvosto voi muuttaa kerrointa, jos ylimääräisen likviditeetin määrä muuttuu.
  - 11) Päätös EKP/2022/51, annettu 30. päivänä joulukuuta 2022, Hrvatska narodna bankan suorittamasta Euroopan keskuspankin pääoman maksamisesta ja valuuttavarantosaamisten siirrosta sekä sen osuuksista Euroopan keskuspankin vararahastoihin ja varauksiin (EUVL L 17, 19.1.2023, s. 94); Euroopan keskuspankin ja Hrvatska narodna bankan välinen sopimus, tehty 30. päivänä joulukuuta 2022, saatavasta, jolla Euroopan keskuspankki Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön 30.3 artiklan nojalla hyvittää Hrvatska narodna bankaa (EUVL C 18, 19.1.2023, s. 1).
  - 12) Arvopaperilainauksetapahtumissa saadut käteisvakuudet kirjataan tasetileille (ks. taseen vastattavaa puolen liitetietojen kohta 3 ”Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille”, ja kohta 5 ”Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle”).

Tuloslaskelman liitetiedot

31.12.2022

1. Korkotuotot

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta ja euroalueelta olivat yhteensä 1 124,7 milj. euroa. Niistä 182,8 milj. euroa oli valuuttamääräisiä korkotuottoja ja 941,9 milj. euroa euromääräisiä korkotuottoja.

EKP:n neuvosto aloitti ohjauskorkojen nostamisen 27.7.2022. Tuolloin talletuskorko nousi (0 %) ja useita vuosia jatkunut koron perintä keskuspankkitalletuksista päättyi. Tätä ns. negatiivista korkoa oli kertynyt siihen asti vähimmäisvarantotalletuksista siltä osin kuin ne ylittivät vähimmäisvarantovaateen. 14.9.2022 alkaen yön yli -talletuksista ja vähimmäisvarantotalletuksista on kertynyt korkokulua. Vähimmäisvarantotalletuksista maksettiin 20.12.2022 asti perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoa, mutta 21.12.2022 korkoperuste muuttui talletuskoroksi.¹⁾

EKPJ-erille eli valuuttavarantojen siirtoja vastaavalle saamiselle EKP:ltä, EKP:n seteliosuudesta, pääoma-avainten soveltamisesta ja porrastuksesta aiheutuvalla saamisella ja velalla sekä TARGET2-saldolle maksetaan perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoa. Vuonna 2022 näistä eristä kertyi korkotuottoja 27.7.2022 alkaen.

Valuuttamääräiset korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Korkotuotot kuponkipapereista	69,2	55,2	14,0
Tuotot diskonttopapereista	1,8	0,3	1,5
Korkotuotot talletuksista	0,3	0,0	0,3
Osingot rahastosijoituksista	27,4	25,7	1,7
Muut korkotuotot	74,2	1,9	72,2
Yhteensä	173,0	83,2	89,8

Euomääräiset korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Korkotuotot kuponkipapereista	–	–	–
Korkotuotot talletuksista	0,2	0,2	-0,0
Muut korkotuotot	13,0	20,3	-7,2
Yhteensä	13,2	20,5	-7,3

Valuuttamääräiset korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Korkotuotot kuponkipapereista	3,1	3,1	0,1
Korkotuotot talletuksista	0,2	0,0	0,1
Muut korkotuotot	6,5	–	6,5
Yhteensä	9,8	3,1	6,7

Euomääräiset korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Korkotuotot kuponkipapereista	–	–	–
Tuotot diskonttopapereista	–	0,1	-0,1
Korkotuotot talletuksista	0,1	0,0	0,1
Osingot eurosijoituksista	4,1	3,9	0,1
EKPJ-erien korkotuotot	334,4	–	334,4

Euromääräiset korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Korkotuotot rahapolitiikan luotoista	0,4	–	0,4
Korkotuotot rahapolitiikan arvopapereista	305,2	200,6	104,5
Negatiivisista koroista johtuvat korkotuotot luottolaitosten talletuksista	262,8	633,4	-370,7
Muut korkotuotot	21,8	36,4	-14,6
Yhteensä	928,7	874,6	54,1

Korkotuotot yhteensä (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Valuuttamääräiset korkotuotot euroalueen ulkopuolelta	173,0	83,2	89,8
Euromääräiset korkotuotot euroalueen ulkopuolelta	13,2	20,5	-7,3
Valuuttamääräiset korkotuotot euroalueelta	9,8	3,1	6,7
Euromääräiset korkotuotot euroalueelta	928,7	874,6	54,1
Yhteensä	1 124,7	981,3	143,3

2. Korkokulut

Valuuttamääräiset korkokulut euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Muut korkokulut	-53,9	-1,4	-52,5
Yhteensä	-53,9	-1,4	-52,5

Euromääräiset korkokulut euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Muut korkokulut	-23,1	–	-23,1
Yhteensä	-23,1	–	-23,1

Valuuttamääräiset korkokulut euroalueelle (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Muut korkokulut	-0,0	–	-0,0
Yhteensä	-0,0	–	-0,0

Euomääräiset korkokulut euroalueelle (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Korkokulut rahapolitiikan talletuksista	-403,5	–	-403,5
Korkokulut rahapolitiikan luotoista	-167,3	-321,8	154,5
Muut korkokulut	-18,0	–	-18,0
Yhteensä	-588,8	-321,8	-267,0

Korkokulut yhteensä (milj. EUR)	2022	2021	Muutos
Valuuttamääräiset korkokulut euroalueen ulkopuolelle	-53,9	-1,4	-52,5
Euomääräiset korkokulut euroalueen ulkopuolelle	-23,1	–	-23,1
Valuuttamääräiset korkokulut euroalueelle	-0,0	–	-0,0
Euomääräiset korkokulut euroalueelle	-588,8	-321,8	-267,0
Yhteensä	-665,8	-323,2	-342,6

3. Korkokate

Korkokate (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021	Muutos
Korkotuotot			
Korkotuotot rahoitusvarallisuudesta	222,0	147,2	74,8
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	568,3	834,1	-265,8
Korkotuotot EKPJ-saamisista	334,4	–	334,4
Yhteensä	1 124,7	981,3	143,3
Korkokulut			

Korkokate (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021	Muutos
Korkokulut rahoitusvarallisuudesta	-95,0	-1,4	-93,6
Korkokulut rahapolitiikan eristä	-570,8	-321,8	-249,0
Korkokulut EKPJ-veloista	–	–	–
Yhteensä	-665,8	-323,2	-342,6
KORKOKATE	458,9	658,1	-199,2

4. Valuuttakurssierot

Erä sisältää valuuttamääräisten erien myynnistä realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot. Vuonna 2022 tällaisia voittoja kirjattiin 59,4 milj. euroa.

5. Arvopapereiden hintaerot

Erä sisältää arvopapereiden myynnistä realisoituneet voitot ja tappiot. Vuonna 2022 arvopapereista realisoitui 18,9 milj. euroa myyntivoittoa.

6. Valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot

Erä sisältää valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot. Jokaista arvopaperilajia ja valuuttaa tarkastellaan kirjanpidossa erikseen. Vuoden 2022 aikana korot lähtivät nousuun, joten arvopapereiden markkinahinnat laskivat. Tästä syntyi realisoitumattomia arvostustappioita erityisesti Yhdysvaltain dollarin määräisistä, mutta myös muiden valuuttojen määräisistä arvopapereista. Arvopapereiden arvostustappioita kirjattiin yhteensä 244,0 milj. euroa vuoden lopussa. Vuonna 2022 valuutoista ei kirjattu arvostustappioita.

7. Valuuttakurssi- ja hintaerovarauksen muutos

Valuuttakurssi- ja hintaeromuutoksista realisoituneilla nettotappioilla, yhteensä 164,7 milj. euroa, purettiin valuuttakurssi- ja hintaerovaroja tilinpäätöspolitiikan mukaisesti. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

8. Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista

Erä sisältää sijoitustoiminnasta aiheutuneet palkkiot ja maksut.

9. Rahoitustulon netto-osuus

Rahoitustulo (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021
Suomen Pankin pooliin lähettämä rahoitustulo	546,8	507,5
Suomen Pankin pääoma-avaimen mukainen rahoitustulo	131,1	21,5
Pääoma-avaimen mukainen rahoitustulon netto-osuus	-415,8	-486,0
Korjaukset aiempina vuosina jaettuun rahoitustuloon	-6,3	2,8
Osuus rahapoliittisista operaatioista johtuvien tappioiden varalta tehdystä varauksesta	-	-
Yhteensä	-422,1	-483,1

Erä sisältää vuoden 2022 yhteenlasketun rahoitustulon netto-osuuden, josta muodostuu 415,8 milj. euron kulut (edellisvuonna 486,0 milj. euron kulut).

Kunkin eurojärjestelmän kansallisen keskuspankin rahoitustulon määrä määritetään laskemalla sen velkapohjaa vastaavista yksilöitävistä saamisista kertyvät vuotuiset tuotot. Velkapohjaan kuuluvista veloista maksettavat korot on vähennettävä netto-osuuteen laskettavasta rahoitustulosta. Jos kansallisen keskuspankin yksilöitävien saamisten arvo on suurempi tai pienempi kuin sen velkapohjan arvo, erotus kompensoidaan soveltamalla erotuksen arvoon viimeisintä saatavilla olevaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoa.

Seuraavassa taulukossa on eritelty yksilöitävien saamisten ja velkapohjan erät sekä niihin sovellettavat korot.

Yksilöitävät saamiset	Sovellettava korko	Velkapohja	Sovellettava korko
Kultavarannot suhteessa keskuspankin osuuteen EKP:n pääoman jakoperusteesta	0 %	Liikkeessä olevat setelit	Ei sovelleta
EKP:lle siirrettyjä valuuttavarantosaamisia vastaavat	Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko	Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat	Saatu tuotto

Yksilöitävät saamiset	Sovellettava korko	Velkapoljha	Sovellettava korko
eurojärjestelmän sisäiset saamiset (lukuunottamatta kultaa)		euroalueen luottolaitoksille	
Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille	Saatu tuotto	TARGET2-tapahtumista johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettovelat*	Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko
CBPP, CBPP2, PSPP - julkisen sektorin velkapaperit ja PEPP - julkisen sektorin velkapaperit	Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko		
SMP, CBPP3, PSPP - monikansallisten laitosten velkapaperit, CSPP and PEPP (poislukien PEPP - julkisen sektorin velkapaperit)	Saatu tuotto		
Likviditeettiä lisääviin operaatioihin liittyvät saamiset euroalueen ulkopuolisilta keskuspankeilta	Kertynyt korkotuotto (suoriteperusteisesti)		
Kertynyt kuponkikorko arvonalennetuista rahapolitiikan arvopapereista, jotka kuuluvat täyden tuoton- ja riskinjaon piiriin	Ei sovelleta		
Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät eurojärjestelmän sisäiset nettosaamiset*	Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko		
Kertynyt korko maturiteetiltaan yli	Ei sovelleta		

Yksilöitävät saamiset	Sovellettava korko	Velkapolhja	Sovellettava korko
vuoden mittaisista rahopoliittisista operaatioista johtuvista saamisista			

* Kansallisesta keskuspankista riippuen nämä komponentit voivat olla joko osa korvamerkittyjä varoja tai velkapolhjaa

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu rahoitustulo jaetaan kansallisille keskuspankeille EKP:n merkityn pääoman jakoperusteen mukaisesti. Suomen Pankin rahoitustulon netto-osuus on yhtä kuin Suomen Pankin pooliin lähettämä osuus yhteenlaskettavasta rahoitustulosta (546,8 milj. euroa) miinus Suomen Pankille jakoperusteen mukaisesti kuuluva osuus rahoitustulosta (131,1 milj. euroa).

10. Osuus EKP:n voitosta

EKP jakoi tilikaudelta 2021 voittoa 41,7 milj. euroa. Tästä tilikaudelle 2022 kirjattu Suomen Pankin osuus oli 0,8 milj. euroa.

11. Tuotot muista kantaosakkeista ja voitto-osuuksista

Erä sisältää BIS:n osakkeista saadut osingot, 3,7 milj. euroa.

12. Muut tuotot

Erä sisältää Finanssivalvonnan tuottoja 38,7 milj. euroa. Lisäksi erä sisältää kiinteistöjen tuotot, 5,3 milj. euroa, sekä toimitusmaksuja ja palkkioita.

13. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021
Palkat ja palkkiot	50,3	49,6
Työnantajakorvaukset eläkerahastolle	9,8	9,4
Muut henkilösivukulut	2,3	2,1
Yhteensä	62,3	61,1

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	2022 Henkilöä	2021 Henkilöä
Suomen Pankki	373	368
Finanssivalvonta	246	239
Yhteensä	619	607

Johtokunnan jäsenille maksetut peruspalkat (EUR)	2022
Olli Rehn	284 802
Marja Nykänen	258 644
Tuomas Välimäki	209 705
Yhteensä	753 151

Johtokunnan jäsenille maksetut luontoisedut (ateria-, puhelin- ja autoetu) olivat yhteensä 43 275,17 euroa.

Suomen Pankin virkamiesten eläketurvasta säädetään julkisten alojen eläkelaisissa (81/2016). Toimikautensa päättäneelle johtokunnan jäsenelle voidaan maksaa tulonmenetyksen korvausta, jos henkilö ei voi karenssisäännöksen perusteella vastaanottaa työtehtävää muualta tai jos Suomen Pankista saatu eläke on pienempi kuin tulonmenetyksen korvaus. Tulonmenetyksen täysimääräinen korvaus on 60 % palkasta, ja sitä maksetaan yhden vuoden ajan yhteen sovittaen Suomen Pankista maksettavan eläkkeen kanssa siten, että nämä yhdessä eivät ylitä 60:tä prosenttia palkasta.

14. Eläkerahastomaksu

Suomen Pankki suoritti pankkivaltuuston hyväksymänä Suomen Pankin eläkerahastolle 10 milj. euron eläkerahastomaksun vuonna 2022 eläkerahaston tilikauden alijäämän kattamiseksi.

15. Hallinnolliset kulut

Hallinnolliset kulut (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021
Tarvikkeista ja hankinnoista aiheutuvat kulut	0,4	0,5
Koneista ja kalustosta aiheutuvat kulut	7,5	7,4
Kiinteistöistä aiheutuvat kulut	9,7	8,9
Henkilöstösidonnaiset kulut	2,4	1,0
Ostetuista palveluista aiheutuvat kulut	15,6	15,1
Muut hallinnolliset kulut	2,4	2,3
Yhteensä	38,0	35,2

Erään sisältyvät vuokrat, kokous- ja sidosryhmäkulut, ostopalveluista aiheutuneet kulut ja tarvikkeet. Lisäksi erässä on henkilöstön koulutus-, virkamatka- sekä rekrytointikuluja.

16. Poistot käyttöomaisuudesta

Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021
Rakennukset	3,8	3,7
Koneet ja kalusto	2,7	2,6
Yhteensä	6,5	6,2

Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta (milj. EUR)	31.12.2022	31.12.2021
Tietojärjestelmät	3,2	2,8
Yhteensä	3,2	2,8

17. Setelien hankintakulut

Setelien hankintakulut olivat 6,0 milj. euroa.

18. Muut kulut

Muista kuluista suurin osa liittyy perintäkuluihin, kurssi- ja pyöristyseroihin ja muihin sen kaltaisiin kuluihin.

19. Eläkerahaston tuotot

Erään sisältyvät Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan työnantajan osuudet sekä työntekijän osuus maksutulosta, yhteensä 13,6 milj. euroa, sekä 10 milj. euron eläkerahastomaksu. Lisäksi erässä ovat eläkerahaston sijoitustoiminnan korkotuotot, 3,3 milj. euroa, ja kiinteistöjen tuotot, 1,7 milj. euroa.

20. Eläkerahaston kulut

Erään sisältyvät maksetut eläkkeet, 29,2 milj. euroa, hoitokulut ja poistot eläkerahaston hallussa olevasta käyttöomaisuudesta.

21. Varausten muutos

Erään sisältyy yleisvarauksen purku, 47 milj. euroa. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

22. Tilikauden tulos

Tilikauden 2022 tulos oli 0,00 euroa.

---

1) EKP:n neuvoston päätös 27.10.2022.

Tilinpäätöksen liitteet

31.12.2022

Milj. euroa	31.12.2022	31.12.2021
Osakkeet ja osuudet, nimellisarvo		
Kansainvälinen järjestelypankki (BIS) ¹	22,4 (1,96 %)	22,4 (1,96 %)
Asunto-osakkeet	0,2	0,2
Muut osakkeet ja osuudet	0,0	0,0
Yhteensä	22,6	22,6
Laskennallinen osuus arvopaperikeskuksen rahastosta	0,3	0,3
Eläkesitoumuksista johtuva vastuu		
Suomen Pankin eläkevastuu ²	569,5	547,7
– tästä varauksilla katettu	573,1	576,1

¹ Sulussa Suomen Pankin suhteellinen omistusosuus BIS:n liikkeessä olevista osakkeista.

² Vuoden 2022 eläkevastuussa on mukana 1.1.2023 annettava indeksikorotus eläkkeiden ja vapaakirjojen osalta.

Suomen Pankin kiinteistöt

Kiinteistö	Osoite	Valmistumisvuosi	Tilavuus noin m ³
Helsinki	Rauhankatu 16	1883/1961/2006	52 108
	Rauhankatu 19	1954/1981	40 487
	Snellmaninkatu 6 ¹	1857/1892/2001	23 600
	Snellmaninkatu 2 ¹	1901/2003	3 225
	Ramsinniementie 34	1920/1983/1998	4 800
Vantaa	Turvalaaksontie 1	1979	334 243
Inari	Saariseläntie 9	1968/1976/1998	6 100

¹ Siirretty vuoden 2002 alussa Suomen Pankin eläkerahaston omaisuudeksi.